BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ SALA DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

Revistă editată de Ministerul Educației și Învățământului și Uniunea Sindicatelor din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 249 (1335)
Simbătă 19 martie 1983

12 pagini — 2,50 lei

Înaltă prețuire președintelui Republicii Socialiste România

„Jur că-mi voi face întotdeauna datoria..."

Cuvintele rostite în cadrul solemn al sesiunii Marii Adunări Naționale și în fața întregului popor, într-o zi însorită din martie 1974, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, ales președinte al Republicii Socialiste România, prin votul unanim al deputaților care au reprezentat cu înaltă răspundere comunistă voința întregii noastre națiuni socialiste, s-au dăltuit în cronica ființei neamului nostru, alături de faptele marilor noștri conducători, cărora istoria le înalță imn de înaltă cinstire.

„Jur că-mi voi face întotdeauna datoria..."

Omul, revoluționarul, conducătorul politic, comunistul care își dăruie fiecare clipă a vieții sale înnobilate de patriotismul său fierbinte bătăliei pentru progresul neîntrerupt al întregii țări și pentru împlinirea celor mai cutezătoare năzuințe din întreaga istorie a patriei noastre, rostea cu hotărîrea cunoscută jurămîntul, trăind clipele istorice ale investirii cu cele mai înalte răspunderi ale țării noastre.

„Jur că-mi voi face întotdeauna datoria..."

Nu vom uita niciodată acel martie 1974 în care jurămîntul președintelui Republicii Socialiste România, în fapt jurămîntul întregului nostru popor, a întruchipat chintesența marilor prefaceri revoluționare cuprinse în politica partidului, angajarea hotărîtă a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — de a face totul pentru continua înflorire a României socialiste. Și în toți acești ani, cunoscînd o și mai puternică intensificare a procesului revoluționar inițiat de cel de-al IX-lea Congres al partidului, pe toate plaiurile mioritice ale patriei au prins viață cele mai strălucitoare transformări, datorate muncii creatoare, energiei nestăvilite și efortului susținut al întregului nostru popor.

„Jur că-mi voi face întotdeauna datoria..."

Ca oameni ai școlii — prețuind cu inimile pline de căldură prestigioasa personalitate a secretarului general al partidului, ctitor al învățămîntului modern din țara noastră — înscriem în jurămîntul rostit de președintele Republicii Socialiste România propria noastră hotărîre de a nu precupeți nici un efort spre a răspunde cu cinste și cu graiul faptei marilor îndatoriri ce ne revin de a instrui și educa tinerele generații, pentru muncă și pentru viață, corespunzător cerințelor construcției noastre socialiste.

„Jur că-mi voi face întotdeauna datoria..."

Este jurămîntul căruia președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — cel dintîi președinte al Republicii Socialiste România — îi dă viață zi cu zi, fiind prezent în întreaga activitate, pe care neobosit o desfășoară, fiind pildă nepieritoare de angajare revoluționară, ca România să se afirme cu demnitate în rîndul națiunilor lumii contemporane.

În aceste zile, elevii, cu mult simț gospodăresc, fiind îndrumați de cadre didactice, dau fața de primăvară curților și grădinilor din incinta școlilor în care învață.

ADUNĂRILE GENERALE ȘI CONFERINȚELE SINDICALE

DE DĂRI DE SEAMĂ ȘI ALEGERI

Moment important pentru activitatea sindicatelor din învățămînt

Organele și organizațiile sindicale din învățămîntul de toate gradele se află într-un moment deosebit de important — desfășurarea adunărilor generale și conferințelor de dări de seamă, expresie a democrației pe care se fundamentează întreaga lor activitate.

Pentru grupele sindicale și comitetele sindicatelor învățămînt din comune, această acțiune se desfășoară înaintea campaniei agricole de primăvară, în perioada 15 februarie — 15 martie 1983, iar pentru organizațiile sindicale din mediul urban, între 15 martie și 30 aprilie a.c.

Ordinea de zi a adunărilor la grupele sindicale va cuprinde darea de seamă asupra activității desfășurate de la alegerile precedente și măsurile pentru înfăptuirea sarcinilor ce le revin din documentele Conferinței Naționale a P.C.R. din decembrie 1982 ; alegerea biroului grupei sindicale a delegaților la adunarea (conferința) sindicatului și desemnarea candidaților pentru organul superior. La conferință (adunarea generală) a sindicatului se mai adaugă, la ordinea de zi, raportul comisiei de cenzori, execuția bugetară pe anul 1982 și bugetul pe anul 1983, alegerea comitetului sindicatului și a comisiei de cenzori.

Adunările și conferințele vor analiza activitatea desfășurată de organele și organizațiile sindicale pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin din hotărîrile Congresului al XII-lea al partidului, a Congresului U.G.S.R. din 6—8 aprilie 1981 și a Conferinței U.S.I.S.C. Analizele și dezbaterile se vor desfășura cu multă responsabilitate, critic și autocritic, în spiritul cuvîntării tovarășului Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului și vor stabili măsuri care să ducă la îmbunătățirea activității sindicale, la sporirea contribuției lor în realizarea obiectivelor fiecărei unități de învățămînt.

Dările de seamă și dezbaterile vor analiza modul în care organele și organizațiile sindicale și-au îndeplinit sarcinile statutare, în fiecare domeniu de activitate — profesional, social, politico-educativ, organizatoric — punînd accentul pe sintetizarea experienței pozitive, pe modul cum s-a acționat în vederea înlăturării neajunsurilor și pe măsurile ce se impun pentru îmbunătățirea muncii.

Pornind de la rolul și atribuțiile pe care organizațiile sindicale le au în domeniul activității profesionale, adunările generale și conferințele să pună în centrul analizei, activitatea în sprijinul ridicării nivelului calitativ și al eficienței procesului instructiv-educativ, integrarea organică a învățămîntului cu cercetarea și producția, promovarea și dezvoltarea spiritului de răspundere în activitatea personalului din învățămînt.

Ele trebuie să vizeze, în principal, modul în care organizațiile sindicale, împreună cu organele colective de conducere din unitățile de învățămînt s-au preocupat de buna organizare și desfășurare a întrecerii socialiste, introdusă în învățămînt începînd cu acest an școlar (universitar), măsura în care aceasta contribuie la sporirea preocupării personalului didactic pentru valorificarea mai bună a potențialului științific și educativ al lecțiilor, cursurilor și seminariilor, a celorlalte activități organizate cu elevii și studenții, în vederea ridicării nivelului general de pregătire teoretică și practică a acestora.

În strînsă legătură cu această preocupare fundamentală în sfera activității profesio-

Prof. DOBRIȚA ȚIGĂRAN
președinte al Uniunii Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură

(Continuare în pag. a 10-a)

ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

Cu privirea spre cerințele producției

Ne aflăm într-o etapă a anului școlar în care orientarea școlară și profesională a elevilor constituie una dintre cele mai importante și mai actuale sarcini care revin cadrelor didactice, părinților, organizațiilor revoluționare de copii și tineret și sindicatelor din învățămînt. Elevii solicită din ce în ce mai mult sfatul competent al cadrelor didactice într-un moment hotărîtor pentru întreaga lor viață și pentru drumul pe care-l vor străbate în viitoarea lor activitate profesională.

Ne aflăm într-o etapă a anului școlar în care se cer concentrate toate formele, metodele și mijloacele de îndrumare a elevilor spre cerințele de bază ale producției, ale dezvoltării neîntrerupte a economiei noastre naționale. Se cere și mai mult întărită și organizată intensiv acțiunea unitară și convergentă, spre cerințele producției, a tuturor factorilor educativi, care au dubla îndatorire să cunoască atît necesitățile de cadre ale fiecărui județ în parte și ale fiecărei ramuri a economiei naționale, cît și pregătirea, aspirațiile și aptitudinile fiecărui elev în parte.

Este necesar să îndrumăm cu hotărîre și cu convingere elevii spre profesiile din industria petroliferă, ramură în care țara noastră a devenit cunoscută peste hotare, prin exportul de utilaj petrolifer de înaltă performanță, competitiv cu producția similară a unor țări cu tradiție în acest domeniu. Să îndrumăm elevii spre școlile care pregătesc cadre pentru industria minieră, ramură hotărîtoare în înfăptuirea politicii partidului de asigurare a independenței energetice a țării. Să asigurăm efectivele de elevi pentru școlile care pregătesc cadre de constructori necesare volumului impresionant de lucrări din acest domeniu. Să asigurăm realizarea planurilor de școlarizare pentru învățămîntul liceal agro-industrial, cadre care să participe la realizarea marilor obiective ale revoluției agrare din țara noastră.

Cu privirea spre cerințele producției, spre ramurile de vîrf ale economiei naționale, să cultivăm, la toți elevii noștri și, mai ales, la cei mai buni dintre ei, mîndria și dorința de a se afla în rîndurile cele mai avansate ale activității noastre productive.

ȘTEFAN CONSTANTIN

ÎN ACEST NUMĂR:

- Școala rurală, în pag. 3
- Preșcolarii, în pag. 4
- Clasele I-IV, în pag. 5
- Gimnaziul și liceul, în pag. 6—7
- Educație revoluționară, în pag. 8
- Rubrici, tematici și consultații orientative de perfecționare, în pag. 9-12

Concursul Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii

Concursul pe bază de buletine „Fondul Păcii" — 1983 cu tema **„Strălucite iniţiative şi acţiuni ale României socialiste, ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pentru dezarmare şi pace, pentru asigurarea dreptului la viaţă al omenirii"** se află în plină desfăşurare, bucurându-se de o largă popularitate în întreaga ţară.

Concursul din acest an constituie **o contribuţie a elevilor pentru pace la popularizarea documentelor programatice ale celui de-al XII-lea Congres al P.C.R. şi ale Conferinţei Naţionale a partidului, a iniţiativelor de pace ale preşedintelui Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.** Concursul se constituie într-o amplă acţiune de educare politică şi patriotică a maselor, de popularizare a contribuţiei României socialiste la destinderea şi soluţionarea în interesul popoarelor a problemelor dezarmării şi asigurării păcii.

Reamintim celor interesaţi că **data fixată pentru închiderea concursului este 30 aprilie 1983.**

Buletine de concurs mai pot fi procurate prin comitetele judeţene, municipale şi orăşeneşti de luptă pentru pace, precum şi prin instituţii şi organizaţii care sprijină această largă acţiune de masă a Comitetului Naţional pentru Apărarea Păcii.

Tragerea la sorţi a premiilor oferite concurenţilor care au dat răspunsuri exacte la întrebări va avea loc în prima parte a lunii iunie. Data şi locul unde va avea loc tragerea la sorţi a premiilor vor fi anunţate din timp, prin presă şi radioteleviziune şi le vom comunica şi prin revista noastră.

Teatrul „Ţăndărică" — gazdă pentru mici melomani

Numeroase şi variate sînt formele şi modalităţile, prin care instituţii reprezentative de cultură şi artă se preocupă, de multă vreme, de educaţia muzicală a tineretului nostru. Radiul şi televiziunea, Universitatea cultural-ştiinţifică, case de cultură, societăţi artistice, uniuni de creaţie ş.a. şi-au dobîndit, încă de pe acum, bogate şi meritorii tradiţii.

Iată că numărul acestor lăcaşuri de modelare a culturii şi artei s-a îmbogăţit de curînd cu încă unul. Teatrul „Ţăndărică", care, la iniţiativa directoarei Margareta Nicolescu, o deosebită gazdă oferindu-se pentru elevii de vîrstă şcolară şi chiar mai mici, doruri să pătrundă „tainele" celei mai exigente dintre arte. Această sarcină, deloc simplă, şi-au asumat-o muzicologul Iosif Sava, binecunoscut publicului din emisiunile de la Radio şi Televiziune, şi Ştefan Zorzor, compositor şi profesor, cu o bogată experienţă în domeniul educaţiei şi instrucţiei muzicale a elevilor.

Pe parcursul a 20 de lecţii, cu periodicitate săptămînală, cei 300 de abonaţi — numărul doritorilor de a participa fiind cu mult mai mare — vor face cunoştinţă cu genurile şi formele muzicale, urmînd ca unii dintre să ia contact cu 20 de mari personalităţi ale muzicii universale şi româneşti. În temele prezentate pînă acum: Melodia, Armonia, Variaţiunea, Polifonia şi Liedul — Cîntecul, formă şi gen (cea mai recentă), s-a urmărit expunerea vioaie şi atractivă a noţiunilor la un mod general, stimularea participării elevilor din sală, prin întrebări inteligent formulate, adresate lor. Pe cît a fost posibil s-au căutat exemplificări pe viu, cît mai variate şi edificatoare pentru temă, singurele care contează, deoarece copiii iau direct şi nemijlocit contact cu imaginea artistică. În lecţia următoare, consacrată dansului, Suita clasică de dansuri, îşi vor da concursul la exemplificări balerini, solişti ai Teatrului de operă şi balet din Bucureşti, urmînd a fi proiectate şi cîteva secvenţe de film.

Pînă acum au fost invitaţi să susţină exemplificările muzicale cunoscuţii: Marta Keszler, Georgeta Stoicescu, Vladimir Popescu-Dereneşti, muzicienii Ioana Ostafie, elevi ai Liceului de artă „George Enescu", clasa prof. Aurelia Dereneşti ş.a.

Am urmărit cu satisfacţie la ultima lecţie cum fredonau copiii, la iniţiativa conferenciarului Ştefan Zorzor, melodii de Mozart şi Schubert cîntate atît de expresiv şi frumos de tenorul Vladimir Popescu-Dereneşti, cîteva minute fascinante, iar la întrebările puse, majoritatea auditorilor au dat răspunsuri corecte, cu privire la structura formei de lied. Ca un fapt pozitiv remarcăm că expunerile nu sînt doar teoretizante şi greoaie, ele urmărind, aşa cum şi-au propus organizatorii, crearea unor deprinderi de ascultare şi înţelegere a muzicii, educarea şi sensibilizarea publicului tînăr pentru această artă. Subiectele variate, bine documentate şi studiate în cele mai mici amănunte, dau posibilitatea conferenciarilor să realizeze lecţii cît mai atrăgătoare. Transformarea lor în adevărate spectacole ar trea, desigur, un plus de interes.

Succesele de bun augur obţinute pînă acum ne îndreptăţesc convingerea că aceste întîlniri, muzicale de tineri seara îşi vor arăta din plin eficienţa.

SILVIAN GEORGESCU

PROFESORUL PENSIONAR

Din Coşava, judeţul Timiş, profesorul emerit Ion Enăşescu, astăzi pensionar, ne trimite o emoţionată scrisoare despre preocupările sale postumpiere, dar şi ale altor astfel de pensionari, care au făcut vreme îndelungată în învăţămînt. Alături de numeroasele activităţi „Pedagogie pentru toţi cei care au copii", cît şi Victoria şi Gheorghe Dobiţoiu, din comuna Margina, cadre didactice pensionate, care, pe lîngă faptul că lucrează în grădina de zarzavaturi, la creşterea porcilor şi a vitei de vie, dau şi o mînă de ajutor — fără nici un fel de remuneraţie — copiilor din satul lor, ajutîndu-i la învăţătură, atît în cursul anului şcolar, îndeosebi la teze, dar, mai ales, în perioadele de vacanţă ale elevilor, pentru diferitele probe de verificare a cunoştinţelor sau examene şcolare.

Ne mai scrie şi despre alţi colegi, învăţători şi profesori pensionari ca Vasile Calcaug, Nicolae Bulgărescu-Piget, Ion Martin şi Titus Toma din Lugoj, care participă activ, instruind pentru serbări şi concursuri, în cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României", coruri şi alte formaţii artistice de la căminele culturale, cum este, spre exemplu, corul fruntaş de la Căminul cultural din Curtea.

O altă colegă, învăţătoare pensionară, Valeria Gherga, din Coşava s-a oferit voluntar, pînă aproape de împlinirea vîrstei de 80 de ani, să suplinească — atunci cînd împrejurările o cereau — unele cadre didactice din localitate, iar în unii ani, chiar şi de la Şcoala din Homojdia, la 5 km. depărtare de Coşava, drum străbătut zilnic pe jos, din dorinţa de a face mişcare şi de a fi de folos elevilor.

Vorbind despre propriile sale preocupări, prof. Ion Enăşescu menţionează, cu modestie, unele activităţi de autoaprovizionare şi contractări de produse — ocupîndu-se cu creşterea iepurilor, de apicultură şi de alte ramuri productive — şi unele acţiuni de confecţionare de material didactic pentru şcoli, mai, ales păsări pe care le naturalizează singur (o ciocănitoare frumos naturalizată ne-a trimis-o la redacţie, iar noi, la rîndul dul nostru, o vom dona laboratorului de biologie al unei şcoli din Capitală, menţionîndu-l pe autor), avînd în vedere o veche pasiune a sa, de vînător, pe care vîrsta a transformat-o acum în aceea de pescar amator.

Cu simţ artistic a căutat în albia rîurilor şi pîraielor şi a găsit pietre modelate de trecerea multiseculară a apelor, unele care înfăţişează un cioban în cojoc, o broască ţestoasă, un struţ, un cap de miel, diferite păsări şi ouă, demne de măiestria lui Brîncuş. Piesa cu care se mîndreşte cel mai mult este o piatră slefuită de ape care înfăţişează chipul lui Decebal, sidoma reprezentării de pe Columna lui Traian.

Primăvara şi vara profesorul Ion Enăşescu este intens solicitat de consăteni, dar şi de locuitori din satele vecine, pentru a le altoi pomi fructiferi, trandafiri, lămîi sau portocali. Iar cînd şi cînd participă şi la activităţi extraşcolare, povestind elevilor din cronica faptelor de eroism ale poporului nostru.

Din scurtă scrisoare, mai aflăm şi despre activităţile, nu numai ale celorlalţi amintiţi mai sus, dar şi ale altor pensionari, care s-au integrat în mod voluntar, cu forţele şi, mai ales, cu pricepera şi experienţa vîrstei, în activităţile economice ale satelor respective, de autoaprovizionare, în munca artistică şi cultural-educativă de masă, în acţiuni de sprijinire a procesului instructiv-educativ în şcolile din satele respective.

Şi nu putem încheia mai bine această însemnare, decît citind din scrisoarea profesorului pensionar Ion Enăşescu: „Pentru un pensionar, pentru care viaţa a însemnat muncă şi munca a însemnat viaţă, nimic nu este mai folositor decît a fi folositor în continuare; iar pentru un dascăl pensionar, care şi-a trăit întreaga viaţă în sat, nimic nu-l poate bucura mai mult decît a fi de folos satului, ai cărui copii i-a condus vreme de aproape, iar uneori de peste 40 de ani pe drumul muncii, al cinstei, al învăţăturii şi al formării ca oameni de nădejde."

H. TEODORU

La vîrsta căutărilor, a întrebărilor, a setei de cunoaştere

Întîlniri colegiale

Pentru a veni în sprijinul cadrelor didactice, absolvente ale liceelor, liceelor pedagogice, foştelor şcoli normale şi institutelor pedagogice, care îşi sărbătoresc împlinirea unui număr de ani de la absolvire şi integrarea în munca didactică, revista noastră publică anunţurile în mod gratuit. Primim şi publicăm anunţurile numai dacă sînt avizate de conducerile şcolilor sau institutelor în care urmează să aibă loc sărbătorirea. Rugăm ca textele să fie redactate clar şi cît mai concis.

În cazul în care, din lipsă de spaţiu, nu vom putea publica toate anunţurile primite la redacţie şi vom fi nevoiţi să le amînăm pentru numărul revistei din luna următoare, au prioritate anunţurile referitoare la liceele pedagogice (şcoli normale) şi institutele pedagogice.

★

Absolvenţii Şcolii pedagogice mixte de învăţători Bîrlad, promoţia 1958, sînt rugaţi să-şi anunţe participarea la întîlnirea de promoţie ce va avea loc în ziua de 2 iulie 1983, pe adresa Zugravu Aurel, Inspectoratul şcolar al judeţului Vaslui, Str. Ştefan cel Mare nr. 79, telefon 983/11928.

★

Promoţia 1973 a Institutului pedagogic din Bacău, judeţul Bacău, organizează întîlnirea după 10 ani de la absolvire, în localul Institutului pedagogic din Bacău, în zilele de 18—19 iunie 1983. Relaţii se pot obţine la profesor Cauţiş Vasile, Str. Letea, bloc 13, sc. D, ap. 18, telefon 931/52610, Bacău.

★

Absolvenţii promoţiei 1932 ai fostei Şcoli normale din Tg. Mureş — clasele a VII-a A şi a VII-a B (Abrudul) sînt rugaţi să-şi trimită adresele tovarăşului Paşca Teofil, învăţător pensionar, str. Dacia Traiană nr. 5, comuna Iernut, cod 4 351, judeţul Mureş, în vederea pregătirii întîlnirii a 51 de ani de la absolvire.

★

La 4 iunie 1983, va avea loc întîlnirea promoţiei 1963 a Facultăţii de filologie (secţia română) a Universităţii din Bucureşti. Relaţii se pot lua de la Elena Andronache, B-dul Ghica Tei, nr. 3, Bucureşti, sectorul [illegible] telefon 87 43 11.

ACŢIUNI — MANIFESTĂRI

● În perioada 28 februarie — 3 martie a.c., **Consiliul Naţional al Organizaţiei Pionierilor şi Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului** au organizat un **seminar metodic** pe tema optimizării conţinutului activităţilor de educaţie moral-politică şi patriotică şi a îmbunătăţirii metodologiei activităţilor cu şoimii patriei. La seminar au participat preşedinţii comisiilor judeţene ale organizaţiei „Şoimii patriei" şi inspectoarele pentru problemele învăţămîntului preşcolar din judeţe. În cadrul dezbaterii, menţionăm intervenţia susţinută de **prof. Rada Bîzoanu, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului**: „Preocupările Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului privind perfecţionarea învăţămîntului preşcolar", precum şi expunerile: „Modalităţi de întreţinere, dotare şi utilizare raţională a spaţiilor de joacă" — de Iulian Fănţănaru, preşedintele Comitetului pentru problemele consiliilor populare, „Stadiul actual şi perspectivele de dezvoltare a fondului de marfă pentru copii" — de Constantina Arsenie, adjunct al ministrului comerţului interior, „Asistenţa medicală a copilor şi rolul educaţiei sanitare la promovarea stării de sănătate a societăţii" — de Lidia Oradean, secretar de stat în ministerul sănătăţii.

Orientările privind îmbunătăţirea conţinutului muncii de educare moral-politică şi patriotică şi a stilului de muncă al cadrelor care muncesc cu şoimii patriei au fost prezentate de către tovarăşul **Mihai Horjău, preşedintele Consiliului Naţional al Organizaţiei Pionierilor.**

În a doua zi, s-au desfăşurat activităţi model, la **Grădiniţa cu program prelungit nr. 111**, sectorul 3, din Bucureşti, sub următoarele generice: **„Tovarăşul Nicolae Ceauşescu, părinte iubit al tuturor copiilor", „Să ne cunoaştem eroii neamului", „Ce vei fi şi de ce"**

● În preajma zilei de 8 Martie, în cadrul cercului pedagogic de la **Grădiniţa I.P.C.M. Bucureşti (directoare: Ana Stăţescu)**, în prezenta a numeroase educatoare din **sectorul 1 al Capitalei**, şoimii patriei s-au întîlnit cu pionieri ai **Şcolii nr. 5**, într-un inedit dialog pe o temă de educaţie moral-politică şi patriotică: **„Din trecutul şi prezentul poporului nostru"**. Dar nu numai cu pionieri. După ce, împreună, au rememorat figuri ilustre de voievozi români, luptători pentru libertatea şi independenţa patriei — desprinse din povestirile istorice cunoscute —, în partea a doua a manifestării, doctorul în istorie **Liviu Ştefănescu, cercetător muzeograf la Muzeul de istorie al municipiului Bucureşti**, le-a vorbit copiilor despre cea ce preşedintele republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, militant revoluţionar, prieten al copiilor, al întregului popor, înaintaşul pentru prezentul patriei noastre.

Preşcolarii au confecţionat şi cîte un frumos „Dar pentru mame". Acţiunea s-a încheiat cu o serbătoare, în care, din nou, au fost omagiate mamele, în cîntece şi poezii.

D. S.

Breviar

„Învăţămîntul pentru popor — de la Congresul al IX-lea al P.C.R., pînă în prezent — ani de rodnice împliniri, anii cei mai fertili din istoria ţării" este titlul unei cuprinzătoare foto-expoziţii deschise la **Şcoala nr. 11 din Botoşani**. Imaginile din exponate — ne scrie **prof. dr. Gheorghe Slavic** — sînt de un real folos la lecţiile de dirigenţie, precum şi la orientarea şcolară şi profesională a elevilor din această unitate de învăţămînt ● Aproape 1 000 de pionieri din mai multe şcoli **buzoiene** au participat la dialogul pionieresc „Comuniştii, promotori consecvenţi ai scriitului revoluţionar". A fost o întîlnire, vie, cu muncitori fruntaşi din întreprinderile industriale patronatoare, urmată de reuşite programe cultural-artistice. Acţiunea face parte din ciclul „Cîntare fierbinte lîngă inima uzinei". **(Prof. Constantin Mihai)** ● „Socializarea în casele de copii": un schimb de experienţă la **Casa personalului didactic din Capitală**, care a reunit educatorii din casele de copii şcolari şi prescolari bucureştene. Atît cele trei referate prezentate, cît şi discuţiile pe marginea lor au scos în evidenţă rolul important al activităţilor comune organizate de casa de copii şi şcoala unde aceştia învaţă. **(Prof. Gleb Statnic)** ● **Complexul muzeistic din Iaşi** a editat un formular tip, „Prietenul muzeelor", care cuprinde denumirile şi adresele muzeelor şi caselor memoriale din judeţul Iaşi. Cu acest formular, dedicat pionierilor şi şcolarilor, micul vizitator, „prieten al muzeelor", în final, poate participa şi la un concurs (la fiecare vizită, pe formular se aplică o ştampilă). **(Prof. Iosif E. Naghin)** ● „Rolul opiniei publice în prevenirea şi combaterea indisciplinei în rîndul elevilor; asigurarea respectării normelor de etică şcolară" — un dialog între cadre didactice şi părinţi ai elevilor din **comuna Viile — Satu Mare**, avînd ca invitaţi reprezentanţi ai Consiliului popular judeţean, miliţiei, procuraturii şi Casei personalului didactic. După cum ne scrie **prof. Viorica Vezeteu**, acţiunea face parte dintr-un şir întreg de astfel de manifestări sătmărene, reunite sub titlul „Şcoala părinţilor" ● La adunarea reprezentanţilor unităţilor de pionieri de pe raza **oraşului Ineu, judeţul Arad**, ne informează **prof. Sofia Codau**, s-a făcut un bilanţ al rezultatelor obţinute la învăţătură, la activităţile cultural-artistice din cadrul Festivalului naţional „Cîntarea României" şi al competiţiei sportive „Daciada" etc. Au fost, totodată, trasate jaloanele pentru activitatea de viitor. Succes! ● Tot de pe meleaguri arădene, **prof. Ion Păuşan** ne anunţă apariţia celui de al doilea număr al revistei „Juventute" a **Liceului economic din Arad**. Ne asigură, în acelaşi timp, că revista „e o izbîndă publicistică". Pînă n-o vedem, nu credem! ● **Prof. Vasile N. Uţă** ne trimite o listă destul de mare cuprinzînd numele unor cadre didactice din oraşul Rîmnicu Sărat care vor participa la faza judeţeană a simpozionului „Creativitate şi eficienţă în învăţămînt". Aparatele şi materialele didactice pe care le vor prezenta sînt concepute după „proiecte" proprii ● Din **Tg. Jiu, prof. Nicolae Dragotă, directorul Casei personalului didactic a judeţului Gorj**, ne scrie despre ultimele acţiuni ce au avut loc sub egida instituţiei pe care o conduce. Între acestea, merită evidenţiat schimbul de experienţă al directorilor de licee agroindustriale şi şcoli cu clasele I-X, profil agricol, intitulat: „Conţinutul şi specificul activităţii în învăţămîntul agricol". În cadrul schimbului de experienţă au fost analizate măsurile ce trebuie luate în vederea îmbunătăţirii pregătirii forţei de muncă pentru agricultura judeţului ● Pionierii unui cerc manitehnic din **Seleuş, judeţul Arad**, conduşi cu pasiune de **prof. Ion Coman**, aflat în pragul pensionării, învaţă să depaneze aparate de radio şi televiziune, precum şi diverse alte aparate de uz casnic. În felul acesta, seleuşenii vor fi scutiţi să bată nu puţine drumuri pînă la Arad! **(Prof. Gh. Gh. Cămăraş)** ● Corul „Cantata" al **Sindicatului învăţămînt din sectorul 6 al Capitalei**, format din educatoare şi învăţătoare, sub conducerea **prof. Jean Lupu**, a prezentat în sala Ateneului român un spectacol de înaltă ţinută artistică. În program: piese corale dintre cele mai reprezentative din muzica românească şi universală. **(Prof. Silvian Georgescu)** ● **Casa personalului didactic a judeţului Sălaj** — ne scrie **prof. Emil Trif**, directorul ei — a organizat la **Simleu Silvaniei** un simpozion cu tema: „Folosirea conţinutului procesului de învăţămînt şi a activităţii extraşcolare în scopul educării elevilor în spiritul păcii şi înţelegerii între popoare" ● Despre un simpozion pe o temă, de asemenea, de mare importanţă, ne scrie şi **prof. Aurel Bold**, directorul **Casei personalului didactic a judeţului Dolj**: „Educarea tineretului şcolar prin muncă şi pentru muncă în perspectiva integrării socio-profesionale" desfăşurat la **Craiova** ● Nr. 24/1983 al Buletinului de informare şi documentare a cadrelor didactice din **Botoşani** (partea a II-a) cuprinde în exclusivitate probleme de geometrie şi trigonometrie pentru clasa a IX-a, rezolvate.

D. CICHIRA

„CENTRU" ÎN VIAŢA SATULUI

Ori de cîte ori ajung într-un sat, caut cu privirea, ca pe-un semn de statornicie a acelei comunităţi, de împlinire a ei, şcoala. Nu-i greu s-o afli. În cele mai multe din aşezările noastre rurale, şcoala se face văzută de departe. Pe vremuri, era cea mai mîndră din sat. Şi dacă mai noile clădiri care s-au ridicat i-ar putea umbri această întîietate, tot o vei recunoaşte. Pe harta sufletului nostru ea e „centrul", kilometrul zero al existenţei noastre, de unde începem mai apoi să ne măsurăm paşii prin viaţă. Drumurile satului duc spre ea, copiii se îndreaptă zilnic spre ea şi, chiar dacă nu-i sistematic aşezată în mijlocul localităţii, locul ei a fost acela de centru în viaţa sătenilor.

A fost şi a rămas aşa : instituţia care reprezintă fizionomia spirituală a satului. Rosturile ei sînt de mult bine definite în documentele de partid. Aspiraţia la învăţătură a ţăranului de odinioară a devenit astăzi drept şi obligaţie.

Fiecare aşezare rurală are cel puţin o unitate de învăţămînt, iar comunele, şcoli cu prima treaptă de liceu. Mulţi dintre învăţătorii şi profesorii acestora nu-şi măsoară munca în ore-clasă. Ei ştiu că ceea ce au învăţat e perisabil şi nu i-a ajutat decît în măsura în care o pot face mai departe. Unii au de străbătut distanţe mari pînă la oraşul cu bibliotecă. Primesc însă cu regularitate, graţie străduinţei lor, cărţile noi prin poştă, sau fac drumul special pentru ele.

Cunosc multe şcoli săteşti cu asemenea dascăli şi enumerind cîteva, le-aş nedreptăţi pe altele. Acestora li se adaugă cele vizitate recent în judeţul Giurgiu.

•

Vîntul tălos de la începutul lui martie anunţă parcă o iarnă tîrzie ce-şi revendică drepturile. În Cîmpia Dunării suflarea lui este nemiloasă.

Pe şoseaua Giurgiu-Alexandria, trecem pe lîngă satele Izvoru şi Stăneşti, pe care flacăra răscoalei din 1907 le-a marcat în istorie pentru totdeauna. Deşi comune mari, sînt prea aproape de Giurgiu, să fi putut fi incluse printre cele cu perspectivă urbanistică. În apropierea oraşului, fiinţa lor e nestatornică.

La circa 20 km. de Giurgiu se află comuna **Putineiu**, unul dintre viitoarele oraşe ale judeţului. În satele componente ale comunei — Hodivoaia şi Vierul — cu opt ani în urmă, se aflau şcoli gimnaziale. Astăzi sînt şcoli primare şi clase cu predare simultană.

Din cei 329 de elevi ai Şcolii de 10 ani din Putineiu, 115 sînt aduşi în fiecare dimineaţă cu autobuzul şi înapoiaţi la ora 14, cînd se încheie cursurile. Elevii ciclului primar (cu excepţia clasei I) învaţă după-amiază, de la ora 12. „Există aprobarea forurilor superioare pentru acest program, vine în întîmpinarea gîndului meu profesoara Elena Rotaru, directoarea şcolii. Distanţa e mică, e adevărat. Şi totuşi... Un orar strîns legat de mersul autobuzelor, atît pentru elevi cît şi pentru profesori îngreunează activitatea. Programarea oricărei acţiuni, în afara orelor de clasă, în special pentru elevi, este greu de conceput.

Comuna are pămînt bun. Roadele lui se fac din belşug. Vine vremea culesului. Copiii sînt solicitaţi la stringerea lor, mai ales a legumelor, care se coc din primăvară pînă toamna tîrziu. Şcoala îşi cunoaşte datoria şi răspunde cu solicitudine ori de cîte ori i se cere ajutorul. Anul acesta însă au intrat la clasă la 1 noiembrie. Materia va fi parcursă în întregime, dar rezultatele la învăţătură pe primul trimestru nu au fost dintre cele mai bune. Mediocritatea, promovarea la limită o îngrijorează — pe bună dreptate — pe directoarea şcolii, om harnic şi cu multă dragoste pentru copii. Din tot ce spune răzbate grija pentru aceştia, pentru pregătirea lor, grijă materializată în măsurile luate pentru a se asigura tuturor copiilor succes la învăţătură.

•

Oarecum asemănătoare cu situaţia Şcolii din Putineiu, este şi cea de la Şcoala din **Ghimpaţi** — aşezată la jumătatea distanţei dintre Giurgiu şi Capitală. Şi aceasta, şcoală de centru cu 10 clase, adună copiii din satele comunei. Naveta e uşoară (dacă poate fi uşoară vreo navetă !) spre Capitală, astfel că 17 cadre didactice o fac zilnic (8 sînt localnice). Copiii din Naipu şi Valea Plopilor — satele comunei — o fac şi ei. Uneori, în zilele reci ale iernii, autobuzul nu vine. Din acest punct de vedere este necesară o mai atentă grijă pentru transportul elevilor.

Şcoala dispune de o bogată bază materială. Aparatură multă şi în stare de funcţionare oferă condiţii optime de uşurare a procesului de predare-învăţare. O sală special amenajată adună la un loc mijloacele audiovizuale. Intenţia conducerii este de a face din ea un cabinet metodic la îndemîna oricărui profesor din comună, dornic să-şi elaboreze moderne tehnologii didactice, în care mijloacele de învăţămînt să fie integrate firesc şi să-şi atingă scopul pentru care au fost concepute.

La aceste intenţii de bun augur se adaugă o atmosferă propice de lucru, într-un colectiv de profesori, tineri în majoritate. Între ei, unii chiar foarte tineri, cum sînt Marinela Angheloiu (matematică) şi Emanoil Caţan (istorie) şi-au probat cu succes calitatea pregătirii de specialitate.

În ceea ce priveşte nivelul de cunoştinţe ale elevilor, prof. Liliana Rădan, directoarea şcolii, nu se arată îndeajuns de mulţumită. De aceea eforturile colectivului didactic se concentrează în direcţia recuperării rămînerilor în urmă la o parte dintre elevi — mai ales la clase ca : a X-a B şi a VIII-a B — şi a asigurării însuşirii de către toţi copiii a cunoştinţelor prevăzute de programă. Aceasta presupune, fireşte, o intensificare a eforturilor şi a dăruirii învăţătorilor şi profesorilor şcolii.

•

Un foarte scurt popas la Şcoala din satul **Vlaşin** (director : prof. Nicolae Dinu), unde consemnăm o preocupare mai puţin obişnuită pentru o şcoală de 10 ani.

Clasa a IX-a are profil zootehnic. Pe lîngă cunoştinţele teoretice despre creşterea animalelor, elevii învaţă zilnic cum să le îngrijească practic. Şi unde ar fi putut s-o facă mai bine decît la mica bază zootehnică amenajată în incinta curţii şcolii ! ? Cele patru vaci, pe care copiii le îngrijesc cu plăcere, oferă nu numai un mijloc de practică, ci şi unul de venituri. An de an, şcoala a contractat lapte şi carne. Şi, pentru că numărul animalelor este în creştere, în curînd şcoala va avea un grajd nou după rigorile unei astfel de construcţii. Aşadar, cîştigul are mai multe faţete. Cea mai importantă : dragostea copiilor pentru una dintre meseriile satului.

•

Între toate celelalte virtuţi pe care le cultivă, dragostea pentru satul natal — cea care determină mai tîrziu motivaţia de a rămîne în el, de a munci pentru înflorirea sa — mi se pare a fi una specifică şcolii săteşti.

Iată un subiect de reflecţie pentru toţi cei ce îi calcă pragul cu scopul de a fi ce au dorit. Chiar dacă atunci excludeau gîndul că vor lucra într-un sat. Şi nu se poate ca un om care meditează asupra rostului său — aşa cum ar trebui să fie educatorul — să nu fi făcut-o, să nu fi gîndit că propriile sale atitudini şi convingeri — prezenţa în mijlocul obştei şi a copiilor, pe care îi educă nu numai în orele de curs, ataşamentul pentru sat — capătă dimensiunea exemplului. Nu se poate să nu realizeze că întreaga măsură a cinstirii sale de către alţii o dă străduinţa de a face din copiii încredinţaţi lui oamenii de mîine, care vor duce mai departe acest neam.

CORNELIA GIRMACEA

Activităţi complexe în învăţămîntul preşcolar

În cadrul activităţilor practice, personalitatea copilului se manifestă divers, de aceea am urmărit să organizăm activitatea pe cercuri, în cadrul cărora copiii, conform aptitudinilor fiecăruia, aplică în mod creator sarcinile programei.

Am constatat cu satisfacţie progresele înregistrate de copii sub aspectul receptivităţii, îndemînării şi priceperii, dorinţa de a cunoaşte şi a munci, precum şi bucuria obţinerii unor bune rezultate ale muncii.

Astfel, am înfiinţat cercul „micii artizani", în cadrul căruia am folosit o pastă specială din aracet şi hîrtie creponată, din care s-au executat tăviţe, coşuleţe cu fructe, s-au ornamentat sticle pentru a obţine vaze, care au fost donate celorlalte grupe din grădiniţă, pentru înfrumuseţarea interiorului.

Din pasta menţionată am confecţionat harta ţării noastre, cu nuanţe adecvate tuturor formelor de relief. Tot din aceeaşi pastă, special preparată, am ornamentat ghivece cu flori, apoi le-am decorat cu material din natură (simburi, seminţe, boabe de porumb, scoici etc.).

În cadrul excursiilor organizate, am colecţionat mult material din natură ca : spice, frunze, flori, pietricele etc. Reveniţi în unitate, am trecut la confecţionarea unor tablouri, în care copiii au îmbinat plăcut formele şi culorile, obţinînd lucrări frumos realizate. Am dat sugestii copiilor să realizeze stema ţării, folosind : spice, crengi de brazi, panglici tricolore.

Copiii şi-au adîncit în felul acesta cunoştinţele în legătură cu bogăţiile patriei, cu care ne mîndrim şi pe care o iubim. Ei au mai executat şi pliante cu diferite aspecte de muncă.

Rezultate frumoase au obţinut copiii şi în cadrul cercului „micii ţesători", unde am realizat covoraşe, care de care mai aspectuoase.

Pentru ca aceste activităţi să fie atractive, le-am organizat sub forma unor şezători în care copiii făceau gheme, împărţeau lînă, ţeseau în timp ce spuneau ghicitori, poezii, cîntau, realizîndu-se astfel o educaţie multilaterală, aceştia căpătînd deprinderi de muncă fizică şi intelectuală.

În cadrul cercului „micii pictori", copiii şi-au consolidat deprinderile de a mînui pensule şi acuarele, au învăţat modul de preparare a culorilor ; pe coli de hîrtie colorată, fixată pe tablă, au reuşit să facă lucrări bune.

Uneori pe aceeaşi coală de hîrtie au lucrat doi copii, realizîndu-se o temă comună, unul completîndu-l pe celălalt.

De asemenea, ne-am gîndit să înfiinţăm cercul „micii muzicieni", cu copii care au aptitudini muzicale, astfel încît să alcătuim un cor pe două voci, cu care să ne prezentăm la serbările organizate cu ocazia diferitelor evenimente sau concursuri.

De asemenea, ne-am gîndit ca, în urma vizitei făcute la atelierul de lăcătuşărie de la şcoala din apropiere, să înfiinţăm cercul „micii lăcătuşi", unde să le explicăm şi să le arătăm cum să minuiască uneltele, cum să-şi menţină poziţia corectă în timpul lucrului, pentru a evita deformarea coloanei vertebrale.

Considerăm că organizarea activităţilor copiilor pe cercuri dă posibilitatea îndrumării individuale a acestora, realizînd cu succes multiple sarcini ale educaţiei morale, ale educaţiei prin muncă şi pentru muncă. Copiii îşi dezvoltă spiritul de independenţă, iniţiativă, creativitate, îşi educă răbdarea, perseverenţa în acţiune, încrederea în forţele proprii.

★

Pe lîngă celelalte creaţii folclorice, dansurile populare îi familiarizează pe copii cu folclorul, contribuind la dezvoltarea dragostei acestora pentru arta poporului nostru, la dezvoltarea simţului ritmului, a capacităţii de coordonare a mişcărilor şi le educă gustul pentru frumos şi armonie.

Cunoscînd importanţa dansurilor populare în educarea dragostei pentru folclorul nostru, am urmărit ca dansurile de acest gen să placă copiilor, să le înveţe fără a depune un efort prea mare, pornind de la cei mai simpli paşi, continuînd cu paşi mai complicaţi.

Procedînd astfel, am realizat cu preşcolarii din grupele mari ale Grădiniţei nr. 1 din Singeorz-Băi dansuri populare de pe Someş, dar am avut în vedere ca ei să mai fi văzut dansurile jucate de ansamblurile artistice. Astfel, am participat cu copiii la diferite serbări locale, precum şi la Festivalul naţional „Cîntarea României", unde am obţinut unul din locurile fruntaşe pe judeţ. Pentru început, am căutat să le prezint dansul în general, le-am vorbit despre locurile unde se joacă cel mai mult, ce costume naţionale se poartă, le-am arătat chiar un costum naţional, le-am cîntat melodia, iar dacă nu o cunoşteau deloc, i-am învăţat întîi melodia. Apoi, am executat două, trei figuri din dansul pe care urma să-l înveţe. Fondul muzical a fost înregistrat pe bandă de magnetofon. După cîteva zile am reluat dansul popular, formînd, într-un cadru mai organizat, perechile de dans.

Dansul popular de pe Someş a fost compus la început dintr-o melodie lentă, „De-a lungul", urmată de frumoasa strigătură : „Pe valea Someşului / Fată ca şi mine nu-i / Înaltă şi subţirică / Şi la lucru-s tot voinică".

A urmat o melodie mai vioaie — „Învîrtita în perechi" — şi s-a terminat cu „Tropotita", strigăturile fiind adecvate melodiilor respective, culese din partea locului, şi strigate cu multă plăcere de către copii, mai ales cele din ultima parte a dansului popular : „Tropa, tropa pe podele / Că cismele nu-s a mele / Le-am luat de la bătrîni / Şi tot neamul de români / Cu jocul şi cu hora / Eu îmi cinstesc patria / Cu gura şi inima / Totdeauna o voi cînta".

Educ. FLOAREA NEAMŢ
Educ. ELENA LUCI
Grădiniţa cu orar prelungit din Singeorz-Băi, judeţul Bistriţa-Năsăud

Trei grădiniţe pe meleaguri gorjene

Grădiniţa cu program normal din satul Moi, comuna Bilteni. Prima grijă pentru redeschiderea care a avut loc, de Mărţişor — după cum ne încredinţează directoarea, **Constantina Mihu** — a fost împrospătarea localului : copiii să fie primiţi într-o ambianţă cît mai plăcută, „la înălţimea condiţiilor oferite de grădiniţa modernă". Şi, într-adevăr, privind pereţii curaţi, observi imediat : noile seturi de imagini cu aspecte din munca adulţilor, — care să-i familiarizeze pe copii cu universul indeletnicirilor umane —, ilustraţiile cu scene din povestirile istorice, ingenios aplicate pe lemn şi lăcuite (procedeu care „picturalizează" şi arhaizează imaginea), gazeta de perete destinată părinţilor, care afişează cele mai bune lucrări ale preşcolarilor. S-ar mai putea, ce-i drept, îmbunătăţi propaganda vizuală : fotografiile reprezentînd viaţa copiilor din diferite ţări ale lumii, oarecum atemporale, pot rima frumos cu instantanee ale vieţii clocotitoare a României socialiste, şi mai ales ale aceleia a judeţului Gorj, care-şi aduce o contribuţie de seamă în economia noastră naţională, prin cel puţin două meserii fundamentale : meseria nobilă şi grea a minerului, aceea, nu mai puţin nobilă şi grea, a agricultorului. Meserii, de altfel, onorate de majoritatea părinţilor acestor copii, de la grădiniţa din satul Moi. Legătura cu ei o ţin, cele două educatoare, în principal pentru asigurarea frecvenţei zilnice a copiilor, dar şi pentru îmbogăţirea „zestrei" edilitare a grădiniţei : amenajarea terenului de joacă, a lotului, a gardului împrejmuitor, sarcini împărţite cu cei patru reprezentanţi ai comitetului cetăţenesc de părinţi : cooperatoarele **Maria Bivolaru, Speranţa Pieptănaru, Lelia Vulpe** şi muncitorul lăcătuş **Tiberiu Cuficiosu**, de la Întreprinderea minieră Rovinari, care s-a şi angajat, de altfel, să le construiască preşcolarilor un leagăn.

Toţi copiii din sat (52) sînt înscrişi în cele două grupe, sînt bine îmbrăcaţi, în şorţuleţe curate ; există preocuparea de a li se dezvolta exprimarea nestînjenită, de a li se combate timiditatea. Numai trei copii constituie în prezent subiect de aminarea şcolarităţii ; pînă la sfîrşitul anului, aceştia vor fi urmăriţi mai îndeaproape. Educatoarele se străduiesc să desfăşoare activităţile matematice, mai „grele", la nivelul exigenţelor programului.

Grădiniţa cu program normal din comuna Bilteni. Funcţionează trei grupe de preşcolari, conduse de experimentata directoare **Alexandrina Bărbuţoiu** (grupa mijlocie) şi educatoarele **Maria Dinu** (grupa mare), **Angelica Dumitrescu** (grupa mică). Doar 10 copii din grupa mică au o frecvenţă fluctuantă : vin şi pleacă... la bunici. Părinţii, majoritatea mineri, locuind în blocurile coloniei de aici — sau petrolişti, electricieni — fac naveta la mina din Urdari.

Domneşte o curăţenie perfectă (motiv pentru care nici n-au fost epidemii). Localul a fost recondiţionat, iar îngrijitoarea grădiniţei a primit o taxă forfetară. Copiii poartă încălţăminte de interior, au deprinderi gospodăreşti chiar : adună singuri firimiturile rămase după gustarea de dimineaţă, regrupează singuri scăunelele, după activităţi. Mai mult, poartă zilnic uniformele de şoimi ai patriei, pentru a face mereu impresie frumoasă, la activităţile cu ceremonial !

Iată şi cîteva acţiuni, înscrise deosebit de atrăgător, cu acurateţe ireproşabilă, în albumul activităţilor moral-politice şi patriotice ale şoimilor patriei : Omagiu ţie, părinte drag !, Primul ghiocel — primul meu gînd, Meseria — brăţară de aur, La piatra de hotar (aceasta din urmă — o întîlnire, în luna aprilie, între şoimii patriei din Bilteni şi cei din Peşteana, la piatra de hotar dintre cele două comune, unde se vor avînta în jocuri şi întreceri sportive).

Grădiniţa cu program normal nr. 1 din Rovinari (directoare : Victoria Işfan). Aici, ne întîlnim şi cu inspectorul şcolar **Ion Lupulescu**, delegat al **Inspectoratului şcolar judeţean Gorj** pentru Centrul industrial agrar Rovinari. Asistăm cu toţii la o activitate „deschisă", în cadrul cercului pedagogic : observarea „Oul", care se dovedeşte a fi şi un complex exerciţiu senzorial. Propunătoare, educatoarea **Georgeta Molete**, pune la dispoziţia grupei mijlocii cîte un ou pe o farfurie, fîşiuţe de hîrtie — cu care copiii să-i măsoare dimensiunile — coajă de ou şi cîte un sfert de ou fiert. Stabileşte de cîte culori pot fi ouăle, le compară cu mingea de tenis etc., pentru a se reţine, în final, cîteva atribute de bază (alb, crem, verzui, oval, lunguieţ, neted, alunecos, tare, moale).

Cum, la această grădiniţă, funcţionează şi o grupă cu program prelungit, cuplată cu creşa, a căror directoare este educatoarea **Valeria Diaconescu**, discuţiile pe marginea activităţii s-au desfăşurat în comun, educatoarele beneficiind şi de prezenţa tovarăşei **Camelia Pătruţ**, **inspector la inspectoratul şcolar judeţean Gorj**, care, cu acest prilej, le-a înmînat cel mai nou disc editat în sprijinul învăţămîntului preşcolar, cuprinzînd înregistrări de piese muzicale, cu tematică patriotică, destinate grădiniţelor. Printre alte intervenţii, educatoarea **Lucreţia Stegaru** a vorbit despre observările spontane şi cele de lungă durată — cum ar fi, de exemplu, observarea unui pom în toate cele patru anotimpuri sau măsurarea cu centimetrul a dezvoltării unei plante, iar educatoarea **Victoria Vladu** — despre observările care introduc copiii în complicatul context al luptei pentru pace pe plan mondial, pe înţelesul lor.

Trei grădiniţe săteşti — trei colective didactice angajate plenar în a institui o atmosferă de lucru favorabilă împlinirii obiectivului educativ al învăţămîntului preşcolar din mediul rural : şanse egale de succes în abordarea dificultăţilor clasei I, pregătirea multilaterală a preşcolarilor pentru muncă, pentru viaţă, pentru profesiile viitorului, spre făurirea unui destin exemplar locuitorilor de mîine ai judeţului Gorj.

DOINA STERESCU-SÎNTIMBREANU

Acţiuni comune cu pionierii şi părinţii

Consider că organizarea acţiunilor comune dintre grădiniţă, familie şi şcoală contribuie în foarte mare măsură la formarea viitorului şcolar, înarmat cu cunoştinţe temeinice despre viaţă, cu deprinderi utile, în desfăşurarea întregii activităţi de viitor.

Grădiniţa noastră fiind patronată de Fabrica de mobilă Militari şi considerînd că un rol deosebit îl are, în educaţia pentru muncă a preşcolarilor, vizitarea părinţilor la locul de muncă, am prevăzut acţiuni concrete în acest sens, împreună cu detaşamentul de pionieri de la Şcoala nr. 206, clasa a IV-a B.

Ca urmare a vizitelor efectuate în această întreprindere, copiii au recunoscut o parte din mobilele propriilor lor locuinţe şi, văzîndu-şi părinţii la locul de muncă, şi-au putut da seama cu uşurinţă despre unele din talente meseriei, despre importanţa muncii lor.

Impresiile şi trăirile lor afective s-au manifestat în cadrul unor jocuri de creaţie, în care ei au redat conţinutul activităţii specifice din această întreprindere, şi-au exprimat mîndria că părinţii lor lucrează acolo. Totodată, şi-au reflectat cunoştinţele însuşite, prin demonstrarea unor operaţii, cum ar fi croire, pasmanterie, asamblare şi finisare, prin denumirea unor unelte, scule, folosite: rindeaua, ciocanul, pendulul-nivelă, maşina de cusut, presa etc.

Aceste vizite au avut un efect pozitiv şi asupra comportamentului unor copii, asupra păstrării la bună condiţie a bunurilor din sala de grupă, prietenie avînd cele lucrate de părinţii lor (paste, scaune, mese etc.)

Prin programul de acţiuni în cadrul organizaţiei „Şoimii patriei" au avut prevăzut acţiuni comune şi cu alte detaşamente de pionieri de la Şcoala nr. 24. Detaşamentele şi-au desfăşurat, încă de la începutul anului şcolar 1982—1983, pionierii instructori ai grupelor de şoimi ai patriei, iar rezultatele s-au materializat în activitatea zilnică a preşcolarilor. Astfel, prin acţiunea comună — pionieri-şoimi ai patriei — din cadrul cercurilor aplicative în microatelierele şi pe lotul agricol al grădiniţei, cu instrumente şi prin participarea directă a pionierilor la aceste activităţi, copiii şi-au însuşit tehnici noi de lucru, cîţiva din ei fiind cei mai mari, au devenit mai întreprinzători, cu mai mult spirit critic şi mai încrezători în forţele proprii. Tot în acest mod s-a organizat activitatea copiilor de servicii, la bucătăria grădiniţei, la colţul naturii din sala de grupă, şi transportul activităţilor de muncă şi pentru muncă unele în activitatea zilnică.

Consider că o importanţă deosebită în formarea prin şi pentru muncă a preşcolarilor o aduce colaborarea între cercurile tehnico-aplicative din şcoală şi microatelierele din grădiniţă.

Exemplificăm contribuţia adusă de pionieri la instruirea preşcolarilor, prin diferite tehnici de lucru, pentru realizarea unor obiecte în cadrul cercului „Micii artizani" şi al atelierului de tîmplărie, unde ei respectă diviziunea operaţiilor în realizarea mobilei păpuşii: prin asamblare (prinsesez cu cuie), finisare (prin pirogravură şi lăcuire), metăloplastie, cusături, ţesături la gherghef.

În cadrul acestor cercuri, copiii au învăţat să lucreze, după puterile lor, diferite obiecte, care, în urma unei selecţii realizate de şoimii patriei şi pionieri, au făcut obiectul unei frumoase expoziţii, urmate de tombolă, pe care părinţii au vizitat-o, cuceriţi de frumuseţea execuţiei. Multe dintre exponate înfrumuseţează holurile şi sălile de grupă ale grădiniţei, spre mîndria copiilor. Activitatea copiilor în cadrul microatelierelor, ajutaţi de pionieri, are deosebite valenţe formative, pe planul educării acestora prin şi pentru muncă; contribuie la orientarea profesională, la stimularea încrederii în forţele lor proprii.

O contribuţie deosebită în scopul educării muncii prin şi pentru muncă şi-au adus-o iniţiativele copiilor cu fruntaşi în producţie, din întreprinderi, organizate la nivelul fiecărei grupe, împreună cu pionieri. Ce rezultat al muncii comune, desfăşurate de grupele de şoimi şi detaşamentele de pionieri, preşcolarii au fost antrenaţi în formularea întrebărilor pe care le-au adresat muncitorilor. Fiind întrebaţi la sfîrşitul discuţiei ce meserii ar dori să învveţe, mai mulţi copii au optat pentru meseria de tîmplar.

Tot în această idee, de colaborare cu părinţii copiilor, am organizat, cu participarea acestora, sărbătorirea zilelor festive: 30 Decembrie, 8 martie, 1 Mai, 23 August, aniversarea a 50 de ani de activitate revoluţionară şi a zilei de naştere a secretarului general al P.C.R., preşedintele ţării, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Cu aceste ocazii, s-au scos în evidenţă cunoştinţele însuşite de către copii, exprimarea unor sentimente patriotice, ataşamentul faţă de cea mai tînără organizaţie, „Şoimii patriei", dorinţa lor de a deveni şoimi şi pionieri. De asemenea, acţiunile comune, organizate în faţa părinţilor, constituie un mijloc de colaborare între educatoare şi părinţi, contribuind la stabilirea legăturilor dintre grădiniţă şi familie, ca mijloc important prin care se face cunoscută activitatea ce se desfăşoară în grădiniţă.

Educ. SOFICA HORNEA
Grădiniţa nr. 210 din Bucureşti

Caietul de practică pedagogică

Cu convingerea că şi alte catedre de la liceele pedagogice manifestă preocupări faţă de sporirea calităţii practicii pedagogice, de materializare, într-o formă unitară, a instrucţiunilor Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului privind acest tip de activitate, ca şi pentru integrarea practicii în complexul sistem educaţional al viitoarelor cadre didactice din învăţămîntul preşcolar şi primar, prezentăm unele aspecte ale activităţii componenţilor colectivului nostru de catedră (format din: prof. Salomeea Curuţiu, Doina Damian, Dumitru Dijmărescu, Margareta Ocolisan şi Petronela Velciov), precum şi pe cele ale comisiilor metodice de învăţători (Bianca Bacşiş, Eugenia Berinde, Eliza Cornilă, Rodica Cuzman, Eliţa Dogar, Ileana Dragomir, Florentina Enache, Magdalena Enăşel, Florica Fanu, Livia Guţă. Aurel Marincu, Cornel Petroman, Hildegard Retzler, Elena Taşcău şi Ion Pau) şi ale educatoarelor de la Grădiniţa nr. 22 din Timişoara.

Pornind de la conţinutul „Programei pentru practica pedagogică — licee pedagogice, clasele a IX-a, a X-a, a XI-a, a XII-a, învăţători şi educatoare", aprobată de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului cu nr. 39 438/1980, de la conţinutul „Anexelor la Programa (îndrumător) de practică pedagogică pentru liceele pedagogice, profesiile: învăţător şi educatoare", aprobate de Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului cu nr. 48 597/1977 şi urmărind, în primul rînd, conţinutul documentelor de partid şi de stat, care ne cer să realizăm o nouă calitate în învăţămînt prin perfecţionarea tuturor elementelor actului educaţional, la liceul nostru s-a elaborat în anul 1980 **„Caietul de practică pedagogică" pentru elevii clasei a IXa.** Tipărirea lui s-a realizat cu ajutorul comitetului cetăţenesc de părinţi, în timp util şi a fost folosit în anul şcolar 1980—1981, cu titlu experimental.

Ţinînd seama de particularităţile practicii pedagogice, la treapta I, acest caiet a fost conceput pentru practica pedagogică în învăţămîntul preşcolar (Secţiunea I) şi în învăţămîntul primar (Secţiunea a II-a). Cuprinsul caietului a fost următorul: **1. Introducere; 2. Conţinutul şi obiectivele practicii pedagogice la clasa a IX-a. Planificarea practicii pedagogice curente, pe trimestre şi grupe, pe cicluri de învăţămînt; Planificarea serviciului la aplicaţie pe grupe-educatoare şi clase-învăţători; Structura organizatorică a grupelor de practică din clasă. 3. Planul de învăţămînt pentru activităţile instructiv-educative din grădiniţă: a) activităţile comune, b) jocuri şi activităţi la alegere. 4. Orarul grupelor de copii. 5. Setul fişelor-observaţii asupra activităţii asistate. 6. Orarul claselor I—IV (clase de aplicaţie). 7. Planul de învăţămînt pentru clasele I—IV. 8. Setul de fişe-observaţii pentru lecţiile asistate la clasele de aplicaţie. 9. Conţinutul testelor de realizat de către practicanţi la grupele de copii şi la clasele de aplicaţie şi spaţiile de consemnare a rezultatelor testelor aplicate.**

Caietul de practică a însumat circa 200 de file, avînd formatul caietelor şcolare obişnuite. Fişele de observaţii sînt tipărite şi spaţiate, în funcţie de secţiunea din care fac parte. **Pentru învăţămîntul preşcolar acestea cuprind: 1. Data, grupa, educatoarea, efectiv copii (prezenţi, absenţi, cauze); 2. Categoria de activitate, activitatea, tema, obiective urmărite, metode folosite, durata activităţii etc.; 3. Urmărirea organizării activităţii desfăşurate, urmărirea desfăşurării activităţii şi a materialelor folosite; 4. Sarcini ale temei de practică: de urmărit în mod deosebit, de copiat, confecţionat, de interpretat etc.; 5. Observaţii asupra conţinutului fişei.**

Fişele-observaţii asupra lecţiilor asistate (deci pentru învăţămîntul primar) cuprind: 1. Data, clasa, ora asistenţei, învăţătorul, efectivul de elevi (prezenţi, absenţi, cauze); 2. Disciplina de învăţămînt, subiectul, tema, obiectivele urmărite, metode folosite, bibliografie; 3. Filmul lecţiei asistate: durata momentului lecţiei, conţinutul activităţilor desfăşurate, material didactic utilizat; 4. Sarcinile temei de practică: de urmărit, în mod deosebit, de confecţionat, de interpretat; 5. Observaţii asupra conţinutului fişei etc.

De asemenea, s-au elaborat **„Direcţii ale practicii pedagogice pentru clasa a X-a în învăţămîntul preşcolar şi primar", pentru anul şcolar 1981—1982.** Acest caiet a fost conceput în perspectiva finalizării primei trepte a liceului pedagogic, corelîndu-se practica asistenţă (pasivă) cu cea de predare efectivă (activă). Conţinutul acestui caiet este următorul: **1. Subcoperta: Date despre elevul practicant, informaţii utile despre unităţile de aplicaţie; 2. Cuvînt înainte, motivarea folosirii caietului, explicarea folosirii lui, prezentarea educatoarelor, a învăţătorilor, a profesorilor metodişti şi a colectivului care a conceput caietul de practică; 3. Planificarea practicii curente a grupelor de practicanţi pe cicluri de învăţămînt şi unităţi de aplicaţie; 4. Planificarea serviciului la aplicaţie pe ture şi unităţi şcolare; 5. Planificarea activităţilor şi lecţiilor de susţinut pe grupe, clase şi cadre didactice; 6. Orarul activităţilor grupelor de copii; 7. Setul de fişe-observaţii asupra activităţii asistate (fişele fiind, cu mici adausuri, asemănătoare celor din caietul anterior); 8. Orarele claselor de aplicaţie; 9. Programări ale activităţilor: cercuri de elevi, activităţi ale şoimilor patriei şi ale organizaţiei de pionieri, concursuri etc., cu spaţierea şi rubricaţia corespunzătoare; 10. Fişele-observaţii asupra lecţiilor asistate; 11. Modele de proiecte de tehnologie didactică (planuri de activităţi), pe clase, discipline de învăţămînt şi tipuri de lecţii; 12. Teste-probe psihologice de realizat: conţinutul, interpretarea, motivarea etc. şi rubricaţiile, spaţiile pentru consemnarea performanţelor copiilor, elevilor testaţi; 13. Fişele psiho-pedagogice ale copiilor, elevilor repartizaţi pentru caracterizare.**

Modelele de proiecte de tehnologie didactică (planuri de activităţi pentru învăţămîntul preşcolar) au fost grupate şi multiplicate în broşura **„Modalităţi de îndrumare a practicii pedagogice pe tipuri de activităţi, pentru elevii clasei a X-a"**, Timişoara, 1981, realizată de aceeaşi catedră, în colaborare cu comisia metodică a educatoarelor de la Grădiniţa de aplicaţie nr. 22 din Timişoara (Stela Jaloba, Rusanda Baciu, Rodica Buibaş, Aristiţa Bulucea, Maria Enache, Paraschiva Florescu, Maria Golan, Erika Kovacs, Maria Mărtinaş, Georgina Mezin, Ana Muţiu, Aurelia Preda, Lucia Radu, Georgeta Rusoaie, Adriana Subu). Menţionăm că la elaborarea caietelor de practică au participat profesori din şcoală, şi, în primul rînd, profesorii metodişti: Adriana Costescu, Ioan Alexandrescu, Svetlana Albu, Eleonora Cristescu, Maria Ciutureanu, Valeria Dragomir, Ioan Florea, Ilie Istodorescu, Octavian Maxim, Ilarion Spătar, Ilie Hamat şi Pavel Romaniţan.

Pentru anul şcolar 1982—1983, în cadrul catedrei noastre de pedagogie-psihologie de la Liceul pedagogic din Timişoara s-au realizat două tipuri de caiete de practică: **1. „Direcţii ale practicii pedagogice pentru elevii clasei a XI-a învăţători"; 2. „Direcţii ale practicii pedagogice pentru elevele clasei a XI-a educatoare". Caietul de practică pentru învăţători este următorul: 1. Subcoperta: date despre practicant, unităţile de aplicaţie; 2. Spaţiu afectat citatelor şi fotografiilor; 3. Cuvîntul înainte; 4. Conţinutul şi obiectivele practicii pedagogice, organizarea ei şi sarcinile elevilor practicanţi; 5. Planificarea lecţiilor demonstrative pe clase, discipline, în mediul rural şi cel urban; 6. Planificarea lecţiilor de probă pe întregul an şcolar; 7. Graficul acordării consultaţiilor de către profesorii metodişti şi învăţători; 8. Serviciul la aplicaţie: modalitatea desfăşurării, sarcinile practicanţilor, planificarea turelor de serviciu, planificarea lecţiilor de susţinut şi evaluarea activităţii practicantului pe tipuri de obiective; 9. Practica comasată: modalitatea de desfăşurare, sarcinile practicanţilor, spaţierea-rubricarea corespunzătoare evaluării activităţii practicantului, pe tipuri de obiective şi sarcini; 10. Orarul claselor de aplicaţie; 11. Fişele-observaţii asupra lecţiilor asistate (asemănătoare cu cele din caietul pentru clasa a X-a); 12. Fişe-observaţii asupra lecţiilor asistate, în vederea analizei critice a lecţiilor de probă ale colegilor; 13. Un model de proiect de tehnologie didactică; 14. Teste-probe psihologice de realizat; 15. Fişe de caracterizare psiho-pedagogică a elevilor repartizaţi; 16. Set necesar de formulare de proiecte de tehnologie didactică care urmează să se folosească pentru: a) copierea proiectelor de tehnologie didactică ale lecţiilor demonstrative asistate; b) completarea pentru susţinerea lecţiilor de probă.**

Caietul de practică pentru educatoare este asemănător celui pentru învăţători, dar rubricaţia este adecvată conţinutului practicii din învăţămîntul preşcolar.

Caietele de practică pentru clasele a X-a şi a XI-a sînt de formatul caietelor studenţeşti şi însumează circa 200 de file.

În prezent, se elaborează caietul de practică pedagogică pentru clasa a XII-a (educatoare, învăţători).

Paralel cu caietele de practică menţionate, **colectivul catedrei noastre a mai conceput şi un caiet al profesorului de pedagogie şi al profesorului metodist.** Acesta a fost folosit în anii şcolari 1981—1982 şi 1982—1983 şi a fost intitulat **„Aspecte ale coordonării practicii pedagogice în învăţămîntul preşcolar şi primar".**

Prof. MARGARETA OCOLIŞAN
Prof. IOAN OCOLIŞAN
Liceul pedagogic din Timişoara

Micii tîmplari confecţionează cu plăcere material didactic pentru preşcolari (Şcoala nr. 46 din Bucureşti)

POVESTIRILE ISTORICE

Mijloc de educaţie patriotică a preşcolarilor

Prin condiţia şi aceasta, judeţul Neamţ, ca un ţinut al patriei, reprezintă o istorie în sine, istorie ce este explicată de educatoare, pe înţelesul copiilor, pentru ca de aici să se ajungă la noţiunile de patrie, istoria patriei şi a poporului român.

Cu atîtă încărcătură emoţională au urcat şoimii patriei la Cetatea Neamţului, după ce în prealabil le-a fost citită legenda „Muma lui Ştefan cel Mare" sau au ascultat poezia „Plăieşii din Cetatea Neamţului", iar odată ajunşi, noianul de întrebări: „Care este stînca neagră", „Cum au reuşit cei 18 plăieşi să lupte împotriva polonezilor"? a dovedit marea lor curiozitate, interesul pentru ceea ce au văzut!

Întipărite în memorie, diferite aspecte văzute pe viu la cetate au fost apoi transpuse în desenele lor, în construcţiile realizate şi chiar în dramatizări. Toate însă au conturat puterea de înţelegere a copiilor şi sensibilitatea lor la fapte ce aievea s-au petrecut.

Valea Albă, sat în comuna Războieni, a constituit şi constituie un loc cu o deosebită încărcătură pentru învăţarea istoriei patriei şi nu puţine grupe de copii au mers pe „această vale îngustă" descrisă de Mihail Sadoveanu pentru a primi cravata de şoimi sau de pionier, după ce, mai înainte, învăţătorul Mihai Ioniţă, cu patos şi putere de convingere, le-a povestit bătălia dusă de Ştefan cel Mare pe aceste meleaguri, împotriva turcilor. Povestitorul, fiind talentat şi bine documentat, a captat atenţia copiilor, sugerindu-le desfăşurarea acţiunii.

După îndemnul mamei, Ştefan a luptat pe cîmpul de bătălie, precum Făt Frumos cu zmeii, iar versurile: „Duşmanii zdrobiţi / Cad ca nişte spice / De securi loviţi"... au fost deosebit de savurate de copii.

De asemenea, copiii au înţeles că ostaşii români au luptat cu dîrzenie, pînă la sacrificiul suprem, pentru apărarea pămîntului strămoşesc şi niciodată pentru cucerirea de teritorii străine şi asuprirea altor popoare.

Locurile şi monumentele istorice sînt mereu frecventate de şoimii patriei. Astfel, ziua de 24 ianuarie o sărbătoresc şoimii şi pionierii din municipiul Roman la Stejarul lui Cuza.

M-am oprit la aceste cîteva aspecte care au la bază povestirile istorice.

Dacă pînă în anul acesta întîlneam o gamă restrînsă de povestiri istorice, trebuie să recunoaştem că, în prezent, aria acestora este deosebit de diversificată, ca urmare a apariţiei lucrării profesorului Dumitru Almaş, autorul primelor două volume de „Povestiri istorice".

Prin intermediul povestirilor istorice şi varietatea formelor de organizare (lecturi, povestiri, dramatizări) încercăm să imprimăm în sufletele copiilor sentimente cu adevărat trainice, sănătoase, care să-i lege pentru toată viaţa de pămîntul natal, de eroii lui de ieri, de azi şi de mîine. Sau, mai bine zis, aşa cum doreşte şi autorul — încercăm ca aceste povestiri să se imprime în fiinţa copiilor ca propria lor copilărie.

Valorificăm din plin povestirile istorice întrucît, aşa cum spunea secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, „Istoria poporului a fost şi rămîne un nesecat izvor de înţelepciune".

Astfel, personajele din povestirile: „Plăieşii din Cetatea Neamţului", „Povestea preafrumoasei Dochia", „Fetiţa din nuc", „Povestea mătuşii Floarea din Vrancea" sau legendele „Copil de casă", „Muma lui Ştefan cel Mare" şi altele au impresionat pe copii prin dragostea lor nepărmurită pentru patrie, cuvînt ce înseamnă ţara părinţilor, patria pămîntească şi cea sufletească, limba ce ne leagă cu toate fibrele făpturii.

De asemenea, prin intermediul acestor povestiri, şoimii patriei au cunoscut calităţile morale ale poporului nostru: vitejia, demnitatea, curajul, înţelepciunea, cinstea, bunătatea. Astfel, Decebal a preferat să se sinucidă decît să cadă viu în mîinile urmăritorilor romani, iar frumoasa Dochia, sora lui Decebal, s-a transformat în stană de piatră, pe muntele „Ceahlăul", pentru a nu ajunge la curtea „poleită cu aur" a lui Traian — şi exemplele ar putea continua.

Sîntem conştiente de răspunderea ce-o avem pentru a forma la copii sentimente patriotice profunde şi bine sedimentate. De aceea considerăm că avem mult de lucru cu micuţii noştri elevi, încît nu vom precupeţi nimic din pregătirea de specialitate pentru a da societăţii oameni de nădejde, demni de strămoşii lor.

ELENA IORDACHE
Inspector la Inspectoratul şcolar al judeţului Neamţ

ÎN DEZBATERE:

Proiectul unui nou Abecedar

În numărul precedent al revistei noastre, am publicat proiectul unui nou Abecedar, elaborat — după programa clasei I — de un colectiv de învăţători cu o valoroasă experienţă didactică, solicitînd opiniile argumentate ale colegilor noştri care predau la clasele ciclului primar privind tematica, ordinea învăţării literelor, forma literelor de mînă, liniatura caietelor de scriere, în perspectiva completării şi îmbunătăţirii proiectului propus. Recent, redacţia a organizat la Galaţi o dezbatere pe această temă, la care au participat: prof. Georgeta Antohe, inspector general şcolar al judeţului Galaţi, inv. Melania Enache, inspector pentru clasele I—IV, şi învăţătoarele Virginia Bejan, director adjunct la Şcoala nr. 28, Ioana Alexandrescu şi Maria Moraru de la aceeaşi şcoală, Olga Lupu, Eleonora Popescu şi Valeria Grigorete de la Liceul pedagogic, precum şi Ecaterina Nichifor, director al Şcolii nr. 29. Redăm, în continuare, cîteva dintre opiniile consemnate cu acest prilej.

Prof. G. Antohe: Elaborarea unui nou Abecedar şi dezbaterea proiectului propus se înscriu în amplul proces de modernizare şi ridicare a calităţii conţinutului învăţămîntului nostru. Preocupaţi de aceasta, ne-am propus ca şi în judeţul Galaţi, în cadrul comisiilor metodice ale învăţătorilor, să organizăm dezbaterea proiectului noului Abecedar, în vederea cunoaşterii şi analizării atente a cuprinsului prezentat, urmînd ca observaţiile şi propunerile să fie trimise Direcţiei învăţămîntului preşcolar, primar şi gimnazial din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului.

Red: Ce opinie aveţi dumneavoastră, ca profesor şi pedagog, privind eşalonarea temelor din proiectul abecedarului?

Prof. G. Antohe: Apreciez respectarea ordinei de însuşire a literelor, — identică cu cea din programa clasei I — introducerea unor texte şi teme corespunzătoare acestei etape a însuşirii analitico-sintetice a limbii române şi din creaţia unor scriitori pentru copii, precum şi conţinutul educativ al unor lecţii. Sînt unele teme, care prezintă, alături de lecţia propriu-zisă şi de însuşirea sunetului şi a literei, şi un diftong. Ţinînd seama de particularităţile vîrstei şcolarului de şase ani, ar fi bine ca diftongii să fie prevăzuţi separat. De asemenea, există unele teme dificile în privinţa formulării şi a conţinutului acestora: „În recreaţie", „Încărcatul buştenilor", „La aeroport", „La cercul de mîini îndemînatice", „Un campion", „La aniversare", iar altele care pot fi reeşalonate sau înlocuite. De pildă, în perioada preabecedară, este mai corect ca familiarizarea elevului cu propoziţia să se facă „În clasă" şi nu „În recreaţie" cum propun autorii proiectului, iar vocala „i" şi litera „B" să fie incluse în alte lecţii — cu un conţinut mai adecvat cunoştinţelor tuturor copiilor — decît „În excursie cu vaporul" şi respectiv „Romarta copiilor". La lecţia privind însuşirea grupului Ce, Ci nu se potriveşte titlul acesteia „La CEC" — scris şi prescurtat — ca şi al lecţiei „La C.A.P.".

Red.: De altfel, din discuţiile purtate am reţinut aceleaşi observaţii — argumentate metodic — ale învăţătoarelor: M. Enache, O. Lupu, I. Alexandrescu, V. Grigorete şi E. Nichifor, care au susţinut şi necesitatea prezentării elementelor de limbă sub formă de coloane şi reluarea acestora în texte şi a literelor şi sunetelor — scrise cu roşu — precum şi a unui desen care să reprezinte o fiinţă, un obiect sau lucru care să înceapă cu litera respectivă. Se propune includerea în noul abecedar a unor texte scurte (de 30—40 cuvinte în perioada abecedară şi de 60—70 cuvinte în cea postabecedară).

Învăţătoarele au opinat pentru păstrarea tipului de silabe şi a jocurilor cu silabe, pentru o ilustraţie adecvată şi cît mai variată, precum şi pentru ca alfabetul ilustrat să fie inclus în conţinutul fiecărei lecţii şi nu la sfîrşitul manualului. De asemenea, au apreciat introducerea rebusurilor ca modalitate de îmbogăţire a vocabularului elevilor.

Prezentăm, în continuare, cîteva observaţii privind ordinea figurilor din perioada preabecedară şi a învăţării literelor.

Inv. M. Enache: Propun o altă ordine a semnelor grafice — prezentate în figurile 1—18 din revista „Tribuna şcolii" nr. 248 — pe care o consider mai accesibilă pentru însuşirea rapidă şi corectă a scrierii: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 13, 18, 17 (figura de sus), 7, 12, 14, 15, 16, 17 (jos), 11 şi 10 şi să se renunţe la figura 8, cuprinsă în celelalte imagini. De acord cu noua formă a literelor, dar să se revizuiască scrierea lui C, c şi a lui Ş care să fie asemănătoare cu S.

Inv. V. Bejan: Litera C să fie terminată rotunjit în partea de jos sau să fie redată cu o jumătate de oval mic, spre a nu fi confundată cu „l"; legătura cu celelalte litere urmînd să pornească din partea de jos a literei C.

Inv. M. Moraru: Sînt de părere că buclele lui C, E şi l pot fi mai mari, pînă în apropiere de linia ajutătoare. Consider că inclinaţia de 30° este mai bună, creindu-se astfel un paralelism optim util în scrierea rapidă şi ordonată.

Inv. E. Popescu: Este necesară introducerea literelor Q, W şi Y, deşi sînt rare cuvintele care încep cu aceste litere. De aceea, ar fi mai potrivit ca elevii să înveţe literele respective în clasa a II-a, la ora de caligrafie sau la lecţia despre alfabet.

★

Am primit, în aceste zile, la redacţie păreri argumentate (pentru şi contra) privind proiectul noului Abecedar ale profesorilor: **Florin Diţuleasa din Slatina, judeţul Olt, şi Natalia Tomoioaga din Bucureşti şi ale învăţătoarelor şi învăţătorilor: Inocenţiu Codău, Şcoala Tăuni, judeţul Alba, Ion Ungureanu din Arad, Georgeta Păceşilă, Şcoala nr. 1 din Cîmpulung, Cornelia Nedelea, Şcoala Vale Romăneştilor, Aurelia Mănac, Şcoala Topoloveni, Titel Mărgescu, Şcoala Bîrzeşti, judeţul Argeş, Maria Antohi, Şcoala nr. 1 Nicolae Bălcescu, judeţul Bacău, Petru Tuns, Şcoala Albarea, judeţul Bihor, Mitrofan Capătă, Şcoala Rebra, Floarea Puica, Şcoala Telciu, Elena Prodan, Şcoala nr. 4 din Bistriţa, Macedon Mizgan, Şcoala Dumbrăviţa, judeţul Bistriţa-Năsăud, Mariana Pancu, Şcoala Dealul Crucii, comuna Vorniceni, judeţul Botoşani, Viorica-Ana Călin, Şcoala nr. 7 din Braşov, Maria Bănică, Şcoala Slobozia, comuna Cătina, judeţul Buzău, Mihai Dobrin, Şcoala Berzovia, Mihail Coiculescu, Şcoala din comuna Prigor, Francisc Craia, Şcoala Slatina, Timiş, judeţul Caraş-Severin, Teodor Drăgoiu din Turda, judeţul Cluj, Stela Simion, Gheorghe Muta, Elisabeta-Daniela Preda, Gheorghe Cristache, Şcoala Damian, judeţul Dolj, Ilie Romanescu, Şcoala nr. 12 din Iaşi, Ileana Vâtca şi Lucia Ilea, Şcoala Lunca Bradului, Emil Husar, Şcoala nr. 2 din Reghin; Susana Irimie, Şcoala Saroş pe Tîrnave, Mircea Ciuchi, Şcoala Beica de Sus, judeţul Mureş, Irina Luntraru, Şcoala nr. 1 Borleşti, judeţul Neamţ, Ilarion Popescu, Şcoala Botiz, judeţul Satu Mare, Carolina Oltean, Şcoala nr. 8 din Mediaş, judeţul Sibiu, Elena Gavriliuc, Şcoala Vereşti, judeţul Suceava, Teodora Cazacu, Şcoala nr. 1 din Zimnicea, judeţul Teleorman, Daniela Vălean, elevă, Liceul pedagogic din Timişoara, Florica Ionaşcu, Şcoala Mitrofani-Suteşti, Ştefan Smărăndoiu şi Paul Dumitrescu, Şcoala nr. 9 din Rm. Vîlcea, Liana Codreanu, Şcoala nr. 1 din Drăgăşani, judeţul Vîlcea, Gheorghe Druica, Şcoala Buda Corbiţa, judeţul Vrancea, colectivul de învăţători de la Şcoala nr. 1 Basarabi, judeţul Constanţa, Gheorghe I. Drăghici din Craiova, judeţul Dolj, Tănase Stan din Făurei, judeţul Brăila, Ioan Pîslaru, comuna Ciurulasa, judeţul Alba, Georgeta Botez din Cluj-Napoca, Dumitru Popovici din Pîrteştii de Jos, judeţul Suceava, prof. Dunea Constantina din Tîrgovişte, judeţul Dîmboviţa.**

Mulţumindu-le tuturor pentru participarea la dezbatere, îi asigurăm că propunerile şi observaţiile trimise vor fi analizate de Direcţia învăţămîntului preşcolar, primar şi gimnazial din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, urmînd ca, după îmbunătăţire, proiectul noului Abecedar să fie pus, din nou, în discuţia învăţătorilor, din diferite judeţe ale ţării.

VIOLETA APOSTOL

CUNOŞTINŢE DESPRE NATURĂ

Formarea unei concepţii ştiinţifice despre lume şi viaţă

Elevii din ciclul primar au nevoie de explicaţii concrete, argumentate ştiinţific. De aceea, este bine ca şcoala şi familia să colaboreze permanent pentru ca aceştia să primească numai explicaţii ştiinţifice la tot ceea ce observă, constată, analizează sau demonstrează. În acest sens, Jerome Bruner precizează că „oricărui copil, la orice stadiu de dezvoltare, i se poate preda cu succes orice obiect de învăţămînt într-o formă intelectuală adecvată", iar Ziemowit Wlodarski relieează valoarea unei zicale poloneze în domeniul educaţiei şi anume că: „Ceea ce Ionuţ nu va învăţa, Ion n-o să ştie niciodată", de unde concluzia că **este necesar ca elevilor să li se formeze interesul pentru asimilarea noilor cunoştinţe care să fie prezentate la nivelul de înţelegere al acestora.**

La clasa a IV-a, disciplina **„Cunoştinţe despre natură" constituie un domeniu foarte atractiv şi interesant pentru elevi, solicitîndu-i prin conţinutul şi desfăşurarea lecţiilor să observe, să sesizeze fenomenele, să înregistreze, nu să le clasifice, să participe activ la desfăşurarea acestora.** De asemenea, apreciez că elevii sînt puşi în faţa unor sarcini deosebite: să procure materialele şi instrumentele de lucru cu ajutorul cărora să observe, să analizeze obiectele respective şi să se poată efectua experienţele propuse în manual şi în programă. **Pentru aceasta am analizat înaintea începerii anului şcolar cele patru capitole din manual, am precizat materialele necesare şi mi-am propus să angajez elevii în ordonarea şi păstrarea acestora.**

Pe baza întrebărilor de la începutul fiecărei lecţii — care amintesc de elementele caracteristice ale instruirii programate — dau posibilitatea tuturor elevilor să citească în ritmul lor propriu, să le analizeze şi să găsească răspunsurile necesare. Ţinînd seama că însuşirea temeinică, conştientă şi activă a cunoştinţelor nu se realizează decît în contactul direct cu obiectele, faptele şi fenomenele, că intuiţia constituie un principiu fundamental în didactica modernă, la lecţia **„Granitul, porfirul, bazaltul"** (pagina 16) după ce elevii, constituiţi pe grupe, au primit cîte un exemplar din cele trei roci, fără să le precizez denumirea, **i-am îndrumat în analiza fiecărei roci, comparîndu-le între ele, precum şi în stabilirea particularităţilor acestora.** Pe baza cunoştinţelor asimilate, a observării ilustraţiilor şi cu ajutorul textului lecţiei, elevii s-au convins de autenticitatea adevărurilor descoperite de ei. În partea finală a lecţiei **am solicitat elevilor să caracterizeze fiecare rocă şi să spună la ce se poate utiliza, convingîndu-mă că şi-au însuşit pe deplin cunoştinţele ştiinţifice, că folosesc un limbaj adecvat conţinutului şi că au o exprimare orală corectă.**

De obicei realizez lecţiile de cunoştinţe despre natură prin metode intuitive, utilizînd mai mult observaţia, demonstraţia, modelarea ş.a. În cadrul primei metode am arătat elevilor cum să observe obiectele şi fenomenele, desfăşurarea acestora, ce este necesar să reţină din totalitatea caracteristicilor esenţiale şi neesenţiale şi cum să le valorifice în practică. **Deci, pornind de la observarea empirică a elevilor, difuză şi nesistematică, am precizat elementele observării dirijate şi am ajuns la observarea independentă, care reprezintă un instrument sigur şi eficient la dobîndirea cunoştinţelor ştiinţifice.**

În desfăşurarea lecţiilor nu m-am limitat numai la demonstrarea făcută personal în faţa elevilor, cu ajutorul mijloacelor de învăţămînt, ci i-am solicitat să demonstreze şi ei anumite fenomene, sau la alte lecţii am condus demonstraţiile făcute numai de aceştia. Astfel, la lecţia „Sarea" (pagina 33) după ce le-am dat elevilor sare măcinată şi compactă (bulgări), un pahar cu apă şi o farfurie, le-am propus să analizeze această rocă şi să precizeze culoarea, forma în care se prezintă, greutatea, comparativ cu alte corpuri, gustul şi proprietăţile ei. Pe baza observaţiilor elevii au răspuns corect la întrebările: „De ce sarea, în unele cazuri, are culoarea albă cenuşie?", „De ce aceasta se umezeşte în aer umed sau pe timp ploios?" „De ce omul reuşeşte să plutească foarte bine pe suprafaţa unui lac a cărui apă are o mare cantitate de sare?" Întrebări care apreciez că au contribuit atît la dezvoltarea gîndirii, a curiozităţii ştiinţifice cît şi la stimularea interesului pentru cercetare şi experimentare.

În mod similar am utilizat metoda modelării, folosind, mai ales, modelele obiectuale şi figurative şi mai puţin pe cele simbolice, ideale, de reţele sau structurale.

Inv. SILVIA LATCAN
Şcoala nr. 10 din Focşani

Exprimare clară şi corectă

Dezvoltarea capacităţii de exprimare a copilului se realizează îndeosebi prin: a) creşterea posibilităţii de a formula propoziţii alcătuite din două, trei sau mai multe cuvinte şi de a preciza ordinea acestora în propoziţie; b) desprinderea unui cuvînt din propoziţie şi separarea cuvîntului în componentele sale sonore, ci sesizarea sunetelor din cuvînt în succesiunea lor normală, precum şi a sunetelor izolate prin indicarea de către învăţător a locului pe care îl ocupă în cuvînt.

În prima parte a predării abecedarului, folosirea alfabetarului mobil în analiză şi sinteză reprezintă suportul material al acţiunilor mentale, procedeu ce respectă particularităţile gîndirii şcolarului. Primul sunet şi prima silabă învăţate de copil sînt legate de un obiect pe care acesta îl desemnează. Treptat, cuvintele se desprind de imaginea concretă intrînd în coloane de cuvinte, sau în texte, constituind o evoluţie necesară spre cuvinte, noţiuni.

Folosirea coloanelor de cuvinte despărţite în silabe la începutul fiecărei lecţii contribuie la realizarea unei exprimări clare şi corecte a elevilor. Respectarea principiului trecerii de la simplu spre complex stă la baza alcătuirii coloanelor de cuvinte formate la început numai din două silabe, apoi din mai multe silabe, precum şi a alcătuirii silabelor din două, apoi din trei şi patru litere.

Tendinţa de a separa literele de silabe ca-r-te, în loc de car-te, spi-c în loc de spic, poate fi înlăturată prin exerciţii de prelungire a fiecărui sunet.

Consider că, în perioada abecedară, sînt eficiente următoarele procedee metodologice care dezvoltă sistemele operaţionale ale elevilor:

a) combinarea literelor în silabe şi a silabelor în cuvinte. După învăţarea unui numar de aproximativ cinci litere solicit copiilor să formeze cît mai multe silabe din două litere. Se exersează fiecare literă de patru ori şi se aleg silabele care se pot folosi în cuvinte. Se va renunţa la cele care nu pot fi folosite; b) alcătuirea unor combinaţii de silabe necesare formării cuvintelor cu înţeles; c) exersarea pe suportul de litere a silabelor inversate ale unui cuvînt, propunînd elevilor să alcătuiască cuvîntul corect (sa; ca; bă-bar); ti) adăugarea unor silabe înainte şi după silaba dată: ma-sa; ma-re; la-ma; ra-ma; e) înlocuirea unei litere din prima silabă; ma-re; mu-re; me-re; f) înlocuirea unei silabe cu altele care să alcătuască un cuvînt: ca-să; ca-ră; ca-nă. Apreciez că toate aceste procedee dinamizează percepţia, întărind legătura dintre centrele foneo-motor şi cel vizual ale elevilor.

La fel procedez şi cu propoziţiile în care cuvintele sînt amestecate, iar elevii le constituie în propoziţii cu înţeles (tractoru, cu, ară, Nicu — Nicu ară cu tractorul) şi la formarea unei propoziţii din silabe date: că, li, ră, a, cu, trac, rul, to (Lică ară cu tractorul).

Apoi, solicit elevilor să mai formuleze şi alte propoziţii legate prin înţeles de prima, alcătuind astfel o mică povestire orală. Permanent, urmăresc diferenţierea fonetică a cuvîntului articulat enclitic de cel nearticulat (mac, macul, car, carul), ca şi găsirea celor mai potrivite procedee şi metode pentru ca toţi elevii să aibă exprimarea orală şi în scris clară şi corectă.

Inv. DIDINA I. POPA POPESCU
Şcoala nr. 4 din Buzău

LIMBA ENGLEZĂ

Predarea textului tehnic

Scopul predării limbajelor de specialitate se oprește, de cele mai multe ori, la **deprinderea comportamentelor de documentare** a elevilor, la decodarea textelor tehnice, în mod global, selectiv și detaliat.

În consecință, predarea limbajelor de specialitate reclamă folosirea unei game de exerciții cît mai variate și eficiente, care să-i formeze elevului capacitatea de documentare în specialitatea sa.

Încă de la primele contacte cu textul tehnic este necesar ca elevii să fie convinși de **prioritatea obiectivului informațional** în sensul extragerii rapide și exacte a informației transmise. Pentru obținerea unor performanțe în acest scop, profesorul va recurge la strategii motivaționale, realizînd în primul rînd **implicarea complexă a elevului în desfășurarea lecției de limbă specializată.**

În încercarea de decodare a unui text tehnic, profesorul poate apela la două mari strategii de abordare : **globală**, vizînd competența de extragere a informației esențiale, și **analiza detaliată** a textului atît sub raportul conținutului, cît și al modului de transmitere a acestuia.

Pentru analiza amănunțită a unor mijloace și procedee care derivă din aceste modalități de predare, vom alege exemple din textul „Types of Engines". (din vol. **„Limba engleză, Culegere de texte tehnice"**, clasele XI-XII, profilul Mecanică. Editura didactică și pedagogică, București, 1981, p. 28).

Tehnica abordării globale a textului tehnic se referă la **lectura sa ca o activitate semiotică**, implicînd depistarea elementelor lexicale și gramaticale cheie, care să înlesnească elevilor înțelegerea de ansamblu a informației.

În partea introductivă a lecției, profesorul îi va solicita pe elevi să privească textul pentru a observa simboluri grafice, paragrafe, enumerări, clasificări, cuvinte evidențiate (scrise cursiv), cuvinte internaționale, articulații logice. Prezentarea grafică a textului, în acest caz, poate deveni un auxiliar pedagogic însemnat, sporind eficiența înțelegerii. Sub forma dialogului cu clasa, profesorul îi poate ajuta pe elevi să constate că este vorba de o lecție cu caracter descriptiv (recurența verbului „to be"), în care accentul se pune pe clasificări, prin diferite comparații, elementele lor prezentîndu-se pe baza unor articulații logice (as contrasted to, as differenciated from, as well as). Se poate constata, de asemenea, frecvența apariție a unor elemente lexicale cum ar fi : engine motion, external combustion, internal combustion, ceea ce va fixa centrul de interes al elevilor asupra esenței conținutului.

Urmează **analiza detaliată a textului** care va urmări : **1) predarea vocabularului** (prezentare și fixare) și **2) predarea gramaticii.**

În continuare vom prezenta doar o serie de posibilități de predare și fixare a vocabularului, printr-un set de exerciții variate, cu exemplificări din textul menționat.

a) **Prezentarea vocabularului** se poate face prin **demonstrație intuitivă și demonstrație cognitivă** (vezi Manuela Gligor-Vișevan, **Procedee de predare a vocabularului la clasele de începători**, în Limbile moderne în școală, București, 1979, vol. I, p. 100).

În predarea textului tehnic, **demonstrația intuitivă** are o importanță deosebită pentru că se bazează pe asociația directă existentă între cuvîntul din limba străină și noțiunea pe care o exprimă. Prin urmare, prezentarea textului „Types of Engines" se poate face pe baza unor planșe, ilustrații, desene, diapozitive etc., care să faciliteze înțelegerea de către elevi a diferitelor tipuri de motoare, prin reliefarea elementelor care le diferențiază. Desenele sau planșele care vor reprezenta suportul vizual al lecției, vor fi executate clar, ilustrativ, sugestiv.

Prin **demonstrația cognitivă** se poate desprinde sensul cuvintelor folosind diverse tipuri de exerciții :

— definiție :

An engine is a machine producing power or motion.

A furnace is a shut-in-fire place for burning fuel, heating metals.

A mechanism is a machine producing motion.

— explicația :

We call them external combustion engines because they consume their fuel in a separate furnace.

We call them internal combustion engines because they consume their fuel within the engine.

— sinonimie : to convert into-to change into-to transform into ; to lift-to raise ; heat-hotness ; to deliver-to give-to produce-to generate.

— antonimie : autoput-input ; stationary-mobile ; external-internal ; useful-useless.

— analiza cuvîntului (familii de cuvinte) : to convert, conversion, convertible ; to radiate, radiation, radiant, radiator ; to use, usage, useful, useless, usefulness, uselessness, user.

— traducerea la care se va apela numai în cazul în care se ivesc termeni mai greu de explicat prin celelalte procedee, sau așa-numiții „false-friends". De exemplu :

donkey engine-motor fix

mechanical power — lucru mecanic

b) După prezentarea vocabularului se va trece la **fixarea** acestuia prin diferite exerciții :

— întrebări — răspunsuri

What is an engine ?

What is the difference between an engine and an electric machine ?

How are engines classed ?

Which of the engines consumes its fuel in a separate furnace ?

What are the internal combustion engines used in ?

— procedeul „cloze" care constă în completarea cu cuvinte noi a unor spații libere alese la intervale egale :

An engine is a machine... for the conversion of energy... useful mechanical motion.

sau obișnuita completare a unor spații libere cu cuvinte noi, relevante pentru esența conținutului.

— exerciții „multiple-choice", care oferă răspunsul sub forma mai multor variante, urmînd ca elevul să o aleagă pe cea corectă :

Internal combustion engines consume their fuel :

a) **within the engine ;**

b) in a separate furnace ;

c) in a boiler.

— exerciții de înțelegere „true-false" care presupun confirmarea sau infirmarea unor enunțuri

A clock is a mechanism which burns its fuel in a reactor-false

An electric machine produces mechanical power without altering the composition of matter-true

— continuarea unui enunț început deja

The main characteristic of an engine is...

Some examples of internal combustion engines are...

— descompunerea unui enunț pe fișe și recompunerea lui de către elevi

— rezumatul textului sau extragerea ideilor principale. În acest caz, lecția se poate reconstitui, după predarea gramaticii, sub forma unei scheme logice la a cărei alcătuire profesorul va acorda sprijinul necesar elevilor prin întrebări adecvate.

Întrucît textul „Types of Engines" conține o serie de comparații și clasificări după diferite criterii, se poate alcătui o schemă, care va expune clar și concis conținutul lecției, ușurînd memorarea ideilor de bază de către elevi.

Pentru o mai bună fixare a deosebirilor și asemănărilor unor termeni (engine, clock, electric machine) se poate recurge la analiza semică. Sensurile termenilor comparați sînt descompuse în trăsături distinctive (seme) și pot fi trecute într-un tabel.

Din exemplele de procedee și tehnici de predare a vocabularului enumerate, profesorul va selecta și va folosi pe cele care se pretează textului studiat și care se dovedesc mai eficiente în formarea deprinderilor elevilor în activitatea documentară independentă pe care o desfășoară în specialitatea aleasă.

Prof. CARMEN GEORGESCU
Liceul industrial nr. 27 din București

Educația prin muzică și pentru muzică

Asistînd la Ateneul Român la un concert dat de elevii Liceului de artă „G. Enescu", am rămas plăcut impresionată de numărul mare de spectatori elevi, care urmăreau cu vădit interes și plăcere lucrări de J. Ph. Rameau, A. Vivaldi, N.A. Rimski-Korsakov, Gh. Draga.

Apropierea de muzică, influența profund educativă a acesteia, pe care o exercită asupra omului, necesită un proces de formare, de modelare a acestuia încă din anii copilăriei.

În cadrul școlilor gimnaziale cu profil muzical, începînd de la clasa I, prin orele de instrument și teorie-solfegii se pun bazele procesului educativ de formare a deprinderilor și priceperilor practicării muzicii. Elevul îi pătrunde tainele, cunoscînd treptat elementele limbajului muzical. Un accent deosebit se pune pe dezvoltarea simțului melodico-ritmic, la ciclul I—IV. Repertoriul cuprinde astfel, în afara studiilor și exercițiilor tehnice, piese ca : menuete de W.A. Mozart, J. Haydn, I. S. Bach, Sonatine de Clementi Kublan, Diabelli. Mult apreciate de elevi sînt lucrările cu un ușor caracter programatic : „Călărețul sălbatic", „La seceriș", „Siciliana" din Album pentru tineret de R. Schumann, „Gînduri de dimineață", „Marșul soldaților de plumb" de P.I. Ceikovski, sau „Speranța" „Culegătorii de struguri" de Fr. Couperin, „Cucul", „Dans bahic" de Cl. Daquin. Imaginea literară, plastică sugerată de titlu facilitează înțelegerea sensului discursului muzical, antrenînd fantezia elevului.

Piesele omofone (cum sînt cele enumerate mai sus), a căror structură se bazează pe o linie melodică însoțită de acompaniament sînt alternate cu cele polifonice, unde atenția se îndreaptă spre desfășurarea simultană a două sau trei linii melodice bine definite. „20 de cîntece polifonice" de M. Frey. „Piese ușoare pentru pian" — H. Purcell și, de asemenea, caietele de 12 și 6 mici preludii de I. S. Bach îl ajută pe elevul de ciclul primar să înțeleagă gîndirea polifonică.

La clasele V—VIII, odată cu dezvoltarea gîndirii logice și cu o mai bună stăpînire a tehnicii instrumentale, repertoriul se lărgește, adăugînd noi imagini sonore. Sonatele pentru pian de Mozart, Haydn, Beethoven, Invențiunile la 2 și 3 voci și Suitele franceze de Bach conturează primele idei de ceea ce se numește stilul unui compozitor. Elementele de construcție, de forme muzicale îi dezvăluie armonia perfectă, simetria edificiului sonor.

Creația romantică, prin profunzimea emoțională a frazei, diversitatea nuanțelor lasă o amprentă puternică asupra afectivității, sensibilității elevului. „Impromptus" de R. Schubert, „Cîntece fără cuvinte" de Mendelssohn-Bartholdy, albumul „Din lumea copiilor" de R. Schumann, Preludii, Mazurci, Nocturne de Fr. Chopin sînt tot atîtea exemple de piese ce diversifică orizontul sonor, gîndirea muzicală.

Formarea gustului muzical, a criteriilor de evaluare a unei interpretări, manifestarea unor preferințe și argumentarea lor sînt obiectivele ce stau în fața profesorului în munca la clasă în această perioadă. Astfel, este necesar ca el să discute cu elevii, să-i îndemne să asculte (în sala de concert sau prin intermediul discului și benzii de magnetofon) lucrări din diverse genuri muzicale : simfonii, concerte, muzică de operă.

Creația compozitorilor români clasici și contemporani se află în permanență în repertoriul studiat, jucînd un rol activ în educarea sentimentului patriotic la copii. Lucrări cum sînt : Miniaturi — S. Drăgoi, 4 Fabule — I. Constantinescu, Impresii de la țară — M. Negrea, Poze și pozne — M. Jora sau piese de Liviu Comes, Radu Paladi, Carmen Petra Basacopol, Dumitru Bughici, prin melosul popular, structura ritmică, învelișul armonic cu rezonanțe modale îmbogățesc bagajul de idei și sentimente ale interpretului. Formarea unei personalități armonios dezvoltate, educarea trăsăturilor de caracter, de voință, formarea deprinderilor de muncă ordonată și perseverentă constituie coordonatele activității în cadrul orei de instrument. Dar nu numai atît, formarea publicului receptiv la muzica bună, educat întîi pentru artă, urmînd ca apoi să se autoeduce prin artă, este corolarul muncii noastre.

Prof. MIHAELA APOSTOLESCU
Școala nr. 79 din București

Să creștem un tineret sănătos!

Depășind dimensiunile unor activități de agrement, educația fizică și sportul sînt chemate să contribuie la formarea și pregătirea cetățeanului pentru activitatea productivă și viața socială. Prin activitatea lor, este necesar ca profesorii de educație fizică să îmbine armonios munca de modelare a fizicului cu cea a psihicului, numai în acest fel putîndu-se realiza unul din obiectivele de seamă ale educației fizice : dezvoltarea corectă și multilaterală a personalității.

O atenție deosebită în timpul activității se va acorda mișcărilor corecte, cu amplitudine, cu accent pe înlăturarea și prevenirea accidentelor, a deficiențelor fizice care au apărut sau pot apărea ca urmare a unor poziții greșite în timpul diferitelor activități ale elevilor : scrisul și cititul, statul în bancă, purtatul genții sau ghiozdanului, mersul aplecat etc.

Pentru evitarea și corectarea deficiențelor fizice constatate la elevi, este absolut necesar ca fiecare profesor, la început de an școlar, să-și noteze în caietul personal copiii care prezintă asemenea deficiențe, să întocmească pentru fiecare un program de exerciții, pe care ei să-l execute, atît în timpul orelor cît și singuri, fiind vîrsta cînd pot fi corectate cu ușurință.

Elevii scutiți medical nu trebuie neglijați în timpul orelor. Aceștia trebuie și pot fi angrenați și ei în activitatea de educație fizică. În timpul orelor, ei pot fi de un real ajutor profesorilor de educație fizică. Pentru fiecare se pot găsi exerciții sau activități ce le pot îndeplini la cre. în așa fel, încît și ei să-și cîștige încrederea în forțele proprii.

Competițiile sportive organizate la nivel de clasă, școală sau comună, au o deosebită influență în dezvoltarea calităților de voință, nobilelor trăsături de caracter, cinstea, modestia, demnitatea, tenacitatea, spiritul colectivității, calități necesare omului zilelor noastre în activitatea productivă.

Drumețiile, excursiile, expedițiile „Cutezătorii", acțiuni ce aparțin domeniului educației fizice și sportului, contribuie la cunoașterea frumuseților naturale ale patriei noastre, la cunoașterea realizărilor poporului, la dezvoltarea sentimentului patriotic al elevilor.

În vederea întăririi organismului, prin factorii naturali de călire, este nevoie ca toți profesorii, chiar dacă unii au sală de sport, să-și desfășoare activitatea cît mai mult în aer liber și să recurgă la activitatea în săli numai în situația în care nu le permit intemperiile naturii.

La Copăceni, comuna în care îmi desfășor activitatea, pot fi văzute frumoase baze sportive, cu terenuri de fotbal, handbal, volei, groapă de sărituri, porți de gimnastică, pistă aplicativă, unde elevii sînt întîlniți zilnic, chiar duminica, întrecîndu-se în cadrul competițiilor sportive organizate de către profesorii de educație fizică.

Ordinea și disciplina, punctualitatea, ținuta sportivă corectă și ordonată, care sînt urmărite și exersate de profesori în cadrul activităților de educație fizică devin obișnuințe ce se vor repercuta în mod pozitiv la locul de muncă de mai tîrziu.

Atașamentul pentru echipa din care face parte elevul, emulația, intransigența față de indisciplină și lipsuri sînt alte calități ce se dezvoltă prin activitățile de educație fizică și sport.

Alături de celelalte laturi ale educației comuniste, educația fizică contribuie din plin la realizarea idealului în privința omului societății noastre, „om cu o înaltă puritate morală, bogăție spirituală, perfecțiune fizică". Avem datoria să creștem un tineret sănătos ! Să nu uităm că acest lucru se face printr-o activitate continuă în cadrul căreia profesorului de educație fizică îi revine un rol deosebit.

Prof. NICOLAE POPESCU
Școala din Ulmetu, comuna Copăceni
județul Vîlcea

Elevi ai Școlii nr. 3 din Călărași la o lecție de educație fizică în aer liber

Test de cunoştinţe pentru cadrele didactice

Testarea cunoştinţelor de specialitate — aşa cum este cunoscut — pentru toate categoriile de profesii se face în timpul calificării. Pentru cadrele didactice, aceasta s-a realizat în cadrul institutului de învăţămînt superior sau al liceului pedagogic.

Testul pe care-l propun, însă, se referă, în mod special, la măsura în care profesorul sau învăţătorul au reuşit — în funcţie de experienţă, pregătire şi aptitudini — să integreze într-un ansamblu unitar cunoştinţele de specialitate şi metodice, în drumul spre mult rivnita şi necesara măiestrie pedagogică.

După opinia mea, acest test ar contribui la o mai bună cunoaştere — cu caracter orientativ — a pregătirii şi preocupărilor cadrelor didactice de către factorii de îndrumare şi control. În acelaşi timp, răspunsurile la întrebările din test ar putea să constituie, pentru fiecare dintre noi, repere ale stadiului de la care porneşte în acţiunea continuă de perfecţionare. De aceea fiecare profesor poate aplica acest test la propria sa activitate didactică, folosindu-l ca pe un instrument de autoevaluare.

Întrebări preliminare

— Ce metode active de învăţămînt, predominant formative, întrebuinţaţi la catedră ? Vă rugăm să enumeraţi cîteva detalii, pe scurt, asupra metodelor pe care dumneavoastră le utilizaţi, de regulă, la ore.

Plan de lecţie ilustrativ.

Desfăşuraţi în scris un plan de lecţie după metoda (metodele) de mai sus. Cu alte cuvinte, în desfăşurarea planului porniţi de la ideea că eficienţa unei lecţii este cu atît mai mare cu cît metodele predominante i se alătură altele, mai multe, menite să ducă la optimizarea ei în toate etapele ei.

Planul să poarte într-o măsură cît mai mare, dacă este posibil, amprenta originalităţii, evitîndu-se şablonismul, atît de apărător. De asemenea, veţi avea în vedere faptul că „verigile" unei lecţii nu au o ordine imuabilă şi nici nu sînt toate absolut necesare la un moment dat. E bine să nu se uite că în prezent se promovează, cu bune rezultate, învăţămîntul formativ.

Întrebări şi detalii de verificare complementare

— Ce părere aveţi despre aspectul formativ şi despre cel informativ în cadrul unei lecţii ? Care din aceste aspecte credeţi că e bine să aibă ponderea cea mai mare ? Motivaţi cu exemple din propria activitate didactică !

— Care sînt, după opinia dumneavoastră, calităţile intelectual-profesionale şi moral-cetăţeneşti ale unui adevărat cadru didactic al şcolii noastre noi ?

— Ce perspective aveţi cu privire la continua autoperfecţionare metodico-ştiinţifică de specialitate a dumneavoastră?

— Cum vedeţi relaţia profesor-elev în contextul activităţii permanente a clasei la lecţie ?

— Cum vedeţi nota dată elevului ca reflectare a nivelului de cunoştinţe ale acestuia ? În ce moment al lecţiei consideraţi optimă notarea elevilor ? De ce? Motivaţi cu exemple din propria activitate didactică !

— Ce părere aveţi despre ponderea şi locul optim al materialului didactic la orele de curs ale specialităţii dumneavoastră ? Îl folosiţi frecvent la ore ?

— Cum procedaţi cînd lecţia se termină mai devreme de sunetul clopoţelului? Dar atunci cînd acesta anunţă, la timp, sfîrşitul orei de curs şi dumneavoastră n-aţi reuşit să parcurgeţi lecţia în întregime ?

— Vă preocupă cercetarea ştiinţifică de specialitate ? Aveţi realizări personale în acest domeniu ?

— Vă preocupă studiul individual de specialitate ? Vă rugăm să enumeraţi cîteva lucrări metodico-ştiinţifice citite recent.

Prof. ION I. ZAMFIRESCU
Şcoala din Carvăn,
comuna Lipniţa, judeţul Constanţa

LICEUL SERAL

Conştiinţa profesională n-are vîrstă

— Întotdeauna îmi pregătesc fiecare lecţie acasă. Pentru fiecare clasă, pentru fiecare oră de curs.

Afirmaţia pare banală ; prin firescul ei pentru că poate fi rostită de oricare profesor. Am consemnat-o, însă, în cazul de faţă, fiindcă cel care a făcut-o m-a surprins plăcut prin argumentele cu care a susţinut-o ; pagini, multe pagini scrise, cuprinzînd sintetic desfăşurarea lecţiilor dintr-o zi, dintr-o săptămînă, chiar trimestru... Sau, cu cuvinte concrete, **planuri de lecţii** ; dar nu întocmite din rutină, ci concepute cu o deosebită grijă pentru a corespunde structurii colectivului de elevi cu care lucrează într-o anumită oră.

Această riguroasă şi disciplinată activitate didactică face parte din sistemul de pregătire profesională, de zi cu zi, a învăţătorului **Ion Stoica**, profesor la cursurile serale ale **Liceului industrial nr. 7 „Vasile Roaită"** din Rîmnicu Vîlcea (pentru disciplina „Utilajele şi tehnologia lucrărilor mecanice").

— Din aprecierea conducerii şcolii am reţes că faceţi parte din rîndul cadrelor didactice cu multă experienţă, ceea ce nu vă împiedică, totuşi, să vă pregătiţi „în scris" toate lecţiile. Se pare că faceţi din convingere.

— Da. Fiecare clasă are o componenţă distinctă, o anumită personalitate, determinată, printre altele, de calitatea cunoştinţelor asimilate de elevi. Important este, cred, să-i ajut să-şi consolideze ceea ce este cunoştinţe pe care le au, să selecţ. din ceea ce reprezintă nou pentru ei, ceea ce le este util şi să le corectez greşelile teoretice sau pe cele practice. Mai des în practică se întîlnesc cazuri în care nu se respectă mai puţin sau chiar nu se ţine seama de rigoarea tehnico-ştiinţifică a documentaţiei. De pildă, sudarea metalelor se face de multe ori cu orice fel de electrozi, pe care muncitorul îi are la îndemînă. Ca să folosească electrodul indicat, el trebuie să cunoască însuşirile materialului de bază.

— Aşadar, lecţiile de tehnologie îşi revăd importanţa în producţie. Am putea spune că, de fapt, acesta este scopul lecţiilor pentru elevii seraliştii, mai ales cînd lucrează într-un domeniu acoperit de profilul liceului.

— Bineînţeles. Prin ele, elevii noştri — parte mulţi dintre ei muncitori mecanici în diferite întreprinderi din municipiu — sînt puşi în cunoştinţă de cauză, înţelegînd de ce trebuie să procedeze într-un anumit fel într-o situaţie dată şi, în consecinţă, pot realiza o muncă de calitate.

Lecţia condusă de ing. I. Stoica la care am participat (s-au verificat cunoştinţele despre montarea lagărelor cu alunecare şi s-au transmis noi cunoştinţe în legătură cu montarea lagărelor cu rostogolire) a fost desfăşurat într-o sală obişnuită de clasă. Desigur, ar fi fost mai potrivit să aibă loc într-un cabinet de specialitate (care înlesneşte creşterea caracterului practic-aplicativ al cunoştinţelor) ; dar cabinetul de tehnologie a metalelor este în curs de elaborare, liceul avînd profil industrial din acest an de învăţămînt. Menţionez că pentru dotarea lui va fi folosită o parte din lucrările practice pentru bacalaureat ale elevilor din clasa a XIII-a. Totuşi, şi în condiţiile unei clase obişnuite, lecţia a reţinut atenţia prin două aspecte : capacitatea de sinteză a profesorului şi permanentul dialog cu elevii. Altfel spus, analizînd fenomenul (montarea lagărelor cu rostogolire) s-au solicitat mereu părerile elevilor — uneori contradictorii — şi apoi s-au sintetizat într-o schemă formulată concis, dar clar, etapele montării. L-am întrebat pe profesorul Ion Stoica dacă procedează întotdeauna la fel din punct de vedere metodologic.

— Însuşi acest obiect de învăţămînt, tehnologia utilajelor, impune rigoare şi precizie. De aceea e necesar să structurezi judicios conţinutul lecţiilor. Dat fiind specificul învăţămîntului seral — mă refer mai ales la liceele industriale — consider că e bine să mă bazez continuu pe cunoştinţele asimilate de elevi în şcoala profesională, în procesul producţiei şi la disciplinele de învăţămînt înrudite (în special la fizică şi chimie). În acest fel le facilitez înţelegerea logică a fenomenelor, îi stimulez să stabilească permanent legături cu practica producţiei, şi, ca o urmare firească, îi „oblig" să înveţe lecţia în timp ce participă la ea.

— M-au impresionat înţelegerea şi căldura cu care vă adresaţi elevilor. Aveţi har de profesor.

— Mai degrabă, mă simt solidar cu ei, fiindcă ştiu ce înseamnă să munceşti dimineaţa şi să înveţi seara. Şi eu am absolvit liceul la secţia serală. De aceea mă străduiesc din tot sufletul să-i ajut cum se cuvine pe aceşti elevi.

★

În acelaşi liceu, tot la clasele serale, îşi desfăşoară activitatea şi profesorul de fizică **Victor Proteasa.** În discuţia care a precedat asistenţa la o lecţie pe care a condus-o la clasa a X-a („Transformări de fază. Izotermele lui Andrews. Lichefierea") am căzut de acord că învăţămîntul seral, în actuala etapă, presupune adoptarea unei tehnologii didactice diferenţiate faţă de cursurile de zi. Conduc spre o astfel de soluţie o serie de particularităţi ale respectivei forme de şcolarizare : faptul că elevii seraliştii au foarte puţin timp disponibil pentru o pregătire suplimentară, după programul şcolar ; cantitatea şi calitatea cunoştinţelor pe care le stăpînesc din fiecare disciplină de învăţămînt ; nivelul de cultură generală al clasei şi posibilităţile reale de ridicare a acestuia. L-am întrebat pe profesorul Victor Proteasa care ar fi, după părerea sa, cîteva dintre posibilele soluţii ale unei metodologii didactice pentru învăţămîntul seral.

— Pot să vorbesc despre ceea ce fac eu la fizică, încercînd an de an, de cînd lucrez numai la liceul seral, să găsesc cele mai potrivite metode de predare-învăţare. Astfel, indiferent de tipul lecţiei, urmăresc, în principal, două obiective : înţelegerea cauzală şi interrelaţională a noţiunilor fundamentale pe care se construieşte o lecţie; şi, în funcţie de nivelul clasei (a IX-a, a XI-a etc.), cîştigarea şi exersarea deprinderilor de utilizare a formulelor fizice în demonstraţii şi în probleme. La lecţiile noi fac întotdeauna apel la cunoştinţele de fizică acumulate anterior de către elevi, sau la cele de ordin practic, dobîndite prin observarea mediului înconjurător sau la locul de muncă (mulţi elevi provin de la Întreprinderea de Utilaj Chimic şi Foraje din localitate). În acest fel îi determin să ajungă singuri la concluziile care se impun şi să gîndească dialectic, constructiv, creator.

Într-adevăr, la clasa a X-a, la a cărei lecţie am participat, am constatat că profesorul Victor Proteasa s-a bazat mult pe aportul clasei. Este adevărat că elevii formau un colectiv bun, omogen. Şi, după cum m-au informat directorul Liceului „Vasile Roaită", **prof. Silvestru Dogăroiu,** şi directoarea adjunctă, **prof. Elena Gibea** (care răspunde de activitatea învăţămîntului seral), profesorul V. Proteasa îşi formează elevii, începînd din clasa a IX-a, pentru un astfel de stil de activitate şcolară. Fiindcă este convins că, în liceul seral, este necesar ca lecţiile să fie organizate în aşa fel, încît, în cea mai mare măsură, învăţarea lor să aibă loc în clasă.

Am auzit de multe ori exprimat acest deziderat. Realitatea, însă, nu-l confirmă întotdeauna. Dacă cei doi profesori — ing. Ion Stoica şi V. Proteasa — au reuşit să-şi formeze un stil de muncă didactică adecvat condiţiilor concrete ale claselor serale pe care le pregătesc, particularităţilor acestei forme de învăţămînt, nu întotdeuna şi pretutindeni se întîmplă la fel. Chiar la Liceul „Vasile Roaită" din Rîmnicu Vîlcea, nu toţi profesorii izbutesc să atingă aceste performanţe. De apreciat este, însă, că cei mai mulţi se străduiesc să o facă, aşa cum ne-a încredinţat conducerea liceului. Această dorinţă a reieşit şi din convorbirea cu **prof. Constantina Boagiu,** la a cărei lecţie de literatură română (verificare — „Viaţa şi opera scriitorului Ştefan Augustin Doinaş", predare — „Viaţa şi opera scriitorului Geo Dumitrescu") am participat. Profesoara a fost de acord că o astfel de lecţie la o clasă serală (fie ea şi a XIII-a) devine cu atît mai convingătoare cu cît se întemeiază pe un material didactic foarte bogat, constînd, de exemplu, din volumele publicate ale unui autor, din extrase din publicistica sa, din facsimile sau fotocopii reprezentative pentru un anumit moment al evoluţiei sale literare ori pentru contextul social în care a trăit şi a creat acesta. Şi, bineînţeles, profesorul trebuie să fie sigur la fiecare început de oră că toţi elevii posedă textul (poezie sau proză) care urmează să fie analizat. De asemenea, tabla nu poate fi ignorată, tablourile sinoptice oferind elevilor posibilitatea de a-şi lua notiţe corecte, sintetice, utile pentru perioadele de recapitulare.

★

Deci, aşa cum ne sugerează şi afirmaţia de la început, reuşita unei lecţii susţinute la clasele din cadrul liceului seral depinde de modul în care profesorul înţelege să o pregătească, adaptînd-o cerinţelor instructiv-formative ale acestuia, optînd pentru cele mai bune soluţii ale tehnologiei didactice moderne care să permită elevilor să fructifice, în avantajul lor, fiecare minut al orei de curs.

VALERIA B. MEDVEDOV

Performanţa şcolară de masă — indicator al noii calităţi în învăţămînt

Este cunoscut faptul că în ultimii şase ani şcolari, Liceul de filologie-istorie din Craiova s-a situat, atît prin rezultatele obţinute în activitatea instructiv-educativă, cît şi la olimpiadele şcolare, în ierarhia celor mai bune licee din judeţul nostru, iar ca urmare a rezultatelor excelente obţinute şi la fazele republicane a ocupat unul din locurile fruntaşe ale podiumului naţional.

Diagrama rezultatelor indică o creştere atît cantitativă, dar mai ales calitativă a muncii în învăţămînt, aceasta fiind din ce în ce mai mult un echivalent al condiţiilor minunate create de partid şcolii româneşti, al investiţiei intelectuale şi muncii pline de pasiune desfăşurată de minunaţii noştri dascăli.

În acest an şcolar, faza judeţeană a olimpiadelor şcolare ne-a oferit tuturor slujitorilor acestui istoric lăcaş de cultură şi civilizaţie o răsplată binemeritată pentru munca desfăşurată : **188 de premii şi menţiuni, din care 31 de elevi cu dreptul de participare la faza naţională.** Este o expresie clară a înţelegerii profunde, **a preţioaselor indicaţii, a îndemnurilor tovarăşului Nicolae Ceauşescu — secretar general al partidului, de a realiza o nouă calitate a muncii de instrucţie şi educaţie,** de a creşte pe băncile şcolii tineri patrioţi, revoluţionari, care să contribuie la aşezarea ţării noastre în constelaţia celor mai civilizate naţiuni ale lumii.

Ne sînt mereu vii în inimă cuvintele rostite de conducătorul partidului şi statului nostru de la tribuna celei de a XIII-a Conferinţe a U.A.S.C.R. : **„Să sădim în inima şi gîndirea tineretului mîndria că sînt fii ai poporului român, dragostea faţă de patrie şi popor, hotărîrea de a servi în orice împrejurare interesele generale ale poporului, independenţa şi suveranitatea României".**

Racordînd succesele noastre la marile evenimente ale anului, an generator al unor mari virtuţi patriotice, elevii şi cadrele liceului nostru se pregătesc în continuare să obţină, în cinstea apropiatei aniversări a celor 150 de ani de existenţă a liceului, rezultate de excepţie.

Este demn de subliniat că din cei 907 elevi de la cursurile de zi ale liceului un număr de 826 de elevi au participat la faza locală a olimpiadelor şcolare şi a concursurilor pe meserii. Din aceştia 307 calificîndu-se pentru faza judeţeană, au obţinut **note maxime** şi dreptul de participare, în calitate de reprezentanţi ai liceului, la această importantă confruntare.

Toate rezultatele amintite se sprijină pe nivelul de pregătire ridicat şi procentul de promovare, care la sfîrşitul trimestrului a fost de 96%, la clasele liceale. Datele statistice ne arată că 92% din elevii cîştigători ai fazelor judeţene făceau parte din detaşamentul numeros al elevilor cu note între 8 şi 10, care la sfîrşitul trimestrului era cifrat la peste 84%.

Graiul cifrelor ne arată că **lupta pentru performanţă şcolară înaltă a devenit în liceul nostru un fenomen de masă,** iar rezultatele obţinute demonstrează că preocuparea tuturor cadrelor didactice şi a conducerii liceului pentru realizarea, în întreaga activitate, a unui nivel superior al randamentului şcolar este o constantă a muncii noastre.

Ce reflectă şi cum am ajuns la aceste succese deosebite, materializate într-un număr impresionant de elevi medaliaţi ?

În primul rînd, trebuie subliniat faptul că secretul rezultatelor noastre îl reprezintă **munca de calitate, plină de pasiune şi dăruire cu întreaga masă de elevi, prin folosirea unei game variate de metode, procedee şi tehnologii moderne, activ-participative, vizînd valorificarea întregului potenţial creator al fiecărui elev, printr-o sporire considerabilă a eficienţei lecţiei, urmărind ca toţi elevii să plece din clasă cu lecţia învăţată.**

Preocuparea consiliului profesoral, a comisiilor metodice, a cercurilor pe obiecte şi a societăţilor elevilor pentru realizarea cît mai deplină a unor deprinderi de muncă intelectuală în rîndul elevilor, antrenarea acestora în activitatea de cercetare ştiinţifică şi racordarea la aceste obiective a tuturor factorilor educaţionali, într-un climat de exigenţă şi autoexigenţă, de responsabilitate faţă de rezultatele muncii noastre sînt alţi factori care explică în parte succesele elevilor noştri.

Am dori să adăugăm la aceste succinte consideraţii preocuparea constant ştiinţifică a educatorilor noştri pentru asigurarea progresului continuu al elevilor dotaţi printr-o judicioasă îndrumare, control şi sprijin ale activităţii de pregătire individuală, de eliminarea din start a unor eventuale minusuri din pregătirea lor, printr-un permanent sistem de consultaţii şi meditaţii, care se desfăşoară după un program bine gîndit şi raţional dozat. Acordăm o atenţie deosebită evitării fenomenelor de supraîncărcare şi punem accente deosebite pe pregătirea elevilor într-un profil larg, cu precizarea că urmărim atent volumul de cunoştinţe şi teme ce le sînt date elevilor în clasă. Folosim, de asemenea, variate mijloace de popularizare şi de stimulare a elevilor fruntaşi la învăţătură şi, mai ales, a celor medaliaţi la concursurile şcolare. Cu sprijinul Comitetului cetăţenesc de părinţi pe şcoală am realizat, an de an, pentru aceşti elevi excursii gratuite pe itinerariile patriei noastre.

Ne face o deosebită bucurie să amintim numele cadrelor didactice care în mod constant de-a lungul anilor şi-au adus o substanţială contribuţie la obţinerea, în cadrul olimpiadelor, a unor rezultate valoroase : **Elisabeta Boghianu, Bucura Penu, Eva Ciucă, Elena Popescu, Florentina Dobrescu, Magdalena Dumitru, Constanţa Budan, Aurica Sandu, Ortansa Dumitrescu, Maria Topală, Maria Voicu** şi multe alte cadre didactice, ale căror nume au devenit cunoscute pentru pasiunea, dăruirea, competenţa cu care îndrumă paşii discipolilor lor spre cunoaşterea tainelor ştiinţei.

Dintre elevii cu rezultate deosebite la olimpiadele şcolare şi în activitatea la clasă menţionăm următorii : Tica Andrei, Ciobanu Anca, Burtea Ofelia, Dima Octavia, Lică Adelina, Topală Cristina, Vilara Gabriela, Ilariu Corina, Opran Carmen, Popa Virginica, Ghergu Violeta, Bădescu Ruxandra, Bălănescu Dana, Dobre Camelia şi mulţi alţii, care, printr-o muncă neobosită, prin pasiune, talent şi dăruire, şi-au înscris numele în constelaţia valorilor liceului nostru.

Prof. HARITON V. STOICULESCU
director al Liceului de filologie-istorie din Craiova

Trecutul şi prezentul patriei, temelie a educaţiei patriotice

După cum este ştiut, principala cale de realizare a educaţiei patriotice a elevilor o constituie **lecţia de istorie**, care dispune de multiple posibilităţi în această direcţie. Date fiind nivelul de dezvoltare a elevilor şi realizările înregistrate pe plan educaţional, obiectivele educaţiei revoluţionar-patriotice au un conţinut mai complex, de care cadrele didactice de specialitate trebuie **să ţină permanent seama** în munca ce o depun la catedră.

Cunoscînd că **una din sarcinile majore** ale educării revoluţionare, patriotice a elevilor o constituie **formarea şi dezvoltarea conştiinţei patriotice**, în activitatea desfăşurată la clasă, pe parcursul anilor, am urmărit **îmbogăţirea noţiunilor despre patrie, despre trecutul istoric glorios al poporului nostru**, despre **partidul comunist, conducătorul luptei maselor muncitoare pentru o viaţă mai bună**, precum şi despre **activitatea naţiunii noastre pentru edificarea societăţii socialiste**, elemente pe care le-am realizat prin intermediul lecţiilor de istorie modernă şi contemporană a României.

În acelaşi timp am avut permanent în vedere că **o altă sarcină** importantă a educaţiei revoluţionar-patriotice o constituie **dezvoltarea sentimentelor patriotice ale elevilor şi formarea de convingeri comuniste la aceştia**. De aceea, în lecţiile predate în clasele liceale m-am preocupat de dezvoltarea **dragostei de ţară, a ataşamentului total faţă de ciasa muncitoare şi partidul comunist, de politica internă şi externă a partidului nostru care corespunde intereselor supreme ale statului democraţiei muncitoreşti şi necesităţilor vitale ale întregii noastre naţiuni socialiste**. De asemenea, prin intermediul lecţiilor am urmărit dezvoltarea la elevi a sentimentului de **mîndrie naţională, de apartenenţă la un popor eroic, de admiraţie şi respect faţă de trecutul glorios de luptă al neamului, de răspundere şi angajare în lupta pentru progres şi înflorire a României socialiste**.

Lecţiile de istorie modernă şi contemporană a României le-am folosit permanent pentru **formarea şi dezvoltarea la tineretul şcolar a devotamentului profund faţă de ţara strămoşească şi flinţa naţională a poporului, precum şi faţă de societatea noastră socialistă**, mergînd pînă la supremul sacrificiu pentru a apăra libertatea, **independenţa şi integritatea ţării, cuceririle revoluţionare ale muncii**, sentimente ce fac parte integrantă din educaţia revoluţionar-patriotică.

Între sarcinile educaţiei revoluţionar-patriotice urmărite prin lecţiile de istorie de la clasele IX—XII s-au situat şi cele privind **consolidarea şi dezvoltarea deprinderilor şi obişnuinţelor de conduită patriotică ale elevilor** care să se exprime printr-o **atitudine justă faţă de evenimentele istorice de învăţătură, respect faţă de oamenii muncii, dorinţă de a contribui**, pe măsura posibilităţilor lor, la obţinerea unor noi realizări.

Educaţia revoluţionar-patriotică înseamnă, totodată, şi **cunoaşterea prezentului, a marilor transformări politice, economice, sociale şi culturale produse** în societatea românească în anii noştri, precum şi **a uriaşelor înfăptuiri revoluţionare obţinute de întregul popor în edificarea unei vieţi mai bune, pentru înţelegerea viitorului luminos**.

Cunoaşterea prezentului urmăreşte educarea elevilor în spiritul **dragostei faţă de statul socialist, al pregătirii marilor realizări obţinute în toate domeniile vieţii în anii socialismului, a noii înfăţişări a patriei**, precum şi **dezvoltarea sentimentului de demnitate naţională**.

Un asemenea prilej îl oferă lecţia de istorie contemporană a României cu titlul **„Făurirea şi perfecţionarea statului socialist românesc"** la clasa a X-a. În predarea temei am pornit de la necesitatea obiectivă a făuririi statului socialist pe care am explicat-o evidenţiind concepţia partidului despre rolul acestuia în edificarea noii societăţi pe pămînul ţării noastre. Lecţia am continuat-o cu prezentarea aparatului de stat socialist, a organelor supreme şi locale ale puterii de stat, a măsurilor adoptate şi a schimbărilor produse în toate domeniile vieţii de stat. Am subliniat caracterul profund democratic şi reprezentativ al aparatului de stat socialist ca exponent şi slujitor al intereselor oamenilor muncii.

O problemă importantă s-a referit la perfecţionarea statului socialist românesc, impusă de edificarea socialismului în ţara noastră, reliefîndu-se schimbările calitative produse în structura acestuia, ca şi vasta activitate economică, social-culturală şi de apărare a cuceririlor revoluţionare, a suveranităţii şi independenţei ţării. În cadrul lecţiei, un loc important l-a ocupat dezvoltarea statului reprezentată prin lărgirea şi adîncirea democraţiei socialiste, cu care prilej am arătat **drepturile fundamentale asigurate oamenilor muncii, continua ridicare a nivelului de trai material şi spiritual al poporului şi marile schimbări revoluţionare petrecute în anii socialismului**. Orientîndu-mă după documentele Plenarei C.C. al P.C.R. din 1—2 iunie 1982 şi ale Conferinţei Naţionale a P.C.R. din 16—18 decembrie 1982, voi introduce **noul concept de stat al democraţiei muncitoreşti revoluţionare care defineşte mai cuprinzător caracterul şi conţinutul statului nostru în etapa actuală**, ca şi aprecierile privitoare la creşterea rolului acestuia în viaţa societăţii şi la schimbările pe care le va cunoaşte în viitor, formulate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Educarea patriotică, revoluţionară a elevilor are drept obiective şi dezvoltarea **dragostei sinceră faţă de naţiunea noastră socialistă**.

Lecţiile de istorie contemporană a României, ca cele privitoare la **„Edificarea societăţii socialiste în România"**, **„Consolidarea societăţii socialiste în România"** şi **„Făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism"**, asigură cadrul contemporanilor de prezentare a schimbărilor profunde produse în structura naţiunii noastre în anii socialismului, a rolului acestora în construirea noii societăţi în ţara noastră, a contribuţiei determinante adusă la obţinerea marilor realizări din toate domeniile şi la afirmarea patriei pe plan internaţional. Cu acelaşi prilej se va evidenţia că transformările politice, economice şi culturale petrecute în viaţa societăţii noastre şi victoria socialismului au determinat **ridicarea naţiunii pe o treaptă superioară de dezvoltare, i-au asigurat un conţinut social nou şi largi posibilităţi de valorificare a capacităţilor ei creatoare**.

Preocupîndu-ne permanent de folosirea tuturor posibilităţilor ce ni le oferă lecţiile de istorie, a unei metodologii adecvate şi bazîndu-ne pe **o temeinică pregătire şi măiestrie pedagogică**, vom desfăşura o susţinută muncă de educaţie patriotică, revoluţionară a elevilor, care să răspundă cerinţelor actuale ridicate de edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România.

Prof. ROMULUS POPA BRAN
Liceul de ştiinţe ale naturii „Mihai Eminescu" din Constanţa

Plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură

La Casa Universitarilor din Bucureşti a avut loc ieri, Plenara Uniunii Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură. La lucrările Plenarei au participat tovarăşele **Elena Ene, secretar al Consiliului Central al U.G.S.R.**, şi **Rada Mocanu, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului**, precum şi numeroşi invitaţi, cadre didactice, rectori, inspectori şcolari, oameni de ştiinţă, cultură şi artă.

În cadrul Plenarei, **prof. Dobriţa Ţigăran, preşedintele U.S.I.S.C.**, a prezentat „Raportul privind activitatea desfăşurată de organele şi organizaţiile sindicale pentru participarea competentă a reprezentanţilor acestora în organele colective de conducere, pentru creşterea rolului adunărilor generale ale oamenilor muncii în instituţiile de învăţămînt şi cultură", iar **prof. Constantin Stăiculescu, vicepreşedintele U.S.I.S.C.**, a prezentat „Raportul cu privire la preocuparea organelor şi organizaţiilor sindicale pentru îmbunătăţirea stării de sănătate a personalului muncitor din învăţămînt şi cultură şi scăderea indicului de morbiditate cu incapacitate temporară de muncă".

În cadrul Plenarei a fost aprobat „Planul de măsuri privind acţiunile ce se vor organiza pentru înfăptuirea sarcinilor ce revin organelor şi organizaţiilor sindicale pe baza hotărîrilor şi programelor adoptate de Conferinţa Naţională a P.C.R. din decembrie 1982", precum şi „Programele de activitate ale comisiilor pe probleme ale Comitetului U.S.I.S.C.". De asemenea, a fost dezbătut şi aprobat „Raportul cu privire la execuţia bugetară a Comitetului U.S.I.S.C. pe anul 1982 şi Proiectul de buget pe anul 1983", prezentat de **prof. Cristina Luca, secretar al U.S.I.S.C.**

În cadrul lucrărilor în plen, au luat cuvîntul tovarăşele Elena Ene, secretar al Consiliului Central al U.G.S.R., şi Rada Mocanu, adjunct al ministrului educaţiei şi învăţămîntului, care s-au referit la unele sarcini prioritare ale politicii partidului nostru în domeniul învăţămîntului, în etapa actuală.

După dezbaterea în plen, lucrările s-au desfăşurat în cadrul comisiilor pe probleme care şi-au stabilit programele de activitate pe anul curent, asupra cărora vom reveni în numerele următoare ale revistei.

MIRCEA IONEL

Ce facem la ora de dirigenţie?

Tematica orelor de dirigenţie a preocupat din totdeauna, mai mult, desigur, cadrele didactice cu mai puţină experienţă, dar şi pe cei cu mai vechi state de serviciu în nobila şi responsabila misiune de diriginte. În cele ce urmează, ne-am propus să împărtăşim o modestă experienţă a comisiei diriginţilor de la **Liceul industrial din Făurei, judeţul Brăila**, în îndrumarea diriginţilor pentru stabilirea tematicii orelor educative, dar, mai cu seamă, preocupările din acest an şcolar, sub îndrumarea şi coordonarea acestei activităţi de către directorul adjunct cu probleme educative. De la începutul anului şcolar au fost luate **măsuri organizatorice** şi de **perfecţionare** pentru ca toţi diriginţii să-şi **întocmească tematici cît mai judicioase**. S-a creat o atmosferă favorabilă de colaborare şi schimb de experienţă între toţi diriginţii de toate vîrstele şi de la toate clasele. Tematicile sînt **discutate** la început de trimestru şi aprobate de conducerea liceului, avînd astfel garanţia **participării unitare la îndeplinirea obiectivelor educative din planul general de muncă al şcolii**, înlăturîndu-se, sub toate aspectele, **improvizaţia şi inspiraţia de moment**.

Diriginţele reprezintă o piesă de bază în angrenajul deosebit de complex al activităţii educative din şcoală, iar ora de dirigenţie trebuie să atingă cotele maximei tensiuni afective, pentru ca simplele cunoştinţe morale să se transforme în **deprinderi trainice de viaţă**. Aceasta depinde şi de alegerea judicioasă a temelor, treabă care, la prima vedere, s-ar părea că nu-i prea grea, sau reprezintă partea cea mai uşoară, cea mai simplă a muncii diriginţelui.

Dificultăţile pe care le întîmpină diriginţele în stabilirea tematicii sînt legate întîi de **complexitatea activităţilor educative**, apoi de lipsa unei programe educative pe clase, aşa ca la disciplinele de învăţămînt (nici n-ar putea fi posibilă o asemenea programă stass), de **cunoaşterea elevilor**, de **vîrsta lor**, de **specificul colectivului** (omogen, neomogen) de **mediile socio-educative** din care provin, de **experienţa diriginţelui**, de **aderenţa** lui la activitatea educativă etc. Am avut în vedere, în stabilirea tematicii, înainte de toate, ca aceasta să se circumscrie, în întregime, realizării obiectivului fundamental al activităţii educative din şcoală: **formarea unor cetăţeni, cu o conştiinţă socialistă revoluţionară, înaintată**, (cu laturile ei: politică, materialistă, juridică, morală şi estetică).

Pentru pregătirea politică a elevilor am organizat şi **informări politice şi învăţămînt politico-ideologic**, deşi educaţia materialistă se realizează, în mod deosebit, prin însuşirea bazelor ştiinţei la obiectele de învăţămînt, ca şi prin alte activităţi. De aceea, apreciem că cele mai multe ore de dirigenţie trebuie să dezbată **probleme morale, civice şi estetice** pentru formarea caracterului şi a disciplinei muncii la toţi elevii. Unele teme au dus la formarea capacităţii elevilor de **a recepta frumosul din viaţă, din muncă, din artă**. Iată de ce apreciez că tematica orelor de dirigenţie trebuie să reflecte mai mult această necesitate.

În stabilirea tematicii orelor educative ţin cont şi de **vîrsta clasei şi specificul colectivului** de elevi. Prin respectarea vîrstei, am în vedere **accesibilitatea cunoştinţelor** şi noţiunilor morale transmise, iar pe de altă parte vin în întîmpinarea **nevoii de educaţie specifică preadolescenţei, adolescenţei**, ceea ce presupune şi o **pregătire psihologică deosebită a diriginţelui**.

Specificul colectivului de elevi îmi sugerează un număr nelimitat de teme legate de închegarea colectivului, de disciplina muncii, de formarea caracterului.

Subliniez faptul că punctul de plecare în activitatea diriginţelui, deci şi în stabilirea tematicii, îl constituie **studierea clasei din perspectiva particularităţilor sale sociopedagogice**, colectivul de elevi reprezentînd **cadrul psihosocial al desfăşurării muncii educative**.

În el şi prin el se realizează latura calitativă a activităţii educative, coordonată cu tact şi răbdare de către diriginte. Numeroase teme sînt propuse, la fiecare început de trimestru, chiar de elevi. Stabilirea tematicii ţine şi de pregătirea **generală a profesorului diriginte, de pregătirea lui curentă în domeniul muncii educative, de informare la zi cu tot, sau cu aproape tot ceea ce se publică în acest domeniu** în publicaţii de specialitate, în ziare, reviste şi gazete. Numeroase teme pot fi sugerate de opere literare, filme, piese de teatru sau emisiuni de televiziune. Dacă pregătim elevii pentru viaţă, **să le prezentăm fapte de viaţă**.

La toate acestea, dacă mai adăugăm orele de orientare şcolară în clasă sau în unităţi economice, orele sanitare, civice (cu sau fără invitaţi), orele de analiză a situaţiei la învăţătură, avem deja imaginea unui cîmp larg de acţiune şi posibilităţi multiple de a alege o tematică atractivă, variată şi eficientă pentru realizarea scopului activităţii educative din şcoală.

Facem precizarea că tematica, odată stabilită cu elevii şi aprobată de conducerea şcolii, nu este nemodificabilă. Diriginţele poate s-o modifice şi trebuie s-o facă atunci cînd apar **situaţii disciplinare neprevăzute sau cînd unele evenimente o impun**.

Dar, avem convingerea că totul şi toate se nărui dacă ceea ce spunem elevilor, organizăm şi efectuăm cu ei şi pentru ei nu se bazează pe **suportul solid**, care trebuie să fie **exemplul personal al diriginţelui**. În primul rînd, copiii, de toate vîrstele, au nevoie de modele.

Prof. ILIE CARAMAN
Liceul industrial din Făurei, judeţul Brăila

Vă invităm la un ciclu de dezbateri:

Pentru educaţia ateistă a şcolarilor

În cadrul ciclului de dezbateri „Pentru educaţia ateistă a şcolarilor", organizat de redacţia noastră în colaborare cu Laboratorul interdisciplinar de educaţie materialist-ştiinţifică din Bucureşti, sub egida Comisiei municipale Bucureşti pentru răspîndirea cunoştinţelor cultural-ştiinţifice, la 15 martie 1983 a avut loc la Casa personalului didactic o întîlnire, la care au participat numeroase cadre didactice din învăţămîntul preşcolar, primar, gimnazial şi liceal din toate sectoarele Capitalei.

În cadrul dezbaterii, prof. univ. dr. Vasile Asănăchescu de la Laboratorul interdisciplinar de educaţie materialist-ştiinţifică de la Academia „Ştefan Gheorghiu" — răspunzînd unor întrebări adresate de participanţii la dezbatere — a făcut o amplă prezentare, bogată în date inedite, în legătură cu numărul mare de religii şi culte care au existat în lume de-a lungul vremurilor şi care există încă şi în prezent. De asemenea, a mai răspuns şi unor întrebări privind proliferarea fenomenului sectant în lumea occidentală şi activitatea antisocială a unor secte.

Totodată, în legătură cu unele aspecte din istoria religiilor şi a civilizaţiilor, Costin Ştefănescu, redactor şef al revistelor de învăţămînt, a făcut o scurtă incursiune în domeniul miturilor agrare şi ale renaşterii naturii din mitologiile azteică, mayaşă, indiană veche, sumeriană, asiro-babiloniană, feniciană, egipteană, etruscă, greco-romană şi daco-getică.

Următoarea dezbatere este programată în cursul lunii mai a.c.; programul desfăşurării şi data la care va avea loc dezbaterea vor fi comunicate prin revista noastră în luna aprilie a.c.

ADMITEREA ÎN ÎNVĂŢĂMÎNTUL SUPERIOR — 1983

Zilele acestea a apărut **„Forum — Revista învăţămîntului superior"**, nr. 2, februarie 1983, care cuprinde orientările de bază pentru concursul din acest an, de admitere în învăţămîntul superior. Sînt publicate: **Lista disciplinelor pentru concursul de admitere în învăţămîntul superior şi Lista manualelor valabile pentru acest concurs.**

În numărul următor al revistei „Forum" din martie 1983 vor fi publicate: **Normele de înscriere, organizare şi desfăşurare a concursului şi Reţeaua instituţiilor de învăţămînt superior din întreaga ţară** — precum şi ultimele informaţii privind admiterea în învăţămîntul superior — 1983.

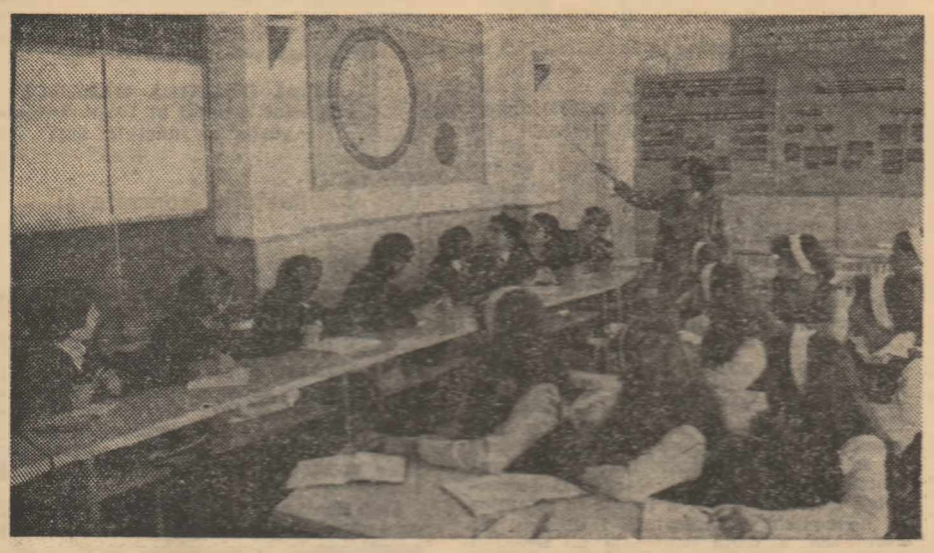

În cabinetul de științe sociale, atenți la explicațiile profesorului

Să folosim corect și eficient resursele materiale ale lecției

Folosirea resurselor materiale ale lecției a devenit pentru foarte mulți slujitori al școlii o opțiune cu repercusiuni fundamentale asupra creșterii eficienței activității de predare-învățare. A nu folosi azi mijloace de învățământ înseamnă a lipsi elevii de acele instrumente pedagogice care le extinde puterea mentală și fizică în procesul de învățare.

Intr-adevăr, cercetările din ultima vreme pun în evidență marile posibilități ale mijloacelor de învățământ de a contribui la creșterea randamentului școlar. Ele permit profesorului să desfășoare o activitate creatoare care conduce la sporirea eficienței didactice ; contribuie la diversificarea formelor de activitate cu elevii, revitalizînd în acest fel sistemul de metode și forme tradiționale ale muncii instructiv-educative ; stimulează participarea conștientă, activă și creatoare a elevilor în timpul lecției ; oferă modalități eficiente pentru înțelegerea și dobîndirea cunoștințelor ; constituie un suport material al gîndirii, capabil să declanșeze forțele intelectuale și afective ale elevilor ; sporește considerabil posibilitățile de investigație ale profesorului și elevilor etc.

Prin valențele lor pedagogice, mijloacele de învățământ reușesc să potențeze eforturile de învățare, să le adauge un spor de eficiență numai atunci cînd sînt folosite corect și în circumstanțe sau condiții bine stabilite. Cu alte cuvinte, contribuția mijloacelor de învățământ la creșterea randamentului școlar depinde în mare măsură de măiestria cu care acestea sînt integrate și valorificate de profesor în contextul tehnologiei didactice. În această direcție considerăm că mai sînt multe de făcut.

Din analizele efectuate de Oficiul central pentru mijloace de învățământ în mai multe județe, în cursul trimestrului I al acestui an școlar, a rezultat că — în general — profesorii și învățătorii sînt preocupați de practicarea unor tehnologii didactice moderne, de folosirea mijloacelor de învățământ ca o condiție esențială pentru creșterea eficienței activității de predare-învățare. S-au întîlnit însă și multe cazuri de cadre didactice care foloseau incorect sau sporadic mijloacele de învățământ existente în dotare. Astfel, la unele școli lecțiile de fizică, chimie sau biologie se țineau în săli de clasă, deși existau laboratoare. În alte cazuri, profesorii de la disciplinele fundamentale foloseau experimentul demonstrativ chiar și atunci cînd în laborator existau truse pentru elevi, iar programele școlare impuneau ca elevii să efectueze experimente de laborator. Înlocuirea activității de investigație experimentală și de descoperire științifică de către elevi cu aceea de participant pasiv la demonstrația efectuată de profesor pune de fapt în evidență tradiționalismul de care este marcat profesorul respectiv. Mutarea accentului de pe demonstrația profesorului pe activitatea experimentală a elevilor, creșterea gradului de participare și de activizare a elevilor la dobîndirea cunoștințelor, folosirea unor forme de activitate diferențiată cu elevii reprezintă cerințe majore ale didacticii moderne.

S-au întîlnit și profesori care, pentru a folosi filmul didactic, se deplasau din sala de clasă, laborator sau cabinet, în sala de festivități a liceului. Uneori, în sala de festivități se aduc mai multe clase de elevi pentru a viziona filmul didactic anunțat. Aceasta ni se pare cea mai nefirească modalitate de utilizare a filmului didactic, deoarece proiecția se detașează de mediul și contextul său pedagogic și ia alura de divertisment. Pe de altă parte, rolul profesorului este diminuat întrucît, de multe ori, el se află ca spectator alături de elevii săi, iar proiecția este asigurată de laborantul liceului. Or, după cum se știe, proiecția filmului didactic nu este un spectacol, ci un act de cunoaștere, o modalitate de creștere a eficienței lecției organizate și conduse de profesor.

Există și o categorie de profesori care folosesc sporadic mijloacele de învățământ, de regulă, atunci cînd vin inspectorii în control sau cu prilejul inspecției de grad. Acest fenomen de inadaptare la cerințele tehnologiei didactice moderne are, după părerea noastră, mai multe cauze și anume : introducerea în practica școlară a mijloacelor moderne de învățământ a găsit personalul didactic insuficient pregătit pentru a le utilizа corect și eficient ; instituțiile de învățământ superior nu reușesc încă să asigure viitoarelor cadre didactice o pregătire adecvată în acest domeniu ; o anumită rezervă față de mijloacele de învățământ determinată de o oarecare inerție, conservatorism, comoditate sau chiar teamă, în special de mijloacele moderne audiovizuale. La aceste cauze am mai putea adăuga și lipsa de informare și de documentare în problemele folosirii mijloacelor de învățământ.

Ținînd seama de eforturile pe care partidul și statul nostru le-a făcut pentru dotarea școlilor cu mijloace de învățămînt, considerăm că este timpul **să se treacă în masă la o adîncire a cunoașterii potențialului pedagogic al mijloacelor de învățămînt și a strategiilor didactice de integrare în procesul de învățămînt.**

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul al XII-lea al P.C.R. : „dispunem în învățămînt de o bază materială modernă și un puternic detașament de cadre didactice și trebuie să facem totul pentru a folosi în cele mai bune condiții acest potențial, ridicînd pe o treaptă calitativ superioară întregul învățămînt".

Pentru a asigura un grad înalt de rentabilitate nu numai din punct de vedere pedagogic cît și economic, mijloacele de învățămînt trebuie să se folosească în tot cursul zilei, inclusiv la cursurile serale. Folosirea laboratoarelor, cabinetelor și atelierelor după un orar riguros alcătuit și afișat, va conduce la obținerea unei eficiențe maxime în procesul de învățămînt.

Considerăm că profesorii și învățătorii, conducerile școlilor și inspectoratele școlare pot și trebuie să facă mai mult în direcția utilizării bazei didactico-materiale existente în școli. În acest scop se impun, în continuare, o serie de măsuri dintre care vom menționa cîteva :

— Comisiile metodice pe specialități să introducă în preocupările lor și probleme referitoare la criteriile de proiectare, realizare și utilizare a mijloacelor de învățămînt. Totodată, ele ar putea deveni nuclee metodice de prezentare și testare a noilor mijloace de învățămînt, de inițiere a cadrelor didactice, îndeosebi în mînuirea aparatelor de proiecție și de elaborare a strategiilor didactice de integrare în procesul de învățămînt.

— Conducerile școlilor, fiecare cadru didactic să ia toate măsurile ce se impun pentru păstrarea și folosirea în condiții de maximă eficiență a mijloacelor de învățămînt, precum și pentru asigurarea funcționalității corespunzătoare a laboratoarelor și cabinetelor de specialitate.

— Cercurile pedagogice să acorde o mai mare atenție informării cadrelor didactice asupra potențialului instructiv-educativ al mijloacelor de învățămînt, schimburilor de experiență și dezbaterilor referitoare la problemele pedagogice ale folosirii acestora în lecție. În același timp, ele ar putea valida și generaliza experiența pozitivă în elaborarea metodologiilor de integrare eficientă a mijloacelor de învățămînt în activitatea de predare-învățare.

— Inspectoratele școlare și casele personalului didactic să organizeze, în continuare, pentru profesori și învățători acțiuni de informare, expuneri însoțite de dezbateri și demonstrații, cursuri de instruire etc., pe problemele generale și speciale ale mijloacelor de învățămînt. În tematicile de control și în activitatea de inspecție școlară, să se urmărească dacă toți profesorii și învățătorii folosesc mijloacele de învățămînt existente și se preocupă de întreținerea și păstrarea acestora în cele mai bune condiții.

Prof. dr. TEODOR MUCICA
director adjunct al Oficiului central pentru mijloace de învățămînt din Ministerul Educației și Învățămîntului

RECOMANDĂRI BIBLIOGRAFICE

„Creativitate și eficiență în învățămînt"

CĂRȚI

Bejat, Marian. Talent, inteligență, creativitate... Editura științifică, București, 1971, 179 p.

Bejat, Marian. Creativitatea în știință, tehnică și învățămînt. Edit. did. și ped., București, 1981, 284 p.

Căpălneanu, Ioan. Inteligență și creativitate. Edit. Militară, București, 1978, 253 p.

* * * Creativitate. Centrul de informare și documentare în științele sociale și politice. București, 1973, 218 p.

Gîrboveanu, Maria și colab. Stimularea creativității elevilor în procesul de învățămînt. Edit. did. și ped., București, 1981, 232 p.

Landau, Erika. Psihologia creativității (Pedagogia sec. XX). Edit. didactică și pedagogică, București, 1979, 138 p.

Radu, T. Ion. Teorie și practică în evaluarea eficienței învățămîntului. Edit. didactică și pedagogică, București, 1981, 329 p.

Roco, Mihaela. Creativitatea individuală și de grup (studii experimentale), Editura Academiei, București, 1981, 207 p.

Roșca, Alexandru. (Red.). Creativitate, modele, programare. Edit. științifică, București, 1967, 280 p.

Roșca, Alexandru. Creativitatea. Edit. enciclopedică română, București, 1972, 140 p.

Roșca, Alexandru. Creativitatea generală și specifică. Edit. Academiei R.S.R., București, 1981, 272 p.

Țopa, Leon. Creativitatea. Edit. științifică și enciclopedică, București, 1980, 107 p.

PERIODICE

Gîrboveanu, Maria și Onofrei, Adriana. Aspecte ale raportului dintre nivelul intelectual și creativitate. În: Revista de pedagogie, an. XXIX, 1980, nr. 3, p. 52—58.

Guilford, J.P. Trăsăturile caracteristice ale creativității. În: Probleme de pedagogie contemporană, vol. 5, 1974, p. 224—240.

Hallman, Ralph I. Condițiile necesare și suficiente ale creativității. În: Probleme de pedagogie contemporană, vol. 6, 1976, p. 233—247.

Holban, Ion. Puncte de vedere în considerarea creativității. În: Rev. de pedagogie, an. XXVIII, 1979, nr. 6, p. 9—13.

Jinga, Ioan. Calitatea perfecționării profesorilor — premisă a eficienței învățămîntului. În: Revista de pedagogie, an. XXIX, 1980, nr. 1, p. 62—66.

Joantă, Viorica. Stimularea gîndirii creatoare a elevilor în învățarea chimiei. În: Revista de pedagogie, an. XXXI, 1982, nr. 11, p. 39—41.

Jurko, Martin. Probleme privind cercetarea și dezvoltarea gîndirii tehnice a elevilor. În: Probleme de pedagogie contemporană, nr. 8, 1982, p. 241—249.

Moldovan, Gh. și colab. Cercurile „Micilor matematicieni" — mijloc eficient de stimulare a gîndirii creatoare la elevii claselor III—IV. În: Rev. de ped., an. XXXI, 1982, nr. 10, p. 46—50.

Morar, Eugenia și Popa, Natalia. Dezvoltarea capacităților de creație ale elevilor prin studiul ecosistemelor. În: Rev. de pedagogie, an. XXVIII, 1979, nr. 12, p. 27—31.

Nister, Magdalena și Nister, Vasile. Stimularea creativității verbale și literare (cl. I—IV). În: Revista de pedagogie, an. XXX, 1981, nr. 12, p. 42—46.

Oprescu, Nicolae. Activitatea de rezolvare a problemelor, cadru optim de educare a gîndirii creatoare. În: Revista de pedagogie, an. XXIX, 1980, nr. 1, p. 51—54.

Panait, Alexandrina. Creativitate în formarea deprinderilor de muncă (preșcolari). În: Tribuna școlii, nr. 159, 13 sept. 1975, p. 4.

Popescu-Neveanu, Paul. Creativitate și învățare. În: Revista de pedagogie, an. XXIX, 1980, nr. 1, p. 12—16.

Pușcașu, Ion. Mijloacele de învățămînt în sprijinul creșterii eficienței procesului instructiv-educativ. În: Revista de ped. an. XXIX, 1980, nr. 5, p. 15—18.

Rusu, Constantin. Concentrare, specializare și eficiență în învățămînt. În: Revista de pedagogie, an. XXIV, 1975, nr. 3, p. 40—44.

Stoica, Ana. Date experimentale privind eficiența învățămîntului pe grupe. În: Revista de pedagogie, an. XXVI, 1977, nr. 5, p. 14—17.

Stoica, Ana. Inteligența și randamentul școlar — indicatori ai creativității. În : Revista de pedagogie, an. XXVIII, 1979, nr. 5, p. 50—57.

Stoica, Ana. Argumente pentru ideea de educabilitate a capacității creative. În: Revista de pedagogie, an. XXVII, 1978, nr. 8, p. 48—51.

Sterian, Steliana. Dezvoltarea creativității și însușirea deprinderilor de muncă intelectuală prin punerea elevului în situații de învățare prin predare. În: Rev. de pedagogie, an. XXVIII, 1979, nr. 9, p. 21—23.

Străchinaru, Ion. Creativitate și invenție la copil. În: Revista de pedagogie, an. XXX, 1981, nr. 6, p. 12—15.

Stern, Arno. Educația creatoare. În : Probleme de pedagogie contemporană, vol. 6, 1976, p. 206—217.

Tărbujaru, Teodora și Tărbujaru, Constantin. Învățămîntul creativ în clasele primare. Considerații asupra clasei I. În : Revista de pedagogie, an. XXVIII, 1979, nr 9, p. 61—63.

Țopa, Tudor. Critica pedagogică — un aspect al creativității educatorului. În: Revista de pedagogie, an. XXVIII, 1979, nr. 9, p. 53—56.

Vișu, Eva. Dezvoltarea gîndirii creatoare a elevilor prin lecțiile de limba română. În: Revista de pedagogie, an. XXXI, 1982, nr. 7, p. 48—50.

Prof. FLORICA DARĂBAN
documentarist
Casa personalului didactic din Zalău, județul Sălaj

ÎN ATENȚIA COLABORATORILOR NOȘTRI

Redacția invită colaboratorii să redacteze articolele la dimensiunile de cel mult trei file și jumătate și să le dactilografieze la două rînduri, putînd-se expedia și manuscrise nedactilografiate, dar echivalente cu același spațiu.

Elementele grafice e bine să fie desenate cu cerneală, tuș, pix, și nu cu creionul.

Perfecționarea cadrelor didactice

Stimulați de climatul efervescent generat de mărețele evenimente politice care au avut loc în viața poporului nostru și mobilizați de sarcinile reieșite din cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, slujitorii școlii sucevene au acționat cu responsabilitate în cadrul fazei de masă a simpozionului „Creativitate și eficiență în învățămînt".

Astfel, în perioada respectivă au fost inițiate o serie de acțiuni pentru valorificarea preocupărilor cadrelor didactice pe linia sporirii eficienței procesului de învățămînt. Dintre acestea, amintim sesiunile județene de comunicări și referate „Modalități de optimizare a procesului de predare-învățare a limbii și literaturii române, a limbilor moderne în școala generală și liceu" (5 noiembrie 1982), „Căi de realizare a eficienței învățămîntului matematic în gimnaziu și liceu" (9 noiembrie 1982), și „Aspecte metodologice ale predării geografiei" (11 decembrie 1982).

În cadrul acțiunilor metodice întreprinse de Casa personalului didactic, o atenție deosebită s-a acordat promovării metodelor active de lucru cu elevii în toate lecțiile, folosirii intensive a mijloacelor din dotarea școlilor, precum și creării altora noi, adevcate cerințelor învățămîntului. Ca urmare, dispunem în prezent la serviciul de documentare de un fond de proiecte de tehnologie didactică modernă pentru toate disciplinele școlare. De asemenea, au fost realizate și se utilizează frecvent în lecții folii pentru retroproiector, înregistrări pe benzi magnetice, diapozitive, fișe de muncă independentă, teste de verificare a cunoștințelor.

Cu sprijinul unui mare număr de cadre didactice au fost realizate prin Casa personalului didactic în acest interval trei volume în care s-au sintetizat preocupările circumscrise temei simpozionului : unul privind realizarea educației materialist-științifice a preșcolarilor și elevilor, al doilea — predarea educației fizice în școli, iar al treilea se referă la predarea matematicii în gimnaziu. Tot în această perioadă a fost tipărit și difuzat în școli un caiet de muncă independentă pentru geografie — clasa a III-a.

De altfel, toate acțiunile întreprinse de Casa personalului didactic Suceava în trimestrul I al acestui an școlar au abordat probleme ale stimulării creativității și eficienței în învățămînt, așa încît se poate afirma că etapa respectivă a fost pe drept cuvînt fază de masă.

Pentru etapa județeană avem ca principal obiectiv finalizarea acțiunilor inițiate în perioada anterioară. Este vorba despre multiplicarea unui volum pe tema conducerii științifice a școlii, în care sînt reunite referatele susținute de directorii de școli în cadrul unei sesiuni județene. De asemenea, avem sub tipar un volum de geografie care cuprinde materiale cu un pregnant conținut metodico-științific și unul de muncă independentă pentru desen tehnic.

Pentru a răspunde unui deziderat major al etapei actuale, vom finaliza, pînă la data desfășurării etapei județene, lucrările privind punerea în valoare a unor surse de energie neconvențională (biogaz, energie eoliană și solară), precum și microhidrocentralele de la școlile din : Dorna Cîndrenilor, Verești, Bucșoaia, Broșteni, Cîrlibaba, Pojorîta și Iacobeni.

Sîntem convinși că la faza națională a acțiunii „Creativitate și eficiență în învățămînt", școala suceveană va fi prezentă cu un însemnat număr de lucrări de cert valoare practică.

Prof. GH. GIURCĂ
directorul Casei personalului didactic din Suceava

Întrecerea socialistă în învățămînt

Crearea unui cadru stimulativ

Întrecerea socialistă în învățămînt a creat și în județul Sibiu cadrul stimulativ pentru o mai fermă angajare a oamenilor școlii în îndeplinirea sarcinilor prioritare ce revin învățămîntului.

Evaluarea criteriilor de apreciere a evidențiat preocuparea organelor colective de conducere, precum și a organizațiilor sindicale, de a mobiliza întregul personal didactic în realizarea indicatorilor care stau la baza întrecerii. Un salt simțitor s-a înregistrat în activitatea de perfecționare și autoperfecționare — condiție esențială a ridicării calității întregului proces instructiv-educativ. S-a îmbunătățit frecvența la acțiunile metodice de perfecționare organizate de unitățile de învățămînt și de inspectoratul școlar județean, în colaborare cu Casa personalului didactic, sub forma schimbului de experiență la toate disciplinele de învățămînt. Popularizarea și generalizarea metodelor activ-participative de predare-învățare vor contribui la creșterea nivelului de pregătire a elevului pe fondul școlarizării integrale și menținerii la cursuri a tuturor elevilor. A crescut numărul cadrelor didactice angajate în activitatea de cercetare și creație științifică, dovadă fiind înscrierile cu lucrări și mijloace de învățămînt la faza județeană a simpozionului „Creativitate și eficiență în învățămînt". De asemenea, s-a lărgit participarea unităților de învățămînt în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" și la competiția sportivă „Daciada". Participarea elevilor la concursurile pe discipline și meserii a crescut simțitor la fazele desfășurate pînă în prezent; în unitățile de învățămînt preșcolar s-a intensificat preocuparea pentru dezvoltarea bazei didactico-materiale în vederea perfecționării și modernizării procesului de învățămînt. Aceste fapte evidențiază cadrul mobilizator, climatul optimist creat de indicatorii întrecerii în învățămînt.

Ne aflăm în perioada de vîrf a celui de-al doilea trimestru, treaptă hotărîtoare în încheierea cu succes a întregului an de învățămînt. În toate organizațiile sindicale ne-am propus analiza stadiului realizării fiecărui indicator al întrecerii și stabilirea măsurilor ce trebuie aplicate pentru ca aceștia să fie îndepliniți și depășiți.

Dările de seamă, dezbaterile din adunările de grupă sindicală și conferințe, prilejuite de alegerile sindicale, vor da posibilitatea evaluării realiste, critice și autocritice, a contribuției organelor alese la conceperea, urmărirea și evaluarea întrecerii socialiste în fiecare unitate de învățămînt. Vom folosi alegerile sindicale pentru aprofundarea conținutului și semnificației fiecărui criteriu al întrecerii socialiste în învățămînt. Angajarea plenară în înfăptuirea acestor criterii reprezintă pentru organizațiile sindicale din învățămînt cadrul optim de afirmare a răspunderilor și atribuțiilor lor de ordin politic și social, a capacității lor politico-organizatorice de mobilizare și unire a eforturilor tuturor oamenilor muncii din școli pentru obținerea calității în învățămînt. Vom canaliza activitatea prioritară a grupelor sindicale spre problemele care privesc munca de orientare școlară și profesională, creșterea nivelului de educație în rîndul elevilor și al părinților pentru a realiza integral planul de școlarizare și a avea cît mai puține pierderi de elevi. Perfecționarea fiecărei lecții, organizarea meditațiilor și a altor forme de sprijin pentru recuperarea rămînerilor în urmă la învățătură, întărirea răspunderii pentru calitatea pregătirii elevilor și asigurarea progresului școlar vor sta în centrul atenției noastre pînă la încheierea acestui trimestru.

În adunările și conferințele sindicale, în dările de seamă și dezbaterile ce vor avea loc cu prilejul alegerilor sindicale, vom insista asupra necesității îndeplinirii cu mai mult simț de răspundere, competență și exigență a atribuțiilor birourilor grupelor și comitetelor sindicatelor pentru mobilizarea oamenilor școlii programați la cursurile de perfecționare, pentru dezvoltarea și diversificarea activității cultural-artistice și sportive, pentru ridicarea nivelului educației muncitorești din școli, pentru gospodărirea, îngrijirea și înfrumusețarea unităților școlare, precum și păstrarea bunurilor materiale aflate la dotare. Implicarea fiecărui învățător și profesor, a fiecărui om al muncii din școli ca partener activ la munca de gospodărire a unităților de învățămînt, la consumul rațional de energie și combustibil, devine, astfel, o cerință și o datorie de onoare.

În încheiere, facem o propunere: pentru o mai concretă și corectă evaluare, susținem ca la criteriul „Realizarea planului de școlarizare", care diferă la unitățile de învățămînt liceal și profesional, să se acorde 15 puncte pentru realizarea integrală a planului de școlarizare și au pentru fiecare cifră realizată.

Prof. ANA SAFRANITA
președinta Comisiei județene pentru activitatea sindicatelor din învățămînt, Sibiu

Dincolo de punctajul din fișe

Pentru ca întrecerea în învățămînt să se desfășoare în cît mai bune condiții și să obținem în final rezultate cît mai valoroase, am căutat ca toate cadrele didactice din județul nostru să înțeleagă pe deplin importanța acestei ample acțiuni, scopul și finalitatea ei — dincolo de indicatorii cuprinși în fișele de întrecere. În acest sens, Inspectoratul școlar al județului Iași și Comisia județeană pentru activitatea sindicatelor din învățămînt și-au coroborat toate acțiunile întreprinse. Astfel, la nivel de județ a fost alcătuit un **colectiv de coordonare și evidență** ale întrecerii, format din oameni cu prestigiu în rîndul cadrelor didactice.

Pentru a da unele îndrumări privind felul în care să demareze și să se desfășoare întrecerea, am trimis în toate unitățile de învățămînt ale județului o scrisoare metodică, precum și o fișă prin care să se raporteze periodic rezultatele înregistrate. Inspectoratul școlar, de la declanșarea acestei acțiuni, a inclus în tematica sa de control și indicatorii întrecerii. De asemenea, a făcut controale pe tematici speciale avînd la bază acești indicatori, urmărindu-se activitatea de cercetare și creație a cadrelor didactice, desfășurarea unor experimente privind metodele active (învățarea în clasă) etc. Periodic, în colaborare cu organizațiile sindicale, cu cele de U.T.C. și de pionieri, inspectoratul școlar a organizat, atît pe trimestrul I, cît și pe trimestrul al II-lea, analize pe indicatori la diferite nivele, cum ar fi, bunăoară, acțiunile specifice din cadrul Festivalului național „Cîntarea României".

Desigur, chiar avînd la îndemînă indicatorii din „Precizări", aprecierea rezultatelor întrecerii nu este ușoară; ea implică o mare răspundere; implică, totodată, conștiința, convingerea tuturor cadrelor didactice cuprinse în întrecere că nu punctajul în sine dobîndit contează, ci noua calitate a învățămîntului nostru și cei care beneficiază de ei — tinerele vlăstare ale țării. Iată de ce au fost instruiți, în acest sens, toți organizatorii de grupe sindicale din unitățile de învățămînt, s-au stabilit responsabilități concrete, pe indicatori și acțiuni, fiecărui membru din consiliul de conducere al tuturor unităților școlare etc.

Pentru ca acțiunile educative cu elevii să nu se suprapună, am coordonat indicatorii întrecerii din învățămînt cu activitățile întrecerii organizate de C.C. al U.T.C. („Cea mai bună școală") și ale întrecerii privind munca patriotică organizată la nivel național de către C.N.O.P.

În ce privește munca directorilor de unități de învățămînt, acestora le revine sarcina să asiste la cît mai multe activități specifice cuprinse în întrecere și să intervină, prompt, ori de cîte ori întrecerea nu se desfășoară în concordanță cu regulamentul adoptat.

După analiza punctajelor obținute pe trimestrul I, am trecut la remedierea lipsurilor constatate în unitățile noastre de învățămînt. Măsurile luate ne îndreptățesc să privim cu mai mult optimism rezultatele pe trimestrul în care ne aflăm și pe întregul an școlar.

Prof. DOMNICA MURGOCI
inspector general al Inspectoratului școlar al județului Iași

Îmbunătățiri concrete și dificultăți în departajare

Acțiunea inițiată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură, privind desfășurarea întrecerii socialiste în învățămînt, a fost primită cu căldură și interes de întregul personal muncitor din unitățile școlare ale județului nostru, văzînd în ea un stimulent în mobilizarea tuturor resurselor și a tuturor forțelor creatoare din domeniul învățămîntului.

Prin conținutul ei, întrecerea socialistă vizează obținerea unor rezultate calitativ superioare în toate compartimentele activității școlare, stimulează spiritul novator și invită la disciplină exemplară, la emulație pentru realizarea noii calități în procesul de învățămînt.

Organele și organizațiile sindicale din unitățile de învățămînt bihorene, implicate direct în organizarea, lansarea și urmărirea punerii în aplicare a indicatorilor care stau la baza aprecierii rezultatelor, au desfășurat o activitate susținută pentru popularizarea și cunoașterea criteriilor de întrecere.

În acest scop, în cadrul adunărilor lunare ale grupelor sindicale s-au dezbătut minuțios precizările cu privire la întrecerea socialistă, stabilindu-se în același timp modalitățile concrete de acțiune în fiecare unitate școlară, măsurile și etapele de urmărire și apreciere a rezultatelor.

Analiza rezultatelor primului trimestru al acestui an școlar, făcută în cadrul Comisiei județene și în ședință de lucru cu directorii de școli, a scos în evidență o îmbunătățire simțitoare a muncii în toate școlile, dar și unele dificultăți în departajarea unităților de același tip, în funcție de punctaj, în sensul că marea lor majoritate se încadrează în limitele indicatorilor întrecerii. În consecință, socotim că ar fi util ca în următorul an școlar să se nuanțeze mai mult criteriile de apreciere, pentru a permite o departajare mai exactă.

Comisia județeană și inspectoratul școlar își exprimă convingerea că organizarea și desfășurarea întrecerii socialiste în învățămînt vor da rezultate din ce în ce mai bune cu fiecare etapă parcursă, din care procesul instructiv-educativ va avea tot mai multe de cîștigat.

Prof. ARON SABĂU
președintele Comisiei județene pentru activitatea sindicatelor din învățămînt, Bihor

Moment important pentru activitatea sindicatelor din învățămînt

(Urmare din pag. 1)

nale se impune să fie examinată preocuparea și contribuția birourilor grupelor și comitetelor sindicatelor pentru asigurarea condițiilor în vederea perfecționării pregătirii oamenilor muncii din învățămînt prin formele instituționalizate în școală și în afara școlii, cît și a integrării socio-profesionale a tinerilor absolvenți repartizați în învățămînt.

Avînd în vedere coordonatele stabilite privind promovarea fermă în învățămînt a noului, prin valorificarea la maximum a potențialului propriu, în dările de seamă trebuie să-și găsească un loc distinct examinarea preocupărilor organelor sindicale pentru organizarea și desfășurarea acțiunii inițiate de C.U.S.I.S.C. împreună cu M.E.I., începînd cu acest an școlar, sub genericul „Creativitate și eficiență în învățămînt", menită să stimuleze creația cadrelor didactice, spiritul lor inventiv în sfera conceperii de noi mijloace și metode pentru creșterea eficienței muncii didactice (proiecte de tehnologii didactice pentru diferite teme din programele analitice, crearea de instrumente de evaluare, realizarea unor mijloace de învățămînt pentru cabinete și laboratoare, elaborarea de proiecte de metodici și manuale școlare etc.), care să ducă la sporirea eficienței procesului de învățămînt, la ridicarea nivelului de pregătire a elevilor.

Un capitol important al dării de seamă și dezbaterilor trebuie să-l constituie analiza îndeplinirii sarcinilor ce revin organelor și organizațiilor sindicale în domeniul social. În cadrul acestor preocupări este necesar să se regăsească contribuția adusă la îmbunătățirea condițiilor de muncă și prevenirea accidentelor, grija pentru starea de sănătate a personalului din învățămînt, grija pentru internate, cantine, dezvoltarea gospodăriilor anexe, asigurarea concediilor de odihnă și trimiterea la stațiunile balneoclimaterice.

Calitatea rezutatelor obținute în activitatea profesională trebuie privită nu numai în strînsă legătură cu continua perfecționare și autoperfecționare, cu starea de sănătate și puterea de creație, ci și în raport direct cu eficiența activității politice și cultural-educative desfășurate de organele sindicale sub conducerea organelor de partid. În acest document al activității sindicale, este necesar să se analizeze modul cum s-a acționat pentru cunoașterea, însușirea și aplicarea în procesul instructiv-educativ a documentelor de partid, a orientărilor cuprinse în cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu; organizarea și desfășurarea învățămîntului politic pentru membrii de sindicat neacoperiți în învățămîntul de partid și U.T.C.; munca politică de masă în sprijinul îndeplinirii sarcinilor profesionale, a desfășurării întrecerii socialiste, a acțiunii „Creativitate și eficiență în învățămînt", a educației științific-ateiste a elevilor și studenților. Multă atenție se va acorda întăririi ordinii, disciplinei și răspunderii în îndeplinirea sarcinilor, combaterii manifestărilor înapoiate, rutinei, conservatorismului. În acest context vor fi subliniate cu exigență gradul de participare a organelor sindicale la Festivalul național „Cîntarea României", organizarea timpului liber în mod plăcut și util, extinderea activităților sportive și a turismului de masă.

Un loc important în dările de seamă și în dezbateri va trebui să-l ocupe viața internă de organizație: primirile în sindicat, organizarea și planificarea muncii, desfășurarea adunărilor lunare ale grupelor sindicale, modul în care cei aleși și-au îndeplinit mandatul.

Se va accentua responsabilitatea cu care organele sindicale își îndeplinesc sarcina de mare răspundere privind organizarea, împreună cu consiliile de conducere a adunărilor generale ale oamenilor muncii, participarea prin reprezentanții lor la activitatea consiliilor de conducere, a senatelor.

Desigur, o atenție de prim ordin va fi acordată promovării în noile organe sindicale a celor mai buni oameni ai muncii din învățămînt, care dovedesc inițiativă și dăruire în muncă, capacitate de a învinge greutățile cu care se confruntă personalul din învățămînt, școlile; cei care sînt stimați în colectivele de muncă și capabili să ridice nivelul activității organizației sindicale la stadiul unei noi calități, potrivit cerințelor Congresului al XII-lea al partidului.

Sîntem în plin marș!

Cînd am primit „provocarea" pentru întrecerea socialistă, eram deja într-o întrecere instituită prin tradiție în orașul Craiova și în județul Dolj, o întrecere cu noi înșine și cu celelalte școli în realizarea sarcinilor învățămîntului reieșite din documentele de partid și de stat.

La Liceul de matematică-fizică „N. Bălcescu" din Craiova, ca în fiecare școală, de altfel, s-au luat mai întîi măsuri organizatorice: s-au prelucrat precizările în fiecare din cele patru grupe sindicale, în urma dezbaterilor s-a stabilit un plan de măsuri concrete, s-a instituit o comisie pe școală, care, în fișe minuțios organizate pe indicatori, va centraliza, cu simț responsabil, rezultatele, va acționa oportun în domeniile deficitare.

Printr-o bună tradiție, colectivul a reușit ca, an de an, școlarizarea (indicațiile 1, 2 anexa III și indicațiile 1, 2, 6 anexa IV) să fie rezolvată sută la sută. Conducerea liceului a inițiat de-a lungul anilor variate acțiuni de orientare școlară și profesională, caracterizate printr-o bună cunoaștere a nevoilor de cadre ale județului și țării și, în aceeași măsură, de pregătire multilaterală a promoțiilor de elevi. Am urmărit, de asemenea, ca opțiunea să exprime tot mai mult și mai real conjugarea intereselor societății și școlii cu cele ale elevilor și familiilor lor. Dorim ca, și anul acesta, să obținem punctaje maxime la acești indicatori!

Dacă orașul nostru s-a obișnuit cu performanțele Liceului „N. Bălcescu", la obiectele care alcătuiesc profilul unității (matematică, fizică), nu a fost foarte ușor să le păstrăm și să le îmbunătățim și anul acesta. Le alăturăm numeroase alte premii și mențiuni la concursurile pe discipline de învățămînt (pentru cele tehnice, punctajul obținut este 231), 82 premii și mențiuni la faza județeană; 41 de elevi ne vor reprezenta la faza republicană. Firește, aceste succese n-au venit de la sine. De un real folos, după opinia generală, au fost pregătirile pentru olimpiadă realizate sistematic, conduse și urmărite de conducerea liceului și efectuate de profesorii de specialitate. Alături de ei au fost și lectori, conferențiari și profesori universitari din facultățile care ne patronează. Inspectoratul școlar județean a alcătuit un plan de măsuri, repartizînd liceul nostru într-un modul de patronaj cu Facultatea de matematică, Facultatea de fizică, Facultatea de electrotehnică, școlile nr. 11 și 22 din Craiova, școlile din Breasta și din centrul Filiași. Schimburile de experiență pe baza dezbaterilor din comisiile metodice sau simpozioane, a lecțiilor și experiențelor model, a activităților politico-educative au fost apreciate unanim ca eficiente. Beneficiarii: noi toți. Unele laboratoare (la noi cele de electrotehnică și mecanică) sau cabinete (de matematică sau de științe sociale) se organizează, se modernizează prin aportul comun al cadrelor noastre didactice și al celor de la Universitate.

În toate aceste acțiuni a fost implicată și organizația sindicală. Ca președintă a Comitetului de secție, am avut sarcina de responsabil al colectivului de îndrumare al acestei acțiuni de patronare, urmărind, trimestrial, realizarea acțiunilor propuse în colaborare cu șefii catedrelor de specialitate, iar concluziile trimestriale le prezint în biroul executiv al consiliului de conducere al liceului.

Între grupele sindicale, am inițiat întrecerea „Cea mai ieftină și eficientă sursă de energie și combustibil este economisirea lor". S-au prelucrat obiectivele propuse: reducerea punctelor de consum și iluminat din toate clădirile școlii; strungurile, polizoarele și toate utilajele de la ateliere și atelierele de întreținere să nu meargă în gol; reducerea orelor de consum (programul în liceu se încheie zilnic la ora 18,10 și curățenia claselor la 19,30, pauzele sînt doar de 5 minute) etc.

Elevii și diriginții au reușit să-și desfășoare programul în cadrul orelor permise, nemaifăcînd risipă.

Economiile de energie electrică au fost în valoare de 11 700 lei și de gaz metan de 10 800 lei, doar în trimestrul I.

Păstrînd echilibrul între cerințe și posibilități, vom aduce și în trimestrul al II-lea economii însemnate la acești indicatori. Este în lucru un captator de raze solare, care, amenajat, va încălzi apa menajeră și va micșora consumul de gaz metan de la cantină.

Prof. VIORICA IOVIȚA
președinta Comitetului de secție sindicală, Liceul „Nicolae Bălcescu" din Craiova

Un grafic de urmărire operativă a randamentului școlar

La fiecare sfîrșit de trimestru și de an școlar, în fiecare școală se face o analiză a întregii activități desfășurate. Este însă o analiză globală a unei perioade mari, care, oricît de amplă ar fi, nu poate înregistra decît aspectele generale. Și, dacă într-un astfel de bilanț, rezultatele bune și foarte bune ne bucură, pentru că sînt încununarea eforturilor noastre, deficiențele semnalate, mai ales în procesul de instruire, ne indică o serie de lacune în cunoștințele elevilor, acumulate treptat, pe parcursul trimestrului sau al anului școlar ; dacă acestea ar fi semnalate la timp, ar putea fi corectate cu mult mai multă ușurință și cu repercusiuni pozitive asupra muncii didactice.

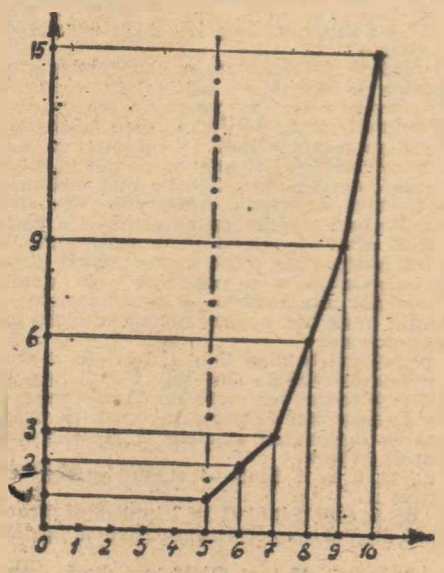

Fig. 1

De aceea, cred că este util ca fiecare profesor să aibă un sistem de control al rezultatelor obținute pe perioade mici (săptămîni, decade), pentru ca scăderile înregistrate în nivelul la învățătură al elevilor cu care lucrează să fie imediat remediate. Acest lucru presupune cunoaștere profundă a clasei și o urmărire atentă și permanentă a tuturor elevilor. În liceul nostru a devenit o tradiție lucrarea scrisă de sondaj dată de profesori la preluarea unei clase, lucrare de tip test, care le dă posibilitatea determinării nivelului de pregătire a clasei, a golurilor și bagajului de cunoștințe ale elevilor, a noțiunilor incorect asimilate sau folosite.

De asemenea, fiecare profesor verifică periodic, prin una, două sau mai multe lucrări de control trimestriale, cantitatea și calitatea cunoștințelor dobîndite de elevi. Mi se pare utilă și verificarea scrisă a gradului de însușire a informației noi, imediat după ora de predare, care dă posibilitatea sesizării în timp util a noțiunilor mai greu accesibile elevilor.

Pentru a avea o oglindă fidelă a rezultatelor obținute în activitatea școlară, cu fiecare clasă, este necesară compararea permanentă a acestora, comparație care poate pune în evidență creșterea sau scăderea nivelului la învățătură.

La matematică, folosesc în acest scop metoda grafică, reprezentînd frecvența notelor slabe, bune sau foarte bune primite de elevi la fiecare lucrare dată. Astfel, pe axa orizontală a unui sistem rectangular, abscisele punctelor reprezintă notele de la 1 la 10, iar pe axa verticală, ordonatele punctelor reprezintă numărul notelor obținute. Fiecare punct va avea două coordonate : prima reprezintă nota și a doua, numărul de elevi care au obținut nota respectivă. Aceste grafice pot înregistra, pentru o analiză comparativă, sugestivă și mediile obținute de elevi la fiecare sfîrșit de trimestru — medii pe discipline de învățămînt, sau medii generale.

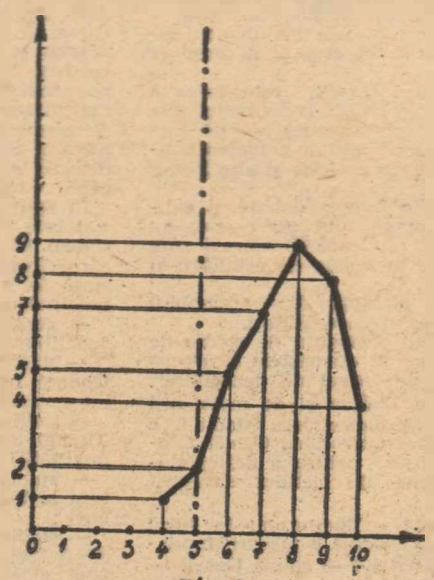

Fig. 2

În acest fel, curba frecvenței notelor (mediilor) poate caracteriza global clasa. O clasă ideală, cu un procent de peste 41 la sută de elevi cu nota (media) 10, de peste 41 la sută cu note (medii) de 8 și 9 și numai de 8,66 la sută cu note (medii) de 4—6 ar avea un grafic al notelor ca cel din figura 1.

De obicei, o asemenea clasă există mai rar, o clasă bună fiind în general caracterizată de o curbă de tipul celei din figura 2, în care frecvența maximă o are nota (media) 8, iar frecvența apropiată de acest maxim, notele (mediile) 7 și 9.

În schimb, curba din figura 3 caracterizează o clasă slabă, în care frecvența maximă revine notei (mediei) 5, iar frecvențe mai ridicate au și notele (mediile) 4 și 6.

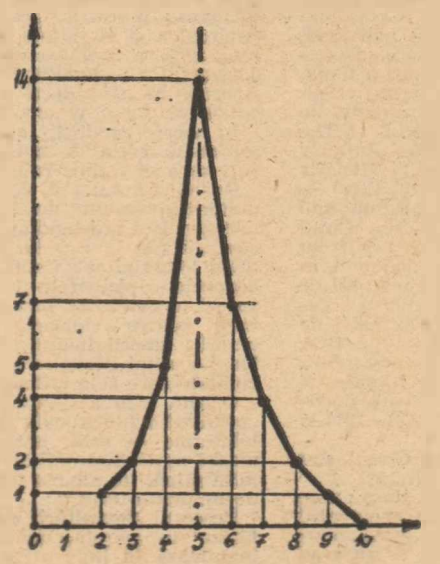

Fig. 3

Desigur, în general, graficele care se obțin sînt diferite față de aceste trei modele ; ceea ce interesează este interpretarea lor, utilă pentru stabilirea scopului imediat următor al procesului de predare-învățare. Este, de asemenea, folositoare compararea graficelor notelor obținute la două lucrări succesive, sau compararea graficului notelor fiecărei lucrări cu cel al notelor lucrării de sondaj. Astfel, în figura 4, sînt reprezentate graficele notelor obținute la două lucrări succesive. Dacă linia punctată marchează graficul primei lucrări, iar linia continuă, al celei de a doua, atunci putem vorbi de un progres. În caz contrar, putem trage concluzia că s-a înregistrat un regres.

Fără îndoială că atît succesul cît și scăderea nivelului notelor bune depind de gradul de dificultate al lucrărilor și testelor de verificare. Acest lucru, ca și măsurile care decurg din concluziile analizei făcute le poate stabili numai profesorul.

Mai real este rezultatul comparației dintre graficul mediilor obținute pe primul trimestru și cel al notelor lucrării de sondaj, sau cel al mediilor din trimestrul al doilea.

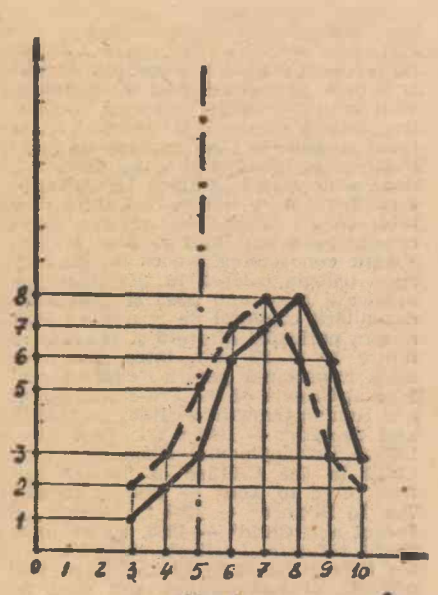

Fig. 4

Pot fi găsite și alte asemenea posibilități de comparație, scopul rămînînd unul singur : determinarea cît mai exactă a rezultatelor eforturilor depuse, a eficacității tehnologiilor didactice utilizate în procesul de învățămînt și stabilirea, în continuare, a unor noi obiective și procedee.

La nivelul școlii am utilizat metoda grafică în analiza rezultatelor obținute pe trimestrul I de clasele a VIII-a și a X-a (reprezentate prin medii generale și pentru fiecare obiect de învățămînt în parte), clase ce se află în pragul trecerii în trepte liceale.

Cu ajutorul planșelor realizate, s-a putut analiza comparativ situația la învățătură a claselor cu profile diferite, atît la obiectele de examen, cît și la celelalte discipline școlare. De asemenea, s-a putut analiza comportarea aceleiași clase la mai multe discipline, unele de examen, altele nu. Concluziile analizei făcute pe grafice au fost confirmate de către profesorii care predau la clasele respective.

Desigur, metoda graficelor nu este decît un mijloc de control al eficienței muncii noastre, al procedeelor didactice folosite în procesul de învățămînt, dar și o dovadă grăitoare a respectării sau nerespectării legilor docimologiei.

Prof. CARMEN MARIN HAȘIGANU
Liceul de științe ale naturii „C.A. Rosetti" din București

Pregătirea pentru profesie

Prin caracteristicile proprii muncii noastre, după ce ne-am „documentat", după ce ne-am scris articolele, le-am dactilografiat și corectat, începe contactul nostru direct cu tipografia — adeseori tipografiile — într-un cuvînt cu producția, cu industria poligrafică, fără de care nu ar fi posibil ca milioanele de exemplare de ziare, de reviste, de cărți etc. să ajungă la timp în toate colțurile țării (între altele fie spus, în această industrie, producția de manuale, „de carte școlară" cum i se spune pe aici, deține o pondere uriașă și puțini știu ce eforturi, fără exagerare, cu adevărat eroice, de luptă contra cronometru se duce uneori, pentru ca, la fiecare început de nou an școlar, elevii să găsească pe băncile lor, mirosind încă a cerneală tipografică, noile seturi de manuale). Este demn de reținut că toți cei care se pregătesc pentru o profesie, pentru orice fel de profesie, o fac după manualele școlare, deci fără exagerare putem spune că industria poligrafică este implicată în pregătirea cadrelor pentru orice fel de industrie. Concretizarea pe hîrtia tipografică o fac tipografii mai tineri sau mai vîrstnici și majoritatea lor au învățat profesia într-un liceu bucureștean cu specific poligrafic care se numește Liceul industrial nr. 16. Dar, deocamdată să-i lăsăm „pe ai noștri" pentru mai la sfîrșit și să ne îndreptăm către alte sectoare de pregătire profesională.

După cum se știe, o bună parte a uneia dintre cele mai mari generații de elevi, absolvenții clasei a VIII-a din anul 1982 își continuă studiile în clasa a IX-a în școli care nu au avut pînă în acest an decît ciclul primar și gimnazial. Începe deci pregătirea pentru profesie din prima treaptă de liceu într-o școală care nu are experiența necesară acestei pregătiri. Să intrăm într-una din aceste școli : Școala nr. 191 din sectorul șase. O școală mare cu 1 250 de elevi. În clasa a IX-a, șase clase cu 217 elevi. Profilul de pregătire profesională : mecanică. Profesoara **Gabriela Cojocaru**, directoarea școlii, confruntată și așa cu complexitatea problematică a unei școli de atari dimensiuni și cu un efectiv atît de numeros de elevi se găsește în fața unor noi probleme. Pe lîngă acomodarea colectivului de profesori care predau pentru prima dată discipline de specialitate la nivelul și în condițiile specifice clasei a IX-a, necesitate unor soluții pentru asigurarea practicii profesionale a elevilor. Printr-o redistribuire și reorganizare mai judicioasă a atelierelor existente în școală se găsește o soluție de pregătire în profil a două grupe de elevi. Cu un maistru-instructor competent și devotat muncii sale (**Ion Preda**), cu ajutorul unei școli care li cedează materiale cu destinația „fier vechi" (dar ce lucruri solide și frumoase pot să iasă din aceste „fiare vechi" !) s-a rezolvat atît problema parcurgerii temelor din programă, pentru o treime din elevii claselor a IX-a, după cum s-au rezolvat și ale probleme de autodotare. Întreprinderea patronatoare, prin tradiție „Electrotehnica", plină altfel de bunăvoință față de nevoile școlii, nu are posibilitatea să găzduiască practica în profil a acestor elevi. Prof. **Gabriela Cojocaru** nu disperă și primește ajutor de la un alt vecin, Liceul nr. 2, patronat de Întreprinderea de materiale electrice București, care găzduiește în atelierele sale practica celorlalte clase rămase fără acoperire. Este rezolvată astfel și această problemă, cu aceeași competență și eficiență, probate în multe alte compartimente ale activității Școlii nr. 191.

Așa stînd lucrurile să ne îndreptăm pașii către Liceul industrial nr. 2. Un prim contact cu maistrul-instructor **Constantin Fluierici** și putem constata că elevii de la Școala 191 alături de cei de la Școala nr. 193 au posibilitatea să efectueze lucrările practice prevăzute în programe. Pentru că tot ne aflăm în acest liceu să vedem cum se desfășoară practica elevilor din celelalte clase. Începînd din clasa a X-a (parte chiar și dintr-a IX-a), elevii contribuie la realizarea de produse contractate cu întreprinderea patronatoare. Întreprinderea de mașini electrice București, produse care comportă un grad din ce în ce mai înalt de tehnicitate. La convorbire mai participă maiștrii-instructori din întreprindere și șefa catedrei de instruire practică a liceului, prof. ing. **Elena Păun**. Se ivește astfel o ferventă polemică. Protagoniștii : maistrul-instructor **Vasile Mihu** și alți colegi din întreprindere pe de o parte, iar pe de altă parte șefa catedrei, prof. ing. **Elena Păun**. **V. Mihu**, adept al pregătirii prin școala profesională și al principiului : „cine-i pentru meserie să meargă la meserie, cine-i pentru carte să meargă la carte". **E. Păun** : Elevii liceului execută lucrări de înaltă tehnicitate care sînt achiziționate de uzină. Nu puteți nega că produse cum ar fi cele pentru generatoarele de tip 15 KVA care au fost acceptate de către CTC-ul dvs. nu au fost executate de elevii liceului.

Vom afla răspuns la aceste opinii contradictorii discutînd cu prof. ing. **Dumitru Streche**, directorul liceului, și cu maistrul **Vasile Mircescu**, delegat din partea serviciului personal și învățămînt al întreprinderii, să țină legătura cu școala. Iată cum sună pe scurt această opinie. În cooperarea noastră cu întreprinderea care de la o etapă la alta ne cere absolvenți mai bine pregătiți, care să se adapteze ușor la noile tehnologii, pregătirea elevilor prin liceu este net superioară pregătirii prin școli profesionale. Aici însă trebuie să luăm în considerație un aspect. Nu toți elevii de liceu au drept țel înalt munca în uzină. În vreme ce elevii școlii profesionale au numai acest scop. Dar dacă vom compara un absolvent de liceu care și-a propus să lucreze în întreprindere cu un absolvent al școlii profesionale este limpede că pregătirea celui dintîi va fi superioară celui de al doilea. În privința aceasta putem da exemple nenumărate. Adepții școlii profesionale uită că absolvenții școlilor de zece ani, ca și cei ai clasei a XII-a, au dreptul la un stagiu de practicanți. Ei vor ca respectivii absolvenți să se comporte în producție, din prima zi, la fel ca cei pentru care cea mai mare parte a școlarizării o reprezintă munca efectivă în întreprindere. Dar cel mai sigur argument pentru valoarea practicii în atelierele liceului o reprezintă lucrările comandate de întreprindere de categoria a II-a, de categoria a III-a și chiar de a IV-a, categorii la care un muncitor cu calificare obișnuită ajunge după cîțiva ani buni de vechime în întreprindere. Iar aceste lucrări sînt acceptate de C.T.C.

Încerci un sentiment tonic, cînd treci pe lîngă. Uzinele Semănătoarea și vezi sutele de agregate moderne care nu mai încap în incinta fabricii și sînt înșirate de-a lungul cheiului Dîmboviței. Este o imagine care îți dă sentimentul că agricultura noastră este continuu alimentată cu mijloacele necesare unei economii agrare moderne. La fel ca la I.M.E.B. Liceul industrial „Semănătoarea" se află „gard în gard" cu întreprinderea patronatoare, iar cooperarea dintre liceu și întreprindere este, după opinia profesoarei **Silvia Dițescu**, directoarea adjunctă a liceului, foarte bună. Marea majoritate a muncitorilor din uzină este formată din absolvenți ai liceului. Anul acesta din nouă clase de absolvenți ai clasei a X-a se vor forma patru clase de elevi care vor continua în treapta a II-a, iar restul, care compun cele cinci clase, vor merge în producție sau în școala profesională. Tot înspre uzină merg și majoritatea absolvenților clasei a XII-a, rămînînd ca aproximativ 10 la sută să se îndrepte către învățămîntul superior. Elevii participă direct la realizarea planului de producție al întreprinderii, iar propriul plan de producție al liceului este de peste două milioane lei.

Și acum, așa cum am promis de la început, să ne întoarcem la Liceul industrial nr. 16 (director : prof. ing. Cecilia Gheorghe). Prof. Rodica Matei și prof. Maria Zolia, directori adjuncți, mă prezintă șefului atelierului-școală, vechi maistru-instructor și cu îndelungată experiență în acest original profil industrial, tovarășul **Florian Axintescu**. Atelierul care se află sub patronajul direct al Centralei industriei poligrafice cuprinde trei secții : poligrafie, — care constituie profilul de bază — electrotehnică, pentru cinematografie și mecanică, pentru mașini poligrafice. În atelierul școală fac practică în medie, zilnic, cîte 300 de elevi din care aproape peste 80 la sută în poligrafie. „Pregătim așa — îmi arată tov. **Florian Axintescu** — muncitori policalificați pentru toate meseriile din poligrafie, pentru electronică cinematografică, electronică pentru electrocord și mecanici mașini poligrafice. Practica se desfășoară sub conducerea maiștrilor-instructori calificați cu vechime, cu gradul definitiv și gradul II, pe baza programelor școlare și a planurilor calendaristice, meseriile învățîndu-se, prin muncă efectivă, pe utilaje poligrafice. Atelierul are un plan de producție de 1 700 000 lei. Beneficiarii noștri ne sînt repartizați de către Centrala industriei poligrafice asa cum sînt repartizați oricărei tipografii. Ne putem mîndri că sîntem considerati ca o secție a Întreprinderii poligrafice a Casei Scînteii".

De-a lungul periplului nostru în cele cîteva școli bucureștene am urmărit să aflăm la ce anume se poate raporta perfecționarea pregătirii practicii. Din observațiile directe, din dialogurile cu diferiți interlocutori, o concluzie se impune de la sine : ce produc elevii, cît de bine produc, la ce nivel de tehnicitate, cu ce randament, cu ce bagaj de cunoștințe științifice și tehnice. Este un criteriu simplu, viu, grăitor prin sine însuși, o carte de vizită pentru școală, pentru întreprindere, pentru toți cei ce-i pregătesc.

OCTAVIAN BUZESCU

Dezvoltarea stadială a copilului în psihologia contemporană — Arnold Gesell

Dintre toți cercetătorii proceselor și fenomenelor care configurează dezvoltarea copilului, Arnold Gesell (1880—1961) este omul de știință care a folosit cu cea mai mare rigurozitate un bogat ansamblu de instrumente de studiu și care a adunat cel mai impresionant volum de observații ce s-au făcut, în prima jumătate a veacului nostru, asupra creșterii și dezvoltării copilului de la nașterea acestuia și pînă aproape de ieșirea din adolescență. Profesor la Universitatea din Yale începînd din anul 1911 unde a organizat „Clinica Dezvoltării Copilului" pe care a condus-o între 1930 și 1950, după care a înființat „Institutul Gesell pentru Dezvoltarea Copilului", pe care l-a condus între anii 1950 și 1961, savantul american a îmbogățit cunoașterea procesului de maturizare a copilului cu o trilogie celebră în literatura psihologică mondială, publicată între anii 1943 și 1956 (prima lucrare, asupra dezvoltării copilului de la naștere pînă la 5 ani ; a doua, asupra perioadei dintre 5 și 10 ani ; a treia, pentru etapa dintre 10 și 16 ani), între alte numeroase volume de reală importanță pentru cunoașterea copilului („The Mental Growth of the Pre-school child" — 1925 ; „Infancy and Human Growth" — 1928; „Infant Behavior Its Genesis and Growth" — 1934 ; The first Five years of Life" — 1940 ; „Developmental Diagnosis" — 1941 ; „Infant and Child in the Culture of Today" — 1943 ; „The Child from Five to Ten" — 1946 ; „Youth — the years from Ten to Sixteen" — 1956 ; „Vision its Development in Infant and Child" — 1956, cu un număr de peste 400 de studii, referate și articole științifice — primul dintre acestea fiind publicat în 1925 — și cu peste 110 000 metri de peliculă cinematografică din care a rezultat, în 1934, excepționalul „Atlas al comportamentului copilului", ilustrat cu 3 200 de imagini din fotogramele filmate, și ceva mai mult de 20 de filme cu o mare valoare documentară, realizate într-o primă serie în anii 1931—1944 și într-o a doua serie în anul 1947.

Conceptele fundamentale cu care operează Gesell sînt „dezvoltarea", „maturizarea" și „nivelul de vîrstă".

„Dezvoltarea, spune Gesell, se desfășoară în timp : este vorba de un proces continuu. Începînd din momentul procreației, dezvoltarea se produce, etapă cu etapă, după o continuitate ordonată. Fiecare etapă reprezintă un grad sau un nivel de maturitate în ciclul dezvoltării. A întreba cîte etape se află în acest ciclu este ca și cum ai întreba cîte momente sînt într-o zi. O etapă nu este decît un moment trecător în ansamblul dezvoltării, care, ca și timpul, își urmează mersul său înainte. Dar, aceasta nu ne împiedică deloc să putem alege momente semnificative în ciclul dezvoltării, pentru a preciza progresele realizate spre maturizare".

„Maturizarea este, în vederile lui Gesell (scria prof. univ. dr. doc. Dimitrie Todoran acum mai bine de patru decenii, fiind unul dintre primii oameni de știință români care au integrat studiile savantului american în propriile sale cercetări), mecanismul regulator, care menține balanța și direcția evoluției copilului în fața condiționărilor externe ale mediului ; ea salvează tiparele de bază ale evoluției individuale. Individualitatea se dezvoltă, fără îndoială, din cooperarea înzestrării native cu factorii ambianți ; maturizarea, însă, conservă și apără echipamentul său nativ".

Gesell are să precizeze că fiecare copil posedă ca moștenire genetică un proces înnăscut de creștere pe care îl numește maturizare. Cum se dezvoltă psihicul? se întreabă Gesell care răspunde: „el crește asemenea sistemului nervos ; el crește împreună cu sistemul nervos. Creșterea este un proces de structurare. Ea produce schimbări de structură în celulele nervoase care produc schimbări corespunzătoare în comportament".

Dar, deși maturizarea nervoasă este motorul dezvoltării copilului, dezvoltarea nu este un simplu proces de maturizare nervoasă, ci o interacțiune a acestui proces cu elementele mediului (aculturarea) în care crește și se dezvoltă fiecare copil în parte.

„Aceste două procese (maturizarea și aculturarea) — spune Gesell — sînt în interacțiune și fuzionează, dar procesul de maturizare este fundamental, într-atît de hotărîtor încît achiziția de cultură (aculturarea) nu va putea niciodată să depășească maturizarea". Mai mult, „mediul orientează și specificizează prin condiționare restrictivă, dar el nu poate crea înseși elementele dezvoltării".

Prin urmare, „individualitatea se formează pornind de la interferarea (maturizării cu mediul) în măsura în care capacitățile însumate găsesc în mediul înconjurător un teren de exprimare favorabil". Maturizarea (ca factor intern al dezvoltării) și mediul social (ca factor extern) se întrepătrund și se întrinsecă de la naștere, și pe întreg cursul vieții.

„Morfogeneza comportamentului uman — scrie Gesell, prezentînd foarte plastic ideea succesiunii stadiilor în dezvoltarea copilului — cuprinde o succesiune ordonată care, în condiții normale, nu este niciodată perturbată. Controlul motor al ochilor îl precede pe cel al degetelor ; echilibrul capului îl precede pe cel al corpului ; prinderea palmară, pe cea digitală... ; a lovi vine înainte de a împinge ; mișcările verticale și orizontale ale mîinii sînt înaintea celor circulare și oblice ; a se înălța, înainte de a se tîri ; a merge de-a bușilea, înainte de a merge în picioare ; gesturile, înaintea vorbirii ; silabele, înaintea cuvintelor și cuvintele, înainte de propoziții ; jocuri de unul singur, înaintea celor în grup, percepții, înaintea abstracțiilor ; judecăți practice, înaintea concepțiilor. Acestea nu sînt decît cîteva exemple simple de ordine succesivă inerentă structurării comportamentului uman".

În aceste condiții, „creșterea psihică a copilului este o minunată serie de evenimente subordonate unor structuri care se traduc prin comportamente exterioare".

Gesell formulează celebra lege a dezvoltării psihomotorii a copilului după care : „Organizarea (maturizarea) ontogenetică are tendința de a progresa în direcția cefalocaudală (de la cap la picioare) determinată de un gradient longitudinal. Capul dă semnalul de începere, corpul, coapsele și picioarele îl urmează în ordine. În sens transversal, organizarea merge de la proximal la distal (oarecum centru-exterior). Trunchiul este inervat întîi la umeri ; umerii înaintea brațelor ; brațele înaintea mîinilor. La mîini dezvoltarea funcțională merge de la degetele cubitale spre cele radiale".

O altă lege a dezvoltării, după Gesell, este aceea a „asimetriei funcționale" ; omul, în pofida construcției sale bilaterale — ochi, nări, mîini, picioare ș.a. — își formează aptitudini unilaterale și preferențiale pentru o anumită mînă, un anume ochi, un anume picior și alte forme de unidexteritate.

Procesul dezvoltării urmează o lege a dobîndirii calităților în spirală, deoarece „organismul nu crește, nu înaintează în linie dreaptă, ci oscilează în spirală spre maturizare" ca o succesiune de momente de echilibru și dezechilibru funcțional.

Un ciclu de dezvoltare este alcătuit din ansamblul fazelor de inovație, de integrare și de echilibru.

Pentru a înțelege mai profund conceptul de stadiu de dezvoltare la Gesell, este necesar să cunoaștem și accepțiunea pe care o dă noțiunii de „nivel de dezvoltare".

Spre deosebire de Piaget, de Wallon și de mulți alți mari psihologi care au abordat dezvoltarea stadială a copilului, legile și factorii acestei dezvoltări, Gesell folosește termenul de „nivel de vîrstă" pentru a defini stadiile dezvoltării, acele momente ale ciclului devenirii copilului spre stadiul de adult.

„Mișcarea de revoluție anuală a Pămîntului în jurul Soarelui, anul calendaristic au devenit o măsură fundamentală a timpului și a măsurării lui — spune Gesell — iar conceptul de „an calendaristic" este atît de adînc marcat în sistemul nostru de orientare, că el se încorporează într-o bună parte din legile, normele, obiceiurile și valorile morale ale vieții umane — nenumărate sancțiuni și interdicții ale vieții familiale și comunitare sînt organizate și stabilite după vîrste. Societatea fixează deci primele sale norme morale anuale și jaloanele lungului drum care conduce spre maturizare : primirea în creșe și grădinițe, școlarizare... calificare și drept de muncă, permis de conducere auto, drept de a semna un contract, căsătorie, drept de a vota și de a fi ales, serviciu militar". Gesell exprimă categoric faptul că „vîrsta este, în același timp, un concept biologic și sociologic", fiecare an putînd fi regăsit în natură, ca un nou inel de creștere în trunchiul arborilor sau pe pereții cochiliilor unor scoici și melci, în carapacele broaștelor țestoase și în coarnele cerbilor.

Și totuși, unitățile de măsură pe care ni le oferă timpul calendaristic nu sînt identice cu durata dezvoltării copilului, cu durata etapelor interne ale creșterii și dezvoltării. „Un comportament de 12 ani, spre exemplu, — scrie Gesell — nu începe în mod automat odată cu aniversarea împlinirii a 12 ani. Timpul calendaristic nu măsoară și durata dezvoltării, dar ne-o indică. Pentru Gesell ceea ce este deosebit de important în conceptul de „stadiu de dezvoltare" sau „nivel de vîrstă" îl constituie faptul că acest concept oferă posibilitatea de a observa și clasifica ordinea succesiunii stadiilor de dezvoltare (a ciclurilor de vîrstă) care este unică și imposibil de reorganizat, precum și orientarea acestor stadii spre maturizare, ca trepte ascendente în direcția maturizării".

Stadiile dezvoltării se definesc prin profilele de comportament (care constau într-o înfățișare sintetică a comportamentului general al copilului, caracteristic pentru fiecare stadiu) și prin trăsături de maturitate (care înfățișează, printr-o descriere analitică, comportamentele specifice fiecărui stadiu de dezvoltare).

Menționăm că la copil și adolescent profilele de comportament sînt schițe sau secțiuni transversale ale personalității în formare. Prin urmare, profilul comportamental al unui stadiu, asociat cu trăsăturile de maturitate ale stadiului respectiv, dă o descriere sintetică, dar și analitică a conținutului fiecărui stadiu.

Dezvoltarea stadială are loc în virtutea unor legi și a unor anumiți factori, maturizarea fiind elementul esențial al dezvoltării.

Conceptul de stadiu la Gesell este definit — așadar — prin etapele cronologice ale diferitelor nivele de vîrstă în care se produc achiziții comportamentale în măsură să alcătuiască un comportament superior celui precedent, prin anumite trăsături de maturizare.

După Gesell sînt 24 de stadii sau nivele de vîrstă : 0, 1, 4, 7, 10, 12, 15 și 18 luni, 2, 2 și jumătate, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 și 16 ani. Aceste nivele de vîrstă constituie reperele de bază ale stadiilor, fiindcă un copil în vîrstă de 12 ani se poate afla ca nivel de dezvoltare puțin mai jos sau ceva mai sus decît nivelul de vîrstă la care a ajuns.

Ca principală metodă de descriere a elementelor care alcătuiesc un stadiu de dezvoltare s-a folosit clasarea rapoartelor de observare a copiilor, pe vîrste, dar nu de o manieră riguros calendaristică. Toți copiii care au depășit 12 ani, dar care n-au împlinit încă 13 ani au fost studiați împreună, prin clasificări și metode de calcul, pentru a se determina comportamentele cele mai izbitoare, pentru grupa respectivă de vîrstă, trăsăturile care apar cel mai frecvent. Pe baza acestei prime estimări a comportamentului unui nivel de vîrstă toate trăsăturile de maturitate au fost confruntate critic cu un număr uriaș de elemente de comportament și verificate cu datele primite din partea unor alte surse ca — spre exemplu — discuții cu părinții, teste de comportament, discuții cu copiii, examene clinice ș.a.

În anul 1955, psihologul belgian Paul Osterrieth a grupat cele 24 de nivele de vîrstă ale lui Gesell într-un sistem de 7 stadii (ulterior reașezate de Tran-Thong, a cărui lucrare de doctorat am folosit-o ca operă de referință în prezentarea dezvoltării stadiale la Gesell) care prezintă următoarele aspecte :

— stadiul 1 de la 0 la 1 lună — stadiul stabilizării funcțiilor vegetative ;

— stadiul 2 — de la 1 la 9 luni (1 la 7 luni după Tran-Thong) reprezintă stadiul explorării intensive a mediului ambiant ;

— stadiul 3 — de la 9 la 15 luni (7—18 luni după Tran-Thong), stadiul diferențierii prinderii și manipulării (manualității) ;

— stadiul 4 — de la 15 luni la 2 ani și jumătate (18 luni la 3 ani după Tran-Thong), stadiul mersului și vorbirii ;

— stadiul 5 — de la 2 ani și jumătate la 5 (3—5 ani, după Tran-Thong), stadiul conformismului, al afirmării de sine, al maturizării motrice, al grației mișcărilor, al verbalității „luxuriante", al detașării de prezentul imediat și al schițării cooperării sociale.

— stadiul 6 — de la 5—6 ani la 9 ani (5—10 ani, după Tran-Thong), stadiul crizei și tensiunii exterioare, aprofundării eului și al depășirii cadrului familial ;

— stadiul 7 — de la 9 ani la pubertate (10—16 ani după Tran-Thong) este stadiul autodeterminării și inițiativei, al inventarierii (ordonării) și clasificărilor.

În linii mari — deși cu totul diferit din punct de vedere al fundamentării științifice — sistemul stadiilor de dezvoltare structurală a comportamentului copilului la Gesell are multe asemănări cu sistemul stadiilor din dezvoltarea funcțională a copilului după H. Wallon (pe care l-am prezentat pe scurt în numărul precedent al revistei).

Sistemul lui Gesell — ca toate celelalte care au fost abordate în psihologia contemporană — **are marele merit de a releva nu numai procesualitatea devenirii umane, ceea ce este de o deosebită importanță științifică, ci, mai ales, elementele comportamentelor care le definesc, ceea ce este de cea mai mare valoare practică pentru conducerea proceselor educaționale în familie, în grădiniță și în toate ciclurile de învățămînt preuniversitar care ocupă întreaga perioadă de creștere și dezvoltare a copilului, preadolescenților și adolescenților**, etapă hotărîtoare de pregătire și formare a acestora pentru muncă și pentru viață.

„Metodica predării limbii franceze în învățămîntul liceal seral"

de prof. Mariana Negulescu
(E.D.P., București, 1982, 206 pag.)

O carte de metodică a procesului de predare-învățare în învățămîntul liceal seral nu umple doar un gol tematic în literatura noastră pedagogică de specialitate, ci devine — cu precădere — un instrument de lucru pe un teren în care o bună parte din munca profesorilor reprezintă un aport original, un mare act de creație didactică pentru soluții practice și eficiente ce se cer cît mai grabnic aplicate și validate.

Cartea (referenți : prof. Michaela Micu-Pericle, inspector de specialitate în Ministerul Educației și Învățămîntului, și prof. Maria Oțetea ; redactor : Lidia Ciucă) prezintă tot ceea ce a cercetat, a experimentat și a reflectat prof. Mariana Negulescu în primii săi zece ani de muncă didactică depusă cu tinere muncitoare și tineri muncitori de la uzinele din Sinaia, elevi la cursurile serale ale liceului din localitate.

Autoarea, cercetînd un teritoriu metodic, puțin studiat pînă în prezent, ne propune, într-o primă secțiune a cărții sale, să ne informăm asupra unor tendințe actuale în învățarea limbilor moderne, asupra unor aspecte specifice ale învățămîntului seral — mai ales asupra motivației învățării limbilor moderne de către elevul seralist — și asupra unor obiective ale predării limbilor străine în învățămîntul pentru tinerii încadrați în producție.

Cu rigurozitatea impusă de tematica celei de-a doua secțiuni a cărții, prof. Mariana Negulescu străbate căile, nu întotdeauna ușor de parcurs, ale planificării activității didactice, ale diferitelor forme de planificare, ale feluritelor tipuri de lecții.

După aceste două secțiuni, restrînse ca volum de pagini în economia întregi sale lucrări, autoarea dezbate amplu, cu ușurința convingerilor validate de o practică eficientă și incununată de succese, metode și activități didactice specifice predării limbii franceze, elevilor seraliști. Este partea care înfățișează un important aport original al autoarei, reprezentînd un valoros îndrumar metodic nu numai pentru profesorii de limba franceză, cărora le este adresat, dar și pentru colegii care predau celelalte limbi moderne în cadrul învățămîntului liceal seral.

O ultimă secțiune a cărții ne oferă prilejul să reținem cîteva aspecte deosebit de importante ale integrării mijloacelor de învățămînt la lecție. Lucrarea mai cuprinde, pe lîngă bibliografia obișnuită, și referirile din text la autori și lucrări de specialitate, patru anexe (cît aproape o treime din totalul de pagini al cărții), cu sugestii de ordin metodic privind desfășurarea unor lecții în condițiile specifice ale liceului seral, cu modele de dosar didactic de conversație, cu un model de planșă cu subiect gramatical și cu mai multe modele desenate pe folie pentru retroproiector.

Cartea realizată de prof. Mariana Negulescu — după zece ani de muncă depusă cu tinere și tineri muncitori, elevi ai liceului seral — oferă un exemplu, ce se cere urmat, de a stărui mult mai mult asupra cercetării și aplicării experienței metodice valoroase ce se dobîndește în acest sector, de mare însemnătate pentru întregul nostru învățămînt, care este liceul seral.

VERSURI PENTRU PRESCOLARI

„Melc, melc, codobelc"

de Mălina Cajal

După ce am citit volumul de poezii al Mălinei Cajal (lector Viniciu Gafița), abia apărut de sub teascurile Editurii „Ion Creangă" și după ce am stăruit asupra unora dintre poeziile care te farmecă prin subtilitatea metaforei cu care pătrunzi în lumea mirifică a copilului, am încercat cu Georgiana, o fetiță din grupa mare cu ochi mai mari și mai negri ca în portretele de copii ale lui Tonitza, să învățăm cîteva din cele mai scurte poezii : „Mi-a adus mama în dar / Un frumos abecedar / Și mi-a spus atîta doar : / „Ai în mina ta un far !" („Farul"). Apoi am învățat „Cearta", poezie care ilustrează zicala : Cînd doi se ceartă, al treilea cîștigă" : „O motată / Și-o roșcată / Gatagata / Să se bată / Pentr-o boabă... / Dar o rață / Mai isteață, / Nu întreabă ; / Vine-n grabă / Și-o înhață".

I-am citit Georgianei poeziile „Mîndrie" (care se încheie cu versurile : „Toate-mi spun : Să te mîndrești, / Fiu al țării românești !"), „August 23", „Tricolorul", „Ionică fără frică" și multe altele, care, ca o zare bogată în senin și larg deschisă, deschid larg la rîndul lor, orizontul cunoștințelor și emoțiilor copiilor.

Silvia Canini, care a realizat coperta și ilustrațiile volumului, dovedește, încă o dată, că ilustrația la o carte de poezii pentru copii susține nu numai fiecare poezie în parte, dar este ea însăși o sursă de poezie.

O carte de poezii pentru educatoare, pentru preșcolari, pentru copiii care — așa cum citim în poezia „Melc, melc, codobelc", cu care se și încheie volumul — îl invită pe melc să meargă mai repede, voinicește : „În pas vioi, / Că sîntem grăbiți cu toții / să-nvățăm / Să creștem mari / și să devenim / școlari".

Pagină elaborată de
COSTIN ȘTEFĂNESCU

Redacția și administrația : Piața Scînteii nr. 1 București, telefon : 17 60 10

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"